

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
สุเมธดา จุลชาติ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

372.218
๕๔๑๑๗
๖.๖

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

สุมณฑา จุลชาติ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2546

สมณศา จุลชาติ. (2546), ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร.
ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์สุพิพรรณ
พัฒนพาณิชย์, รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ .

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน
เอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพ
มหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถม
ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545
จำนวนผู้บริหาร 186 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย
ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ และการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ตัวแปรปัจจัยประกอบด้วย ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน
ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน
ปัจจัยด้านครู ได้แก่ การปฏิบัติงานตามบทบาทและบุคลิกลักษณะของครูในโรงเรียนเอกชน
ระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร
อยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่ความสามารถในการปรับตัว
ของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามัคคีของครู อยู่ในระดับมาก

3. ตัวแปรสภาพแวดล้อมของโรงเรียน พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน พฤติกรรมผู้นำ
แบบมุ่งสัมพันธ์ การปฏิบัติงานตามบทบาทและบุคลิกลักษณะของครู มีความสัมพันธ์กับ
ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ตัวแปร สภาพแวดล้อมของโรงเรียน พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน การปฏิบัติงาน
ตามบทบาท และบุคลิกลักษณะของครู มีอำนาจในการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน
เอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ใน
กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถพยากรณ์ ได้ร้อยละ
68.00

FACTORS RELATED TO SCHOOL EFFECTIVENESS OF PRIVATE PRE-ELEMENTARY
SCHOOLS IN BANGKOK UNDER THE OFFICE OF
THE PRIVATE EDUCATION COMMISSION

AN ABSTRACT
BY
SUMONTA CHULAJATA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
May 2003

Sumonta Chulajata. (2003). *Factors Related to School Effectiveness of Private Pre-Elementary Schools in Bangkok under the Office of the Private Education Commission*. Master Thesis., M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Miss. Supepan Psatanapanit, Assoc. Prof. Nipa Sripairot.

This study aimed to investigate factors related to school effectiveness of private pre-elementary schools in Bangkok under the Office of the Private Education Commission. The subjects consisted of 186 school administrators of private pre-elementary schools in Bangkok under the Office of the Private Education Commission during 2002 academic year. 5-rating-scale questionnaire was administered. Then data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, coefficient correlation, and multiple regression analysis.

The results revealed that :

1. School factors namely school environment and administrator factors such as relation-oriented leadership, and task-oriented leadership, teacher factors such as task performance and teacher personality in private pre-elementary schools in Bangkok under the Office of the Private Education Commission, were at a high level.
2. School effectiveness of private pre-elementary schools in Bangkok under the Office of the Private Education Commission including adaptation ability, achievement, and teacher unity was at a high level.
3. School environment, relation-oriented leadership, task-oriented leadership, task performance and teacher personality were related to school effectiveness of private pre-elementary schools in Bangkok under the Office of the Private Education Commission at .01 level.
4. School environment, task-oriented leadership, task performance and teacher personality could significantly predict school effectiveness of private pre-elementary schools in Bangkok under the Office of the Private Education Commission at .01 level (68.00% of prediction).

ปริญญานิพนธ์

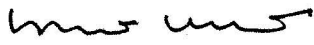
เรื่อง

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ของ

นางสมณทนา จุลชาติ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)

วันที่ ๓ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน

(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

.....กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ แสงศักดิ์)

.....กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากท่านอาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ได้กรุณาให้คำปรึกษา ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาค้นคว้าตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ ให้ความเมตตา ให้กำลังใจเป็นอย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณด้วยความเคารพเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ กรรมการสอบที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ได้กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง จนปริญญานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์จินตนา ธรรมวานิช ดร.วัฒนา มัคคสุวรรณ และ อาจารย์ไพเราะ มีบางยาง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณอาจารย์ดุขฎี จุลชาติ อาจารย์ลิเลียดเต๋ จุลชาติ อาจารย์เอมรัตน์ รัชมิทัต ผู้บริหารโรงเรียนชาตศึกษา ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณคณะครูโรงเรียนชาตศึกษาและโรงเรียนพณิชยการราชดำเนินที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจ และขอขอบคุณอาจารย์วรวิทย์ ตระรงค์ทอง อาจารย์ลักษณะวรรณงามนัก ที่ช่วยจัดพิมพ์เอกสารงานวิจัยฉบับนี้จนสำเร็จเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์

ที่สำคัญที่สุด ขอขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครูอาจารย์ และครอบครัวที่เป็นกำลังใจ ให้ความรัก ความห่วงใยด้วยดีตลอดมา

สมณทา จุลชาติ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	4
	ตัวแปรที่ศึกษา	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชน	10
	ความเป็นมาของการจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา	11
	หลักการจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา	13
	แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา	16
	หลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา	18
	ความหมายและแนวคิดของประสิทธิผลของโรงเรียน	25
	การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน	27
	ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา	33
	ความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน	34
	/ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	35
	ความสามัคคีของครู	39
	/ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับประสิทธิผล	41
	ปัจจัยด้านโรงเรียน	42
	ปัจจัยด้านผู้บริหาร	44
	ปัจจัยด้านครู	46
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) งานวิจัยในประเทศ.....	50
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	53
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
รายละเอียดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
สรุปผลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
อภิปรายผล.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	84
บรรณานุกรม.....	86
ภาคผนวก.....	101
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	116

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนเอกชน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	56
2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านชีวสังคม	65
3 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู ของโรงเรียนเอกชน จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ	66
4 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ.....	70
5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนเป็นรายด้าน.....	73
6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูกับประสิทธิผลของโรงเรียน.....	74
7 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปัจจัยด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา.....	75

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบความคิดของการศึกษาค้นคว้า	8

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ และเป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาของสังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในปัจจุบันสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ตามกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการเมืองอย่างรวดเร็วและไม่หยุดยั้ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544:6) ดังนั้นคุณภาพการศึกษาจึงมีความสำคัญ และหมายถึงการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดหมาย จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544) ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนและคุณภาพของคน โดยเล็งเห็นว่าคนเป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศไทยจะต้องเข้าสู่วงจรของกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันสูง การศึกษาจึงมีความสำคัญในการสร้างชาติ (สุริย์ มุสิกะ. 2542:1) เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ได้เต็มตามศักยภาพดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระปิยมหาราชว่า “การเล่าเรียนในบ้านเมืองเราจะเป็นข้อสำคัญที่หนึ่ง ซึ่งฉันจะอุตสาหะจัดขึ้นให้เจริญจงได้” และพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชว่าประเทศชาติของเราจะเจริญหรือเสื่อมลงนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาของประชาชนแต่ละคนเป็นสำคัญ ผลการศึกษาอบรมในวันนี้จะเป็นเครื่องกำหนดอนาคตของชาติในวันข้างหน้า (รุ่ง แก้วแดง. 2543 :39) กล่าวคือการพัฒนาประเทศจึงขึ้นอยู่กับพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ การพัฒนาที่ดีได้จะต้องได้รับการเลี้ยงดูตั้งแต่วัยเด็ก โดยเฉพาะช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิด – 6 ปี เพราะเป็นวัยที่กำลังมีพัฒนาการสูง ถ้าได้รับการพัฒนาที่ดีจะทำให้เด็กได้เกิดการพัฒนาได้อย่างเต็มที่โดยมุ่งเน้นให้เด็กได้รับการเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 51)

สำหรับการจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งปูพื้นฐานการศึกษา มุ่งเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาให้ได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ สติปัญญาตามศักยภาพให้มีความสมดุลในทุกด้านทั้งในระดับความคิด พฤติกรรม ค่านิยม และตลอดจนการเรียนรู้ (วิไล ธนวิวัฒน์.2541:1) รัฐจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยจัดให้ทั่วถึงและมุ่งเน้นพัฒนาความพร้อมในทุกด้านให้กับเด็กก่อนเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา โดย

มอบหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ เป็นผู้รับผิดชอบดูแลให้เป็นไปตามหลักจิตวิทยาและพัฒนาการของเด็ก (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2536:11)

จากนโยบายดังกล่าวจึงทำให้เอกชนจำนวนมากมาสนใจดำเนินการธุรกิจ โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาคมากขึ้นเป็นลำดับ อีกทั้งทบปญญูติทางกฎหมายได้เอื้อต่อการให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนด้านการศึกษา ซึ่งจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 43-46 ได้กำหนดเรื่องการบริหารและจัดการศึกษาเอกชนไว้เป็นการเฉพาะ โดยให้เอกชนมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้ทุกระดับทุกประเภท (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544:3) แต่เนื่องจากการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนค่อนข้างจะมีอิสระจะบรรลุเป้าหมายได้ตามวัตถุประสงค์ ย่อมขึ้นอยู่กับแนวนโยบายและวางแผนปฏิรูปการศึกษาที่ถูกต้องและมีทิศทางที่แน่นอน มีหลักสูตรที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับหน่วยงานและองค์กรที่รับผิดชอบในด้านต่าง ๆ เพื่อดำเนินการให้สอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนเอกชนเป็นองค์กรหนึ่งที่ได้ร่วมรับภาระการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีหน้าที่ดูแลส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนเอกชนจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2533 : คำนำ) แต่ถึงแม้ว่าจะมีการดูแลจากหลายหน่วยงาน การจัดการศึกษาเอกชนก็ยังประสบปัญหาหลายประการ เช่นข้อจำกัดเนื่องจากองค์ประกอบภายนอก ได้แก่ นโยบายของรัฐบาล การขยายตัวของโรงเรียนรัฐบาล ความนิยมของผู้ปกครอง และสภาพเศรษฐกิจตกต่ำ ข้อจำกัดจากองค์ประกอบภายใน ได้แก่ จำนวนนักเรียนลดลง สภาพทางการเงินของผู้ปกครองและโรงเรียนลดลง ตลอดจนขวัญและกำลังใจของครูต่ำ อีกทั้งงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540:16)

ดังนั้นถ้าโรงเรียนเอกชนจะสร้างหลักประกันและความมั่นคงให้กับโรงเรียนนั้น สิ่งสำคัญคือประสิทธิภาพของโรงเรียน เพราะคุณภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งจะทำให้เกิดความเชื่อถือของผู้ปกครอง และช่วยในการตัดสินใจที่จะทำให้ผู้ปกครองเลือกที่จะส่งบุตรหลานของตนเองเข้ามาศึกษาในโรงเรียนเอกชน เพราะโรงเรียนเอกชนนั้นจัดได้ว่าเป็นธุรกิจทางการศึกษา และในการพิจารณาว่าโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับบุคลากรของโรงเรียนคือผู้บริหาร ครู และนักเรียนเป็นสำคัญ (โธมัส อุดมบุญญานุภาพ. 2528 : 4)

ในการพิจารณาว่าโรงเรียนจะมีประสิทธิผลหรือไม่นั้น เราจะพิจารณาเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ จะต้องพิจารณาให้ครอบคลุมถึงความเป็นระบบขององค์กรโดยมีผู้ให้แนวคิดในการประเมินประสิทธิผลไว้มากมาย เช่น แนวคิดของฮอย และมิสเกล(Hoy and Miskel. 1991: 384-397) ที่ได้เสนอแนวคิดในการประเมินประสิทธิผลขององค์กร โดยพิจารณาจาก 4 ตัวบ่งชี้

คือ ความสามารถในการปรับตัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจในการทำงาน ความมุ่งมั่นในชีวิต และแนวคิดของสตรีที่ได้เสนอแนวคิดไว้ 3 ประการ คือ การบรรลุเป้าหมายสูงสุด แนวคิดเกี่ยวกับระบบพฤติกรรมของคน และแคลโลว์ ได้เสนอแนวคิดในการประเมินไว้ 4 ตัว คือ ความมั่นคงขององค์กร การสามัคคีและประสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความสมัครใจหรือความพึงพอใจ สัมฤทธิ์ผล ในบรรดาแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหลายนี้ ดูจะเป็นแนวคิดที่จะเหมาะสมที่จะนำมาบูรณาการใช้ในการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน

นอกจากนี้การที่โรงเรียนจะมีประสิทธิผลหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ปัจจัยที่สำคัญได้แก่ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู (Reid and others. 1988 : 24-29 ; Lounenburg and ornstein 1996 : 19 ; Steers. 1977 : 8 ; บุญเรือน หมั่นทรัพย์. 2538 : 57) โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนเอกชนอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยดังกล่าวมีความสำคัญและมีส่วนสัมพันธ์กับผู้บริหารโรงเรียน เพราะผู้บริหารมีอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนได้อย่างมีอิสระ เพราะผู้บริหารโรงเรียนต้องใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ วิสัยทัศน์ ผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมสนับสนุน ครู-อาจารย์ให้ได้พัฒนาและทันต่อการเปลี่ยนแปลงให้เกิดผลตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ต้องการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อพัฒนาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ เรียนรู้อย่างมีความสุข มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ได้พัฒนาสมอง ความคิดและสติปัญญาอย่างเต็มศักยภาพ ได้แสดงออกอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2538 : 3-8) ยังได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาโรงเรียนเอกชนให้มีคุณภาพ ซึ่งอาศัยกระบวนการรับรองมาตรฐานคุณภาพที่เน้นหลักการให้โรงเรียนพัฒนาและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง จากสถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนเอกชนกำลังเผชิญกับปัญหาอย่างมาก และย่อมที่จะส่งผลกระทบกับปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย นับเป็นปัญหาที่ควรให้ความสนใจและแก้ไข โดยให้โรงเรียนมีคุณภาพและประสิทธิผล (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2532 : 7)

จากสภาพปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษา "ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร" เพื่อจะทำให้ทราบถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ในการจัดการศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายในการพัฒนาโรงเรียน เพื่อให้การบริหารงานโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
4. เพื่อหาปัจจัยที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาและปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลจากความคิดเห็นของผู้บริหาร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนในการนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน ในเรื่องสภาพแวดล้อมของโรงเรียน พัฒนาผู้บริหาร ในเรื่องพฤติกรรมผู้นำ พัฒนาครู ในเรื่องการปฏิบัติงานตามบทบาท บุคลิกลักษณะของครู และให้ผู้บริหารสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริหารและการปฏิบัติงานของครูให้เหมาะสมกับสภาวะที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อยกระดับคุณภาพของโรงเรียนให้มีประสิทธิผลใน 3 ด้าน คือความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามัคคีของครู ให้เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของผู้ปกครองและสังคม ตามนโยบายการปฏิรูปของกระทรวงศึกษาธิการ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. **ขอบเขตของเนื้อหา** ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ส่วนประสิทธิผลของโรงเรียนจะศึกษาใน 3 ด้าน คือ ความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามัคคีของครู

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 358 โรงเรียน แบ่งตามขนาดของโรงเรียนเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก จำนวน 243

โรงเรียน, ขนาดกลาง จำนวน 77 โรงเรียน และขนาดใหญ่จำนวน 38 โรงเรียน มีจำนวนผู้บริหารทั้งสิ้น 358 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 จำนวนผู้บริหาร 186 คน โดยวิธีการสุ่มแบบระดับชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นระดับชั้น (Strata) ได้แก่กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จำนวน 126 คน ขนาดกลาง จำนวน 40 คน และขนาดใหญ่ จำนวน 20 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วยตัวแปร 3 ด้าน ได้แก่

1.1 ปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมของโรงเรียน

1.2 ปัจจัยด้านผู้บริหาร ประกอบด้วย พฤติกรรมผู้นำ

- พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน
- พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์

1.3 ปัจจัยด้านครู ประกอบด้วย การปฏิบัติงานตามบทบาท บุคลิกลักษณะของครู

2. ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งพิจารณาจากองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่

2.1 ความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3 ความสามัคคีของครู

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง ผลสำเร็จของการดำเนินงานของโรงเรียน โดยที่ผู้บริหารใช้ความสามารถที่ทำงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดไว้ ซึ่งพิจารณาใน 3 ด้าน คือด้านความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามัคคีของครู

1.1 ความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน หมายถึง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานภายในโรงเรียน ในด้านการบริหารในเรื่องของการกำหนดนโยบาย

การใช้วัดกรรม หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาวะปัจจุบันที่กำลังเปลี่ยนแปลง เพื่อให้โรงเรียนก้าวทันกับสภาพแวดล้อมและประสบผลตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง พัฒนาการของนักเรียนที่แสดงออกทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้านคือ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม-จิตใจ และสติปัญญา โดยรวมตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

1.3 ความสามัคคีของครู หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หรือความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของครูในโรงเรียน ซึ่งพิจารณาได้จากความร่วมมือ การสนับสนุนซึ่งกันและกัน การยอมรับนับถือกัน การร่วมกันปรึกษาหารือ การทำงานเป็นทีม เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หรือร่วมกันวางแผนที่จะพัฒนาโรงเรียนและมีความสุขในโรงเรียน

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน หมายถึง ปัจจัยด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู ที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในงานวิจัยนี้หมายถึง

2.1 ปัจจัยด้านโรงเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมของโรงเรียน

2.1.1 สภาพแวดล้อมของโรงเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย ที่ทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นภายในโรงเรียนสำหรับการจัดการเรียนการสอน แล้วส่งผลต่อโรงเรียนและบุคลากรและนักเรียน

2.2 ปัจจัยด้านผู้บริหาร หมายถึง คุณลักษณะประจำตัวของครูใหญ่ในการบริหารงาน ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน และพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์

2.2.1 พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน (Initiating Structure) หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ใต้บังคับบัญชาในการดำเนินการกิจต่าง ๆ ของโรงเรียน ร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน ซึ่งจะเป็นไปในลักษณะที่เน้นความเข้าใจในการดำเนินการตามระเบียบแบบแผนขององค์การ การสื่อความหมายที่เป็นระบบในหน่วยงานและวิธีดำเนินงานต่าง ๆ ตามขั้นตอนที่กำหนด

2.2.2 พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ (Consideration) หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ใต้บังคับบัญชาในการดำเนินการกิจต่าง ๆ ของโรงเรียน ร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน ซึ่งจะเป็นไปในลักษณะที่เสริมสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร ทำงานร่วมกันด้วยความไว้วางใจกัน อยู่ร่วมกันอย่างอบอุ่นและให้ความเคารพต่อกันและกัน

2.3 ปัจจัยด้านครู หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูในด้าน การปฏิบัติงานตามบทบาท บุคลิกลักษณะของครู

2.3.1 การปฏิบัติงานตามบทบาท หมายถึง ความรู้ความสามารถและความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบและปฏิบัติตามข้อกำหนดของบทบาทนั้นได้อย่างดี

2.3.2 บุคลิกลักษณะของครู หมายถึง คุณลักษณะโดยรวมของครูที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะของครูทางรูปร่าง ท่าทาง จิตใจ อารมณ์ ลักษณะนิสัย และสติปัญญา ตลอดจนโลกทัศน์

3. โรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ประเภทสามัญศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา

4. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ ในโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา

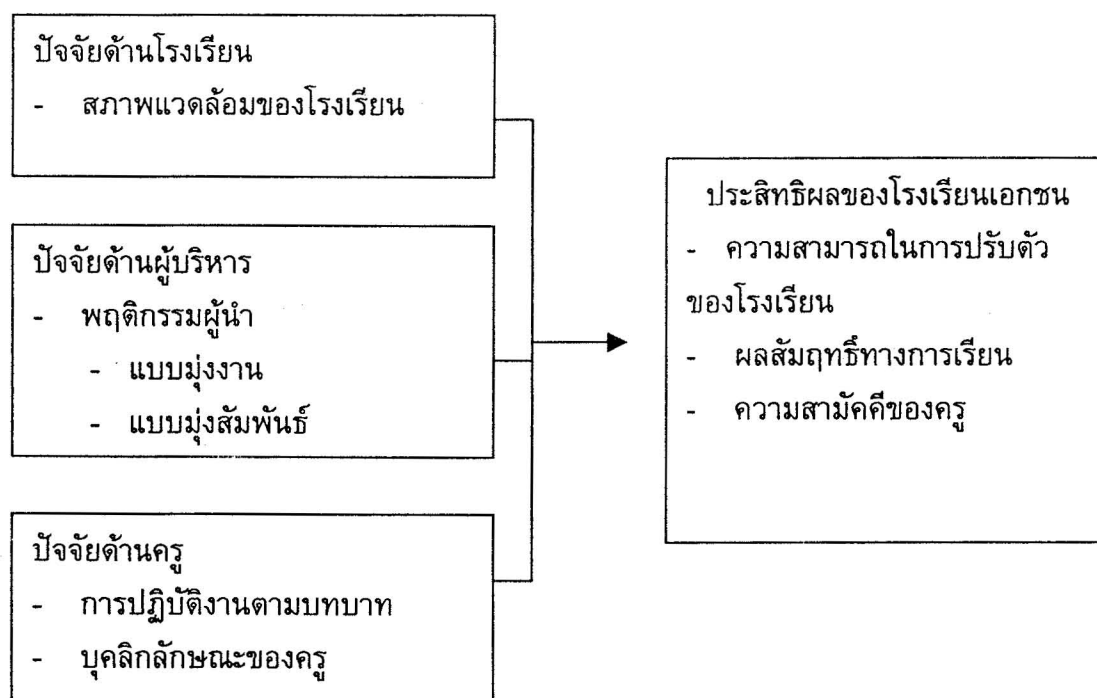
กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยได้กำหนดกรอบความคิดดังนี้

1. ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา และผู้วิจัย ได้ศึกษาแนวคิดของฮอยและมิสเกส (Hoy and Miskel. 1991 : 384-387) ที่ได้เสนอแนวคิด ในการประเมิน ประสิทธิภาพขององค์การโดยพิจารณาจาก 4 ตัวบ่งชี้ คือความสามารถในการปรับตัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจในการทำงาน ความมุ่งมั่นในชีวิต และสตีเยอร์ส ((Steers. 1977:7-10) ได้เสนอแนวคิดที่ใช้วัดประสิทธิผลขององค์การโดยให้พิจารณาสิ่งที่สัมพันธ์กัน 3 ประการ คือ 1. แนวคิดที่เกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายสูงสุด 2. แนวคิดเกี่ยวกับระบบ 3. เน้นความสำคัญเรื่องพฤติกรรมของคน นอกจากนี้ม็อทท์ (Mott. 1972: 20-24) ได้ให้แนวคิดการประเมิน ประสิทธิภาพขององค์การ 3 ประการ คือ 1.ความสามารถในการผลิต 2.ความสามารถในการปรับตัว 3.ความสามารถในการยืดหยุ่นได้ และ แคพลอว์ (Caplow. 1964 : 21) ได้ให้แนวคิดว่า การประเมินประสิทธิภาพขององค์การนั้นสามารถวัดได้จากตัวแปร 4 ตัว คือ 1.ความมั่นคงขององค์การ 2.ความสามัคคีและประสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน 3.ความสนใจหรือความสามารถขององค์การในการทำให้สมาชิกเกิดความพึงพอใจ 4.สัมฤทธิ์ผล ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยบูรณาการแนวความคิดของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น มากำหนดเป็นกรอบแนวคิด ซึ่งจะศึกษาใน 3 ด้าน คือ 1. ความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3. ความสามัคคีของครู

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของเรดและคณะ (Reid and others. 1988 : 24-29) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพของโรงเรียน ได้แก่ปัจจัยในด้านการบริหารงาน ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านโรงเรียน ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของโรงเรียนและยังสอดคล้อง

กับแนวคิดของลูเนน เบิร์ก และออสไตน์ (Lounenburg and Ornstein, 1996 : 19) ที่กล่าวว่า บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สเตียร์ส ((Steers, 1977 : 8) ที่พบว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะขององค์กร ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านนโยบายบริหารและการปฏิบัติ และได้นำแนวคิดของบุญเรือน ห่มจันทร์พย์ (2538 : 57) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนเอกชนคาทอลิกที่พบว่าปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านนักเรียน และปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นำมาเป็นกรอบทฤษฎีพื้นฐานในการกำหนดปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดของการศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน
2. ปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา ผู้วิจัยได้เสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่อไปนี้

1. โรงเรียนเอกชน

- 1.1 ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชน
- 1.2 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
- 1.3 หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
- 1.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
- 1.5 หลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา

2. ความหมายและแนวคิดของประสิทธิผลของโรงเรียน

- 2.1 การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน
- 2.2 ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา
 - 2.2.1 ความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน
 - 2.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.2.3 ความสามัคคีของครู

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับประสิทธิผล

4. ปัจจัยด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู

- 4.1 ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน
- 4.2 ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำ
 - 4.2.1 พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน
 - 4.2.2 พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์
- 4.3 ปัจจัยด้านครู ได้แก่ การปฏิบัติงานตามบทบาท และ บุคลิกลักษณะของครู

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 5.1 งานวิจัยในประเทศ
- 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. โรงเรียนเอกชน

1.1 ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชน

การศึกษาเอกชน หมายถึงการจัดการศึกษาที่เอกชนหรือคณะบุคคลเป็นผู้จัด โดยใช้ทรัพยากรหลักที่เป็นคน ทุนทรัพย์ และวัสดุอุปกรณ์ของภาคเอกชน จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของบุคคลเฉพาะกลุ่มเท่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2532 : ค) การจัดการศึกษาเอกชนได้เริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย โดยจัดในวัด วัง บ้าน ในสมัยต่าง ๆ และคณะมิชชันนารีชาวอเมริกันได้เข้ามาเผยแพร่ศาสนาและเสนอหนังสือให้กับประชาชนที่สนใจ จึงทำให้โรงเรียนราษฎร์เป็นที่กล่าวถึงของชาวไทยเป็นอย่างยิ่ง ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้นำระบบการศึกษาแบบตะวันตกเข้ามาจัดในประเทศไทยและเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในรัชกาลที่ 6 ได้เปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนเชลยศักดิ์มาเป็นโรงเรียนบุคคลอยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ และ พ.ศ. 2461 ได้มีการประกาศพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ฉบับแรกและเปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนบุคคลเป็นโรงเรียนราษฎร์ และในปี พ.ศ. 2518 รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ฉบับที่ 2 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2525 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน ซึ่งเป็นกฎหมาย ฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันและเรียกจากชื่อ “โรงเรียนราษฎร์” เป็น “โรงเรียนเอกชน” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2539 : 1-2) การจัดการศึกษาของประเทศที่ผ่านมา เอกชนได้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประชากรควบคู่กับรัฐอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของการกำกับดูแลการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีคุณภาพนั้น รัฐได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ เพื่อใช้ในการควบคุมและดูแล และใน พ.ศ. 2476 ได้มีการประกาศจัดตั้งเป็นกองโรงเรียนราษฎร์ สังกัดกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการขึ้น มีหน้าที่ควบคุม ดูแล กำกับ ติดตาม และพัฒนาโรงเรียนราษฎร์ทั่วประเทศ และในปี พ.ศ. 2518 ได้ปรับปรุงกองโรงเรียนราษฎร์ขึ้นเป็นหน่วยงานระดับกรม คือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดยให้โรงเรียนดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ซึ่งได้แก่ สถานศึกษาหรือสถานที่ที่บุคคลจัดการให้การศึกษาในระดับต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีแก่นักเรียนทุกผลัดรวมกันเกินเจ็ดคนขึ้นไป โดยผู้จัดตั้งโรงเรียนอาจจะเป็นบุคคลทั่วไป หรือนิติบุคคล บริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วน มูลนิธิ สมาคมหรือสหกรณ์ ก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 และมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 จำแนกลักษณะของโรงเรียนเอกชนไว้ดังนี้ (1) การศึกษาในระบบโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือประเภทสามัญ และประเภทอาชีวศึกษา (2) การศึกษานอกระบบโรงเรียน และ (3) รูปแบบการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ สำหรับการจัดการศึกษาของเอกชนจะมีลักษณะพิเศษ แตกต่างไปจากการจัดการศึกษาของภาครัฐหลายประการ

เช่น การลงทุน ลักษณะการจัดตั้ง การดำรงตำแหน่งของผู้บริหารระดับชั้นที่เปิดสอน เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2532:21)

สรุปได้ว่าเอกชนเป็นผู้บุกเบิกการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน และมีบทบาทในการจัดการศึกษาควบคู่กับการจัดการศึกษาของรัฐมาโดยตลอด เนื่องจากอดีตรัฐมีศักยภาพไม่เพียงพอที่จะจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง จึงเปิดโอกาสและส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลโดยสนับสนุนให้จัดตั้งโรงเรียนเอกชนทุกระดับและทุกประเภท ดังนั้นการศึกษาเอกชนจึงได้มีบทบาทสร้างสรรค์และพัฒนาประชากรส่วนหนึ่งของประเทศให้มีความรู้ ความสามารถ ผลผลิตด้านทรัพยากรบุคคลที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเอกชนจำนวนมาก ได้เป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนา สร้างความก้าวหน้าให้แก่ประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี การเมืองการปกครองเป็นที่ประจักษ์อย่างชัดเจนในการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศชาติตลอดมา จนกระทั่งในปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้ให้ความสำคัญแก่โรงเรียนเอกชนอย่างชัดเจน โดยได้ระบุไว้ในมาตรา 81 ให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษา และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุไว้เช่นกันในมาตรา 12 ให้เอกชนมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรา 45 ระบุให้รัฐกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ . พ.ศ. 2542: 8-23)

1.2 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาได้เผยแพร่เข้ามาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งมีหลักฐานปรากฏในโครงการศึกษา พ.ศ. 2541 ซึ่งในโครงการศึกษาประกอบด้วยลำดับขั้นของการศึกษา ได้แก่ การเล่าเรียนเบื้องต้น (มูลศึกษา), การเล่าเรียนเบื้องต้น (ประถมศึกษา), การเล่าเรียนเบื้องต้นกลาง (มัธยมศึกษา), การเล่าเรียนเบื้องต้นสูง (อุดมศึกษา)

โรงเรียนมูลศึกษาเบื้องต้นแรกเป็นกิจเดอคาเดน (Kindergarten) โรงเรียน บุรพบท และโรงเรียน กข. นโม ซึ่งรับเด็กอายุภายใน 7 ขวบเข้าเรียน ซึ่งจัดเฉพาะบุตรหลานข้าราชการฝ่ายในวังเท่านั้น

โรงเรียนอนุบาลแห่งแรกในประเทศไทย เอกชนเป็นผู้จัดตั้งขึ้นเรียกว่าโรงเรียนกุลสตรีวังหลัง โดยหม่อมไคล์ (Miss Edna Sana Cold) ได้ส่งเสริมให้นักเรียนไทยไปศึกษาวิชาอนุบาลศึกษาตามแบบฟรอมเบลที่ประเทศสหรัฐอเมริกา และเมื่อกลับมาให้เปิดแผนกสอนเด็กอนุบาลขึ้นในโรงเรียน โดยสอนเด็กอายุ 3-6 ปี มีครูช่วยสอนเรียกว่าพี่เลี้ยง จะดูแลตั้งแต่การรับประทานอาหาร มารยาท นิสัยของเด็กและจัดกิจกรรมเรียนปนเล่น เพื่อให้เด็กสนุกสนาน คิดทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวของเด็กเอง (วิไล ธนวิวัฒน์. 2541 : 10 ; อ้างอิงจากสมาคมครูโรงเรียนราษฎร์. 2505 : 68)

พ.ศ. 2466 หม่อมเจ้าหญิงพิจิตจิราภาได้ทรงตั้งแผนกอนุบาลขึ้นในโรงเรียนราชินี โดยปรับปรุงวิชาการสอนและอบรมเด็กขึ้นใหม่ด้วยพระองค์เอง โดยยึดแนวมอนเตสซอรี (Dr Maria Montessori) และฟร็อบเบล (Friedrich Froebell) เป็นหลัก มุ่งสอนให้เด็กช่วยตนเอง มีการพ้อนรำแบบไทย เพื่อฝึกนิสัยเด็กให้นิยมในศิลปะประจำชาติ (วิไล ธนวิวัฒน์. 2541 : 11 ; อ้างอิงจาก สมาคมครูโรงเรียนราษฎร์. 2505 : 83)

พ.ศ. 2483 รัฐบาลได้จัดตั้งโรงเรียนอนุบาลละอออุทิศขึ้น เป็นโรงเรียนอนุบาลของรัฐ แห่งแรก มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมสำหรับเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนนี้ได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นจำนวนมาก ทำให้รัฐขยายโรงเรียนอนุบาลเพิ่มขึ้น ในต่างจังหวัดเกือบทุกจังหวัดโดยมีจุดประสงค์เพื่อจัดให้เป็นตัวอย่างแก่หน่วยงานอื่นๆ (हररररर นิลวิเชียร. 2534 : 8)

ปัจจุบันประเทศไทยมีหน่วยงานที่จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา (กระทรวง ศึกษาธิการ. 2536 : 25-33) ดังนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา แห่งชาติ กรมการศาสนา และกรมการฝึกหัดครู

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) รับผิดชอบโรงเรียนอนุบาลที่ ได้รับอนุญาตให้เอกชนดำเนินการจัดให้แก่เด็กก่อนเกณฑ์บังคับ ตั้งแต่อายุ 3-6 ปี

1.2 สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) รับผิดชอบโรงเรียน 2 ประเภทคือ โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด 74 โรง และในแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 7 มีนโยบายที่จะเพิ่มจำนวนโรงเรียนอนุบาลให้มากขึ้น เพื่อรองรับเด็กในนโยบายขยายโอกาส ทางการศึกษา

1.3 กรมฝึกหัดครู รับผิดชอบโรงเรียนอนุบาลสาธิตของสถาบันราชภัฏจำนวน 17 โรงเรียน

1.4 กรมการศาสนา รับผิดชอบโรงเรียนวัดที่สอนเด็กก่อนเกณฑ์ ซึ่งเปิด ดำเนินการในวัด จำนวน 312 โรง

1.5 กรมสามัญศึกษา รับผิดชอบโรงเรียนสำหรับเด็กที่ขาดโอกาสที่จะเรียนใน โรงเรียนปกติ เช่น เด็กชาวเกาะ ชาวเรือ ท้องถิ่นทุรกันดาร

2. ทบวงมหาวิทยาลัยหน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียนอนุบาลสาธิตของมหาวิทยาลัย

3. กระทรวงมหาดไทย หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กรมการพัฒนาชุมชน กรมประชาสงเคราะห์ กรมการปกครองและกรุงเทพมหานคร

3.1 กรมการพัฒนาชุมชน หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในตำบล หมู่บ้านของกรมการพัฒนาชุมชน 3,040 ศูนย์

3.2 กรมประชาสงเคราะห์ หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สถานรับเลี้ยงเด็ก 454 แห่ง

3.3 กรมการปกครอง หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียนของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (บก.ตชด.) 61 ศูนย์

4. กระทรวงสาธารณสุข หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ กรมอนามัย กองโภชนาการ รับผิดชอบศูนย์โภชนาการเด็ก 1,166 ศูนย์

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าหลายหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา แต่ไม่เปิดโอกาสสำหรับเด็กทั่วไปได้เข้าศึกษา เพราะเป็นการจัดตามวัตถุประสงค์ของแต่ละหน่วยงาน เช่น กรมการฝึกหัดครู ทบวงมหาวิทยาลัย จัดขึ้นเพื่อเป็นการทดลองการเรียนการสอน กรมการศาสนา กรมการปกครอง และกรมประชาสงเคราะห์ จัดขึ้นเพื่อการกุศลช่วยเหลือเด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กทั่วไปจึงเป็นของภาคเอกชน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) สังกัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รับผิดชอบโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษาที่อนุญาตให้โรงเรียนเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ

1.3 หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป็นการศึกษาที่สำคัญยิ่งเพราะเป็นรากฐานของชีวิตมนุษย์และมีอิทธิพลต่อชีวิตของคนเรา อีกทั้งเป็นฐานรองรับการศึกษาทุกระดับ เนื่องจากการอบรมปลูกฝังสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านในวัยอายุนี้ จะทำให้เด็กเจริญเติบโตเป็นเยาวชนและพลเมืองที่เฉลียวฉลาด มีคุณภาพ มีความสุขมากกว่าการปลูกฝังในช่วงอื่น ดังนั้นเด็กจึงควรได้รับการเลี้ยงดูอบรมจากครอบครัวอย่างใกล้ชิดเพื่อเป็นพื้นฐานของพัฒนาการทางสติปัญญา จิตใจ และบุคลิกภาพ ตลอดจนลักษณะนิสัยพื้นฐานต่างๆ การพัฒนาดังกล่าวจะต่อเนื่องมาจนถึงวัยก่อนเข้าเรียน เป็นการศึกษาที่บุคคลได้รับในระยะต้นของชีวิต ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาเพื่อปูพื้นฐานชีวิตที่ดีให้แก่เด็กให้มีโอกาสได้รับการเสริมสร้างการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ บุคลิกภาพ และสังคมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา อันเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาระดับต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2536 : 1)

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดปรัชญาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไว้ในหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ว่าเป็นการจัดการศึกษา และการอบรมเลี้ยงดูบนพื้นฐานที่สนองความต้องการของเด็กแรกเกิดถึง 6 ปี ที่ต้องการความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจและความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม

และสติปัญญาอย่างสมดุลต่อเนื่องไปพร้อมกันทุกด้าน ประสบการณ์ต่างๆ ที่จัดให้จะเป็น ประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของ สังคมที่เด็กอาศัยอยู่ ทั้งนี้เป็นไปเพื่อให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้ และมีความสุขกับการปฏิบัติ กิจวัตรประจำวัน โดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่างกัน สถานศึกษาและชุมชน เพื่อพัฒนาให้ เด็กได้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 ข : 1-2)

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยก่อนประถมศึกษาหรือระดับอนุบาลศึกษา มีหน่วยงาน หลายหน่วยงานรับผิดชอบจัดการศึกษา มีรูปแบบแตกต่างกันออกไปโดยมีแนวคิด และ หลักการจัดการศึกษาดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 12-20)

1. มุ่งพัฒนาเด็กทุกด้าน การพัฒนาเด็กทุกด้านหมายความว่า เด็กได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา หรือมีการกล่าวอีกสำนวนหนึ่งว่า “พัฒนาเด็ก ทั้งตัว”
2. ยึดมั่นปรัชญาการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ปรัชญาการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับ และมีการนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ดังนี้

2.1 เปสตาลอซซี (Pestalozzi) นักการศึกษาชาวสวิส เป็นผู้ริเริ่มเรื่องการเตรียม ความพร้อม เขาเชื่อว่าความรักเป็นพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นในการพัฒนาเด็ก ทั้งด้านร่างกาย และสติปัญญา และเชื่อในความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กไม่ว่าจะเป็นด้านความสนใจ ความต้องการ หรือระดับความสามารถของการเรียนรู้ เปสตาลอซซีมีความเห็นว่าเด็กไม่ควร ถูกบังคับให้เรียนรู้ด้วยการท่องจำ แต่ต้องใช้เวลาและประสบการณ์แก่เด็กในการทำความเข้าใจ

2.2 เฟรเบล (Froebel) ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการอนุบาลศึกษา แนวคิดของเขาเป็นที่ยอมรับมากจนถึงปัจจุบัน เฟรเบลมีความเชื่อว่าควรส่งเสริม พัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กให้เจริญขึ้น ด้วยการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างเสรี โดยใช้การเล่นและกิจกรรมเป็นเครื่องมือ เพราะการเล่นเป็นการทำงานและเรียนรู้ของเด็ก

2.3 กีเซล (Gesell) นักการศึกษาชาวเยอรมัน ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้าง ตัวบ่งชี้พฤติกรรมที่ปรากฏให้แก่เด็กแต่ละระดับ กีเซลยังคงเน้นแนวคิดของความแตกต่าง ระหว่างบุคคล

2.4 เพียเจต์ (Piaget) นักการศึกษาชาวอเมริกันเชื้อชาติสวิส เจ้าของทฤษฎี พัฒนาการด้านสติปัญญา เขาเชื่อว่าเด็กวัย 2-7 ปี สติปัญญากำลังพัฒนาอยู่ในขั้นก่อนปฏิบัติการ (Pre-Operational Stage) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กวัย 4-6 ปี เป็นวัยที่พัฒนาการทางภาษา เป็นไปในลักษณะยังเข้าใจความหมายของคำ และเรื่องราวไม่แจ่มแจ้ง ดังนั้นจึงควรเรียนรู้ ผ่านการสัมผัส สำรวจ ทดลองและลงมือกระทำต่อวัตถุด้วยตนเอง

2.5 อีริกสัน (Erikson) เจ้าของทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพ โดยเน้นว่าบุคลิกภาพของเราจะสามารถพัฒนาไปได้ถ้าเด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจในแต่ละช่วงอายุ ทำให้การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเริ่มให้ความสำคัญกับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และด้านสังคม

2.6 เอลคายด์ (Elkind) นักการศึกษาชาวอเมริกัน เน้นให้เห็นอันตรายของการเร่งเด็กให้เรียนรู้ตั้งแต่เล็กเกินไป เขาเชื่อว่าเด็กควรได้มีโอกาสนั่งและเลือกกิจกรรมการเล่นด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เด็กอยู่ในสังคมที่เต็มไปด้วยความเครียดได้

2.7 มอนเตสซอรี (Montessori) แพทย์ชาวอิตาลีผู้ริเริ่มการจัดสถานที่เรียนให้เหมือนบ้าน และคิดค้นเครื่องเล่นแบบมอนเตสซอรีที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย เขาเชื่อว่าเด็กมีความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงควรมีเสรีภาพที่จะเลือกทำกิจกรรมใด ๆ ตามความพร้อมและความสนใจของตนเอง และรับผิดชอบต่องานของตนเอง ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะยามที่เด็กต้องการ เน้นสุขภาพอนามัยเป็นเรื่องสำคัญที่ครูจะต้องตรวจตราและศึกษา

3. จัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก เด็กในวัยก่อนประถมศึกษาจะต่างจากระดับประถมศึกษาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา การจัดประสบการณ์หรือจัดการเรียนการสอนแก่เด็ก หากจัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการ ย่อมจะช่วยให้เด็กได้พื้นฐานที่ดีสำหรับชีวิตในอนาคต

4. คำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การที่ครูจะกำหนดให้เรียนได้เท่ากันย่อมไม่เป็นผลดี ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงควรเป็นดังนี้

4.1 ครูยอมรับว่าเด็กมีความแตกต่างกัน

4.2 จัดกิจกรรมที่จะให้โอกาสเด็กได้พัฒนาความสามารถของตน โดยมุ่งเน้นที่กระบวนการมากกว่าจำเนื้อหาได้

4.3 จัดกิจกรรมให้เด็กได้ทำเป็นรายบุคคลให้มากที่สุด

4.4 การประเมินพัฒนาการ จะประเมินเด็กเป็นรายบุคคล โดยการสังเกตพฤติกรรมระหว่างทำกิจกรรมแทนการวัดความรู้ ความจำจากการสอบ

5. จัดประสบการณ์ในรูปกิจกรรมที่บูรณาการ เมื่อเด็กได้พบเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง จะไม่ได้พบเห็นหรือเกิดการเรียนรู้เพียง 1 วิชา แต่จะได้หลาย ๆ วิชาในขณะเดียวกัน ดังนั้นหากจะให้ได้ประโยชน์อย่างสมบูรณ์ก็ควรจัดประสบการณ์ให้ครบถ้วน ด้วยการจัดกิจกรรมซึ่งเด็ก ๆ ชอบทำให้มีจิตใจแจ่มใสเบิกบาน ได้รับพัฒนาการครบทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา

6. จัดกิจกรรมอย่างสมดุล การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษาควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

6.1 ยึดเด็กเป็นสำคัญ กล่าวคือ จะต้องเหมาะสมกับวัยและสอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กในวัยนี้

6.2 กิจกรรมที่จัดควรจะมีทั้งสงบและเคลื่อนไหว

6.3 กิจกรรมที่จัดควรมีทั้งในห้องเรียนและกลางแจ้ง

6.4 กิจกรรมที่จัดควรมีทั้งรายบุคคล กลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่

จากแนวความคิดของนักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความสำคัญในการค้นคว้าวิจัยมาเป็นเวลานาน เด็กระดับก่อนประถมศึกษาหรืออนุบาลเป็นวัยที่มีความสำคัญต่อสังคมและประเทศชาติมากที่สุด เด็กจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพ หรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับเตรียมความพร้อมของเด็กในวัยนี้ จะเห็นได้ว่านักการศึกษาและนักจิตวิทยาต่างได้ให้แนวคิดที่หลากหลายเกี่ยวกับความสำคัญของเด็กในช่วยวัยระดับก่อนประถมศึกษาหรืออนุบาล ด้วยเหตุผลที่ว่าเด็กวัยนี้เป็นพื้นฐานของผู้ใหญ่ ถ้าเด็กได้รับการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม เปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาความสามารถอย่างเต็มที่ตามวัยแล้ว เด็กในวัยนี้เด็กจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพสูง

1.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาระดับอนุบาลหรือปฐมวัย ซึ่งในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้กำหนดเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอนุบาลไว้ดังนี้ (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 : พ.ศ. 2545 – 2549)

1.การจัดการศึกษาและส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการของเด็กตามสภาวะความต้องการพื้นฐานตามวัย ตั้งแต่ปฏิสนธิและการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.ส่งเสริมให้เด็กอนุบาลทุกคนได้รับการบริการเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาตลอดชีวิต

ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ในการพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคมต้องมุ่งเน้นการเสริมสร้าง คนไทยให้มีคุณภาพ เป็นคนเก่ง คนดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถปรับตัวรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยการพัฒนาคุณภาพในทุกมิติทั้งด้านสุขภาพ การศึกษา การเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะฝีมือ ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างหลักประกันความมั่นคงทางสังคมให้ครอบคลุมประชาชนทุกคนตลอดทุกช่วงวัย โดยเฉพาะการคุ้มครองและช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมตามอัตภาพ สามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว รวมทั้งการสร้างให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยเฉพาะการเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและอาชญากรรมอย่างจริงจัง

การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดย (1) ปฏิรูปกระบวนการพัฒนาครูที่มีอยู่ควบคู่กับการปรับปรุงกระบวนการผลิตครูเพื่อให้ได้คนดี คนเก่งมาเป็นครู โดยพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่ไปกับการพัฒนาวิชาการและทักษะในการถ่ายทอดความรู้ที่มีระบบการประกันคุณภาพที่ได้มาตรฐานทุกขั้นตอน พร้อมทั้งสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันความก้าวหน้าทางวิทยาการอย่างต่อเนื่อง (2) จัดให้มีระบบและกลไกส่งเสริมให้ครูที่มีผลงานดีเด่นด้านการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเรียนรู้อย่างมีความสุข และครูภูมิปัญญาไทยให้ได้รับการยกย่องเชิดชูและมีกองทุนสนับสนุนให้สามารถขยายผลงานได้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง (3) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ได้ทดลองปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจสามารถแสวงหาและสร้างความรู้ด้วยตนเองที่นำไปสู่การรู้จักคิด วิเคราะห์ กลั่นกรอง เลือกรับข้อมูลข่าวสารและวัฒนธรรมใหม่ ๆ อย่างรู้เท่าทัน ควบคู่กับการปรับปรุงวิธีการสอบและการวัดผลให้สะท้อนถึงความรู้ ความเข้าใจ และ สติปัญญาของนักเรียนนักศึกษา (4) ปรับปรุงการจัดหลักสูตรให้มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น สามารถปรับให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยเพิ่มเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ เช่น ภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยี การสนเทศ เป็นต้น รวมทั้งเนื้อหาสาระทางด้านศีลธรรม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์อย่างจริงจัง (5) สนับสนุนให้ครอบครัว ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันทางศาสนามีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น เพื่อสร้างทางเลือกที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพ และความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม (6) ปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์และเสริมสร้างพื้นฐานความคิดตามหลักวิทยาศาสตร์ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน ควบคู่กับการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอ เพื่อให้นักเรียนและประชาชนมีวิถีชีวิตอย่างมีเหตุผล ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งการแก้ไขปัญหาสังคม (7) ใช้สื่อเพื่อการศึกษาทุกรูปแบบให้กระจาย สู่ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เช่น คนพิการ คนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล เป็นต้น รวมทั้งพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ (8) ผลิตและพัฒนาบุคลากรและนักวิจัย โดยเฉพาะในสาขาที่มีศักยภาพสูงและมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เช่น การเกษตรและอุตสาหกรรม การเกษตร การแพทย์และสาธารณสุข พลังงาน เทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น (9) เสริมสร้างความพร้อมของสถาบันการศึกษาและฝึกอบรมทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารจัดการ ด้านระบบการเรียนการสอนและหลักสูตร และด้านบุคลากรให้ได้มาตรฐานและเป็นสากลมากขึ้น เพื่อสนับสนุนบทบาทของประเทศในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาและวิทยาการของภูมิภาค

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) (www.Sanook.com) สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : 2545) แผนงานหลักเพื่อการพัฒนาการศึกษาในแผนงานหลักที่ 1 การยกระดับการศึกษาพื้นฐานของปวงชนไว้ว่า

เด็กอนุบาลทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ก่อนปี 2544 และขยายปริมาณเข้าถึงบริการการศึกษาระดับประถมศึกษาของเด็กอนุบาล (3-5 ปี) จากร้อยละ 65 เป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 ในปี พ.ศ. 2544 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 8)

จากการที่ประมวลไว้ข้างต้นจะเห็นว่าการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ยังมิได้เป็นการศึกษาภาคบังคับแต่เป็นการศึกษาที่ได้รับการส่งเสริมให้เด็กวัยก่อนประถมศึกษาได้เข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเพื่อเตรียมความพร้อมเท่านั้น

1.5 หลักสูตรก่อนประถมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 31-47) ได้กำหนดหลักสูตรก่อนประถมศึกษาไว้ดังนี้ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี เป็นการจัดในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่เด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.5.1 หลักการ

1.5.1.1 เป็นการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมเด็กทุกประเภท ที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี

1.5.1.2 เป็นการพัฒนาเด็กโดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา

1.5.1.3 เป็นการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาผ่านกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.5.1.4 เป็นการจัดประสบการณ์ที่让孩子สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข

1.5.1.5 เป็นการพัฒนาเด็กโดยบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

1.5.1.6 เป็นการพัฒนาเด็กโดยให้ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วม

1.5.2 จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้เด็กอายุ 3-6 ปี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และคุณลักษณะตามวัย

1.5.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.5.3.1 มีสุขภาพดี เจริญเติบโตและมีพฤติกรรมอนามัยที่เหมาะสม

สัมพันธ์กัน

1.5.3.2 ใช้กล้ามเนื้อใหญ่กล้ามเนื้อเล็กได้อย่างคล่องแคล่วและประสาน

1.5.3.3 ร่าเริง แจ่มใส มีความสุข และความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

1.5.3.4 มีคุณธรรมและจริยธรรม มีวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบ

1.5.3.5 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับสภาพและวัย

1.5.3.6 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

1.5.3.7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมในท้องถิ่น และความเป็นไทย

1.5.3.8 ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

1.5.3.9 มีความสามารถในการคิด การแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัยและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ต่าง ๆ

1.5.3.10 มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.5.4 แนวทางการจัดประสบการณ์

เพื่อให้การจัดประสบการณ์และกิจกรรมบรรลุตามจุดมุ่งหมายจึงกำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1.5.4.1 ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง

1.5.4.2 จัดให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

1.5.4.3 ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและเปิดโอกาสให้เด็กริเริ่มกิจกรรมของตนเองโดยครูเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

1.5.4.4 จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และมีบรรยากาศที่อบอุ่น เพื่อให้เด็กมีความสุข

1.5.4.5 จัดกิจกรรมในรูปแบบบูรณาการ โดยคำนึงถึงพัฒนาการทุกด้าน

1.5.4.6 จัดประสบการณ์ตรง ให้เด็กเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 มีโอกาสสังเกตสำรวจ เล่น ค้นคว้า ทดลอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง

1.5.4.7 จัดให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของ กับเด็ก และกับผู้ใหญ่

1.5.4.8 จัดให้มีความสุขสมดุล มีทั้งกิจกรรมที่เด็กริเริ่มและครูริเริ่ม กิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน กิจกรรมที่ต้องเคลื่อนไหวและสงบ

1.5.4.9 จัดให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายทั้งรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่

1.5.4.10 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมากกว่าผลผลิต

1.5.4.11 จัดให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมท้องถิ่น และเอื้อต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

1.5.4.12 จัดกิจกรรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อส่วนรวม ธรรมชาติและรักท้องถิ่น

1.5.4.13 จัดให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผน ลงมือปฏิบัติ และบอกผลการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองและผู้อื่นได้

1.5.4.14 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

1.5.4.15 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

ปัจจุบันรัฐได้กำหนดมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ.2531 โดยโรงเรียนเอกชนต้องถือปฏิบัติเพื่อเป็นการควบคุมมาตรฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ได้มาตรฐานเดียวกันแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2538 : 3-8) ยังได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาโรงเรียนเอกชนให้มีคุณภาพ ซึ่งอาศัยกระบวนการรับรองมาตรฐานคุณภาพ (Accreditation) ที่เน้นหลักการให้โรงเรียนพัฒนาและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา จะประสบผลสำเร็จอย่างแท้จริงด้วยการกำหนดบทบาทในการพัฒนาตนเอง ซึ่งการพัฒนาตนเองจะบรรลุผลอย่างมีคุณภาพต้องอาศัยการประเมินตนเองเป็นพื้นฐานสำคัญ การประเมินตนเองเป็นกระบวนการศึกษาเพื่อความเข้าใจรู้จักตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาในทิศทางที่พึงประสงค์ ดังนั้นในการเตรียมการเพื่อให้โรงเรียนเอกชนได้รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา บุคลากรทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันศึกษาสภาพเบื้องต้น และวิเคราะห์การดำเนินงานในปัจจุบันทุกองค์ประกอบมาตรฐาน และตัวชี้คุณภาพในเกณฑ์มาตรฐาน คุณภาพระดับก่อนประถมศึกษา โดยใช้การประเมินตนเองจะนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดแผนการปฏิบัติงานโครงการกิจกรรมที่สนองต่อสภาพความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนต่อไป

รุ่ง แก้วแดง (2531 : 40) กล่าวว่า โรงเรียนจะประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ คือ โรงเรียนที่มีการบริหารอย่างมีหลักเกณฑ์ที่เน้นดังนี้คือ 1) การจัดลำดับความสำคัญของงานในโรงเรียน ผู้บริหารกำหนดงานให้ชัดเจน 2) การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบ ผู้บริหารต้องกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรแต่ละด้านให้ชัดเจน

จรัส นองมาก (2536 : 18) กล่าวว่า มาตรฐานคุณภาพของโรงเรียนหมายถึง ขอบข่ายของความสำเร็จในภาคนงานแต่ละเรื่องเพื่อบรรลุเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2537 : 11) ได้ให้ความหมายมาตรฐานคุณภาพของโรงเรียนคือ สถานที่พึงประสงค์ซึ่งระบุถึงสภาพปัจจุบัน หรือวิธีการดำเนินงานและคุณภาพขั้นต่ำที่ต้องการให้เกิดขึ้นทุกโรงเรียน

จากแนวคิดผู้ให้ความหมายถึงมาตรฐานคุณภาพ สรุปได้ว่าโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานคุณภาพ โรงเรียนจะต้องมีการบริหารอย่างมีหลักเกณฑ์ มีกรอบในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและจากผลการวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2539 : 83) พบว่ากลยุทธ์ที่จะทำให้โรงเรียนเอกชนมีมาตรฐานคุณภาพตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนั้นคือเจ้าของโรงเรียนจะต้องมีใจรักในการดำเนินกิจการโรงเรียน โดยหาวิธีการในการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และมีระบบในการให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพโรงเรียน ซึ่งรัฐจะต้องจัดคุปองการศึกษา หรือ บัตรอุดหนุนค่าเล่าเรียนสำหรับนักเรียนในโรงเรียนที่ได้รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : 1-49) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาสำหรับใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน และพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพมาตรฐาน (ขอบข่ายของการบริหารงานโรงเรียนเอกชน) ซึ่งประกอบด้วย 7 ปัจจัย

- ปัจจัยที่ 1 ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน
- ปัจจัยที่ 2 หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
- ปัจจัยที่ 3 บุคลากร
- ปัจจัยที่ 4 ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน
- ปัจจัยที่ 5 การบริหารจัดการ
- ปัจจัยที่ 6 กิจการนักเรียน นักศึกษา
- ปัจจัยที่ 7 สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

ดังนั้น คุณภาพของโรงเรียนจึงควรจะครอบคลุมภารกิจของโรงเรียนในทุกด้านที่สามารถทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ลักษณะหรือคุณสมบัติตามที่หลักสูตรของการศึกษากำหนด รวมทั้งมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา มีความสำคัญยิ่งเพราะการจัดประสบการณ์ให้เด็กในช่วงนี้เป็นการสร้างพื้นฐานความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยจัดให้สอดคล้องตามหลักจิตวิทยา พัฒนาการเด็ก และให้มีคุณภาพตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้พร้อมในการเรียนในระดับประถมศึกษาได้เป็นอย่างดี ฉะนั้นการบริหารโรงเรียนระดับก่อน

ประถมศึกษาให้มีประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารควรยึดหลักที่สำคัญ 2 ประการคือ การบริหารการศึกษาและกระบวนการบริหารโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 1)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2530 : 91-93) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียนเอกชน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาเอกชน ระหว่างโรงเรียนเอกชนที่มีสัมฤทธิ์ผลสูงกับโรงเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลต่ำในระดับมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่าโรงเรียนทั้งสองแห่งมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในเรื่องความพร้อมของอาคาร วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการบริหารโรงเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลสูงจะมีการบริหารที่เป็นระบบ มีการสื่อสารเป็นลายลักษณ์อักษร การติดตามผลตรวจสอบ มีการตรวจบันทึกการตรวจสอบ และมีการติดตามผลการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ มีแผนการปฏิบัติงาน ปฏิทิน และมีการประชุมครูอย่างต่อเนื่อง

ในด้านเกี่ยวกับตัวครู พบว่า ครูในโรงเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลสูงส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีได้สอนตรงตามสาขาที่เรียนมา ได้เงินเดือนตรงตามวุฒิ และโรงเรียนมีโอกาสดัดครูตามที่ต้องการ ในขณะที่ครูในโรงเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลต่ำ ส่วนใหญ่ครูมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

ด้านนักเรียนและผู้ปกครอง พบว่านักเรียนในโรงเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลสูงมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ผู้ปกครองคาดหวังที่จะให้นักเรียนเรียนต่อในระดับสูงขึ้น ในขณะที่นักเรียนในโรงเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลต่ำมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน มีบ้านอยู่ใกล้โรงเรียน และเข้าโรงเรียนรัฐบาลไม่ได้ มีความมุ่งหวังเพียงเรียนให้จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วออกไปทำงานในโรงงานละแวกนั้น

กรมวิชาการ (2530 : 54-55) ได้ศึกษาวิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาระดับอนุบาล ผลการวิจัยพบว่าในด้านนโยบายการรับเด็กในการจัดการศึกษาระดับอนุบาล พบว่ารัฐได้ให้ความสนใจและตระหนักความสำคัญของการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐเปิดขยายชั้นเรียนเด็กเล็กเปิดขยายชั้นอนุบาล หรือส่งเสริมให้เอกชนได้เข้ามาแบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการศึกษา อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติ ปรากฏว่ายังมีปัญหา กล่าวคือเอกชนไม่แน่ใจในแนวนโยบายของรัฐที่สนับสนุนให้เอกชนเข้ามาช่วยจัดการศึกษาแก่เด็กอนุบาล เพราะในขณะเดียวกันรัฐก็เปิดดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐพร้อมกันไปด้วย

ในด้านสภาพการจัดการเรียนระดับอนุบาลของหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน พบว่า

1.ด้านการจัดการศึกษา ผู้บริหารส่วนใหญ่ทราบนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอนุบาลค่อนข้างมาก แต่มีส่วนร่วมในการวางแผนงานในจังหวัดน้อย มีความแตกต่างในเรื่องของมาตรฐานคุณภาพของการจัดการศึกษาระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน

พอสมควร มีการลงทุนจัดการศึกษาซ้ำซ้อนกันของหน่วยงานต่าง ๆ การจัดการศึกษาระดับอนุบาล / เด็กเล็กยังไม่ครอบคลุมถึงเด็กที่ยากจน

2. ด้านการบริหารงาน ปรากฏว่าหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาระดับอนุบาล / เด็กเล็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกันน้อยมาก การช่วยเหลือระหว่างกันในจังหวัดก็อยู่ในเกณฑ์น้อย ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ของทางราชการก็ควบคุมติดตามผลการปฏิบัติงานน้อย เอกชนมีความเห็นว่าการที่มีหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงานจัดการศึกษาระดับนี้ มีผลกระทบต่อการลงทุนและจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนลดลง นอกจากนี้ยังปรากฏว่ามีความซ้ำซ้อนของเขตบริการระหว่างหน่วยงานพอสมควร

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูมีปัญหาในเรื่องวิธีสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และการควบคุมชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก

โสภิตอนงค์ บุญช่วย (2531: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยสอบถามจากครูใหญ่หรือผู้จัดการ พบว่า

1. ด้านสิ่งแวดล้อมโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่จะจัดสิ่งแวดล้อมภายนอกได้ถูกต้องเหมาะสม มีสนาม เครื่องเล่นสนามเพียงพอ บริเวณโรงเรียน อาคารเรียนสะอาดเรียบร้อย สวยงาม สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ตลอดจนวัสดุครุภัณฑ์จัดได้ถูกต้องและเหมาะสมกับวัย แต่ขนาดห้องเรียนคับแคบ

2. การจัดประสบการณ์ โรงเรียนยังขาดรูปแบบการจัดประสบการณ์แน่นอน ทำให้เกิดปัญหาด้านแนวการสอนที่แตกต่างกัน จนเน้นเนื้อหาวิชามากกว่าการเตรียมความพร้อม ครูยังใช้วิธีการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง และครูไม่มีเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลประเมินผล

จุมพล พูลภักษ์ชิน (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียนเอกชน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียนเอกชนระหว่างโรงเรียนเอกชนที่มีสัมฤทธิ์ผลสูงกับโรงเรียนเอกชนที่มีสัมฤทธิ์ผลต่ำ ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนเอกชนทั้งสองแห่งมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ในเรื่องความพร้อมของอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการบริหารโรงเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลสูงจะมีการบริหารที่เป็นระบบ มีการสื่อสารเป็นลายลักษณ์อักษร มีการติดตามผลและการตรวจสอบคำสั่ง มีการตรวจบันทึกการสอน และมีการติดตามผลการเรียน

ด้านตัวครู พบว่า ครูในโรงเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลสูงส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีได้สอนตามสาขาที่เรียนมาได้เงินเดือนตรงตามวุฒิ และโรงเรียนมีโอกาสคัดเลือกครูตามที่ต้องการ ในขณะที่ครูในโรงเรียนสัมฤทธิ์ต่ำส่วนใหญ่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

ด้านนักเรียนและผู้ปกครอง พบว่านักเรียนในโรงเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลสูงมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ผู้ปกครองคาดหวังที่จะให้นักเรียนเรียนต่อในระดับสูงขึ้น

ในขณะที่นักเรียนในโรงเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลต่ำมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน ที่มีบ้านอยู่ใกล้โรงเรียนและเข้าโรงเรียนรัฐบาลไม่ได้ มีความมุ่งหวังเพียงเรียนให้จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วออกไปทำงาน

นอกจากนั้น ผลการวิจัยพบว่าการบริหารและบุคลากรเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการศึกษาทั่ว ๆ ไป ในขณะที่ความมีชื่อเสียงของโรงเรียนและคุณภาพด้านวิชาการเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกโรงเรียนเอกชน ส่วนปัจจัยที่คาดหวังว่าจะส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการศึกษาเอกชนในอนาคต ได้แก่ เรื่องการบริหาร และการพัฒนาสถานศึกษาเอกชนในทุก ๆ ด้าน

เหมวรรณ แดงอ่อน (2539:บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของเอกชน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ครูใหญ่ของโรงเรียน จำนวน 84 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้จัดการบริหารงานครบทั้ง 7 ด้านคือ งานปรัชญาและแนวนโยบายของโรงเรียน งานการเรียนการสอน งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์กับชุมชน และงานธุรการและการเงิน งานบริหารทั้ง 7 ด้านอยู่ในเกณฑ์ดีตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพโรงเรียนเอกชน สำหรับปัญหาของการบริหารงานพบว่า ครูที่มีความรู้ทางการศึกษาในระดับปฐมวัยมีไม่เพียงพอ ผู้บริหารมีภาระมากจนขาดการนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ขาดแหล่งความรู้ให้ครูผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้า ขาดงบประมาณในการจัดสภาพแวดล้อมและในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านต่าง ๆ และขาดผู้เชี่ยวชาญในการประเมินผล การปฏิบัติงานของโรงเรียน

วิไล ธนวิวัฒน์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติในระดับมาก และประสิทธิผลของโรงเรียนมีการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก รองลงมาตามลำดับคือ การบริหารอาคารสถานที่ การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารการเรียนการสอน การบริหารงานบุคลากร ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียนและความสัมพันธ์กับชุมชน

วรสิทธิ สฤณดิษฐ์ภิรักษ์ (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับอนุบาลของโรงเรียนเอกชน ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระดับอนุบาลของโรงเรียนอนุบาลเอกชนใน

เขตบางกอกน้อย ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ไม่ห่างจากชุมชน มีการคมนาคมสะดวก โรงเรียนจะต้องเน้นการอ่านออกเขียนได้มีการประกันอุบัติเหตุให้นักเรียน การเก็บค่าธรรมเนียมเหมาะสมกับคุณภาพของโรงเรียน และมีบุคลากรเอาใจใส่ต่อนักเรียน ในด้านความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษา ผู้ปกครองเห็นว่าควรจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม มีการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและเน้นให้อ่านออกเขียนได้ เน้นวิชาการเพื่อเตรียมเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านบุคลากร ครูควรมีประสบการณ์ มีวุฒิปริญญาตรีทางด้านอนุบาลโดยตรงด้านอาคารสถานที่ ควรมีสนามเล่นกลางแจ้งเพียงพอ มีอุปกรณ์และห้องที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมครบถ้วน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ควรจัดให้มีการประชุมและให้ผู้ปกครองมาเยี่ยมโรงเรียนมากขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าส่วนใหญ่เป็นการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในภาพรวมเน้นที่การสอนที่ดี และการบริหารจัดการองค์กรนั้นย่อมาหมายถึงคุณภาพและประสิทธิผลของโรงเรียน งานวิจัยดังกล่าวจึงเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา ตลอดจนผู้สนใจทั่วไปอีกด้วย

2. ความหมายและแนวคิดของประสิทธิผลของโรงเรียน

โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาจะประสบความสำเร็จ สามารถดำรงอยู่และเป็นที่ยอมรับเพียงใดนั้น ปัจจัยที่สำคัญก็คือความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพิจารณาเลือกโรงเรียนของผู้ปกครอง

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประสิทธิผลในเชิงการบริหารการศึกษา ส่วนใหญ่กล่าวถึงคำว่าประสิทธิผลองค์การหรือประสิทธิผลองค์การของโรงเรียน(Organizational Effectiveness or Organizational Effectiveness of Schools) ซึ่งในสภาพที่แท้จริงก็ถือว่าโรงเรียนเป็นองค์กรหนึ่ง ดังนั้นในที่นี้จึงกล่าวถึงประสิทธิผลองค์การของโรงเรียนดังรายละเอียดต่อไปนี้

คำว่าประสิทธิผลนั้นมีนักวิชาการสาขาต่าง ๆ ให้ความหมายไว้หลายแง่มุม ดังตัวอย่าง ภรณ์ กิริติบุตร (2529 : 2) กล่าวว่ามิใช่ให้ความหมายไว้หลายท่าน คือ นักเศรษฐศาสตร์หรือนักวิชาการทางการเงินกล่าวว่าประสิทธิผลขององค์การ (Organizational Effectiveness) มีความหมายอย่างเดียวกันกับผลกำไรหรือผลประโยชน์จากการลงทุน (Return of Investment) สำหรับผู้จัดการฝ่ายผลิต ประสิทธิผลมักหมายความว่าคุณภาพหรือปริมาณของผลผลิตที่เป็นสินค้าหรือบริการ สำหรับนักวิทยาศาสตร์กล่าวว่า การวิจัยประสิทธิผลอาจถูกตีความเป็นรูปของจำนวน สิ่งประดิษฐ์ใหม่ หรือผลผลิตใหม่ๆ ขององค์การ สำหรับ

นักสังคมศาสตร์ประสิทธิผลมักหมายถึงคุณภาพชีวิต แต่อย่างไรก็ตามเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าแนวความคิดเรื่องประสิทธิผลคือตัวการที่จะเป็นเครื่องตัดสินในขั้นสุดท้ายว่าการบริหารและองค์การประสบความสำเร็จหรือไม่ เพียงใด

เรต และคณะ (Reid and others. 1988 : 5) ได้สอบถามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์และครูใหญ่ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาโททางการศึกษา พบว่า ครูบางคนให้ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียนว่า หมายถึงความสามารถของนักเรียนที่จะบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในขณะที่นักวิชาการบางท่านเห็นว่าประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึงความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรให้แก่สมาชิก ในส่วนของอาร์มสตรอง และคนอื่น ๆ (Armstrong and others. 1989 : 155) ได้ให้ความหมายว่าประสิทธิผลของโรงเรียนหมายถึงโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าระดับเกณฑ์มาตรฐานที่ทดสอบ

จากลักษณะของการให้ความหมายดังกล่าว เป็นการมองประสิทธิผลเฉพาะการบรรลุเป้าหมายอย่างเดียว อย่างไรก็ตามมีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายประสิทธิผลขององค์การหรือโรงเรียนแตกต่างจากที่กล่าวมาข้างต้น โดยเป็นการพิจารณาทั้งระบบ เช่น ซาย (Schein. 1970 : 378) มองประสิทธิผลของระบบองค์การโดยให้ความหมายว่าประสิทธิผลขององค์การหมายถึงสมรรถนะขององค์การในการที่จะอยู่รอด ปรับตัว รักษาสภาพ และเติบโตไม่ว่าองค์การนั้นจะมีหน้าที่ใดที่ต้องการทำให้ลุล่วง มอทท์ (Mott) ให้ความหมายประสิทธิผลขององค์การในแง่ของความสามารถในการผลิต ความสามารถในการปรับตัว และความสามารถในการยืดหยุ่น

ไพรส (Price. 1968 : 1) ให้ความหมายของประสิทธิผลว่า หมายถึงความสามารถในการดำเนินงานให้เกิดผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ฮอย และเฟอร์กูสัน (Hoy and Fergusson. 1985 : 131) กล่าวถึงประสิทธิผลอาจพิจารณาจากการที่ 1)นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2)มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 3)มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มาจากภายในและภายนอก 4)สามารถสร้างความพึงพอใจแก่ครูอาจารย์ได้ ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel. 1991 : 380) มีความเห็นในทำนองเดียวกันว่าประสิทธิผลของโรงเรียนหมายถึงการที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่บีบบังคับได้ รวมทั้งสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นการพิจารณาทั้งระบบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2532:27) ให้ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนในระดับอนุบาลศึกษาไว้ว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนคือ ผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และประสิทธิผลของโรงเรียนจึง

ควรรออยู่ที่ตัวนักเรียน ซึ่งเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการการบริหารทั้งหมดว่ามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

คุณลักษณะที่พึงประสงค์คือ คุณสมบัติพึงประสงค์ของนักเรียน และภาพพจน์ที่ดีของโรงเรียนจะสะท้อนกลับมาสู่ตัวโรงเรียนให้เกิดภาพพจน์ที่ดีต่อชุมชน ผู้ปกครอง และบุคคลภายนอกโรงเรียนยอมรับ ศรัทธา เชื่อมั่นที่มีต่อโรงเรียน

คุณสมบัติพึงประสงค์ของนักเรียน คือ เป้าหมายที่พึงประสงค์ที่จะเกิดในตัวนักเรียนระดับอนุบาลมี 4 เป้าหมาย คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2532:27)

1. การพัฒนาทางด้านร่างกาย เพื่อให้เด็กมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ มีสุขนิสัยที่ดี มีวุฒิภาวะเหมาะสมกับวัย

2. การพัฒนาทางด้านอารมณ์และจิตใจ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพจิตดีมีคุณธรรม

3. การพัฒนาทางด้านสังคม เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้

4. การพัฒนาทางด้านสติปัญญา สามารถคิดและสื่อความหมายได้

ภาพพจน์ที่ดีของโรงเรียนคือ ผลสะท้อนของกระบวนการจัดการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งพิจารณาได้จากความศรัทธา ความพึงพอใจ ความเชื่อมั่น ความร่วมมือร่วมใจของชุมชน หรือผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน

จากแนวคิดดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการให้ความหมายของประสิทธิผลนั้น บางส่วนก็เน้นเฉพาะเป้าหมายขององค์กรหรือโรงเรียน บางส่วนก็เน้นทั้งระบบ แต่การเน้นทั้งระบบมีความครอบคลุมมากกว่า เพราะองค์กรหรือโรงเรียนไม่ได้ดำรงอยู่ด้วยปัจจัยด้านเป้าหมายอย่างเดียว ดังนั้นสรุปได้ว่าประสิทธิผลของโรงเรียนหมายถึงผลสำเร็จทางการดำเนินงานของโรงเรียน โดยที่ผู้บริหารใช้ความสามารถที่ทำงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดไว้ในด้านความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามัคคีของครู

2.1 การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน

มีนักวิชาการได้พยายามหาวิธีการประเมินองค์กร ซึ่งแยกเป็นแนวทางใหญ่ ๆ ได้ 2 แนวทางคือ

2.2.1 การประเมินผลประสิทธิผลขององค์กร

บุญเลิศ ไพรินทร์ และอัมพร เกตุปรีชาสวัสดิ์ (2530 : 23-37) ได้ให้ความหมายของการประเมินประสิทธิผลขององค์กรสามารถแบ่งออกเป็น 3 ทางคือ 1) การประเมินประสิทธิผลในแง่ของเป้าหมาย (Goal Model of Organizational Effectiveness) 2) การประเมินประสิทธิผลในแง่ของระบบและทรัพยากร (The System Resource Model of Organizational Effectiveness) 3) การประเมินประสิทธิผลโดยใช้หลายเกณฑ์ (The Multiple

Criteria of Effectiveness) และการประเมินผลในแง่เป้าหมายนั้นเป็นการพิจารณาว่าองค์การจะมีประสิทธิผลหรือขึ้นอยู่กับผลที่ได้รับว่าบรรลุเป้าหมายขององค์การหรือไม่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเป็นการใช้องค์การเป็นเกณฑ์ ซึ่งเป็นการใช้หลักเกณฑ์อันใดอันหนึ่งในการประเมินประสิทธิผลขององค์การ เช่น วัดจากความสามารถในการผลิต วัดจากผลกำไร การประเมินประสิทธิผลในแง่ของเป้าหมายนั้น จอร์จโกโปโลส และเทเนเนบอม (Georgopoulos and Tannenbaum. 1957 : 53) กล่าวว่า การวัดประสิทธิผลจะต้องตั้งอยู่บนวิธีการและเป้าหมายขององค์การมากกว่าที่จะใช้เกณฑ์ที่อยู่ภายนอกองค์การ โดยพบว่า 1) ความสามารถในการผลิต (Productivity) 2) ความยืดหยุ่น (Flexibility) ขององค์การในรูปของความสำเร็จในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงภายในและภายนอกขององค์การ 3) ความปราศจากความตึงเครียด (Strain) หรือการขัดแย้ง รุนแรงระหว่างกลุ่มย่อยในองค์การหรือระหว่างหน่วยงานในองค์การ มีความสัมพันธ์ต่อกัน และเกี่ยวข้องกับการประเมินประสิทธิผลขององค์การ ไพร์ซ์ (Price. 1968 : 1) ได้เสนอแนะว่าการวัดประสิทธิผลขององค์การน่าจะอยู่บนคุณภาพของปัจจัยต่อไปนี้ 1) ความสามารถในการผลิต (Productivity) หมายถึง อัตราส่วนของผลผลิตต่อปัจจัยที่ใช้ 2) การยินยอมปฏิบัติตาม (Conformity) หมายถึง ความมากน้อยในการที่สมาชิกขององค์การยอมรับบรรทัดฐาน (Norms) ขององค์การ 3) ขวัญ (Morale) หมายถึง ความมากน้อยที่แรงจูงใจของสมาชิกได้รับการตอบสนอง 4) ความสามารถในการปรับตัว (Adaptiveness) หมายถึง ความมากน้อยในการที่องค์การสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง 5) ความเป็นปึกแผ่น (Institutionalization) หมายถึง ความมากน้อยของการตัดสินใจ เป็นที่ยอมรับในสภาพแวดล้อม อันจะเป็นเครื่องตัดสินความอยู่รอดในระยะยาวขององค์การ

ส่วนการประเมินประสิทธิผลในแง่ระบบทรัพยากรเป็นการประเมินโดยพิจารณาความสามารถขององค์การในการแสวงหาประโยชน์จากสภาพแวดล้อม เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ต้องการ อันจะทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ ซึ่งเป็นการเน้นที่ปัจจัยตัวป้อนเข้า (Input) มากกว่าผลผลิต (Output) ผู้ที่ใช้แนวคิดนี้ในการประเมิน ซึ่งซีชอร์ และยัทธแมน (Seashore and Yuchthman. 1967 : 337-395) เห็นว่าเป้าหมายไม่ใช่เกณฑ์ที่จะประเมินประสิทธิผลขององค์การ แต่จะต้องวัดโดยการเปรียบเทียบกันระหว่างองค์การว่าองค์การใดได้รับทรัพยากรจากสภาพแวดล้อมมากกว่ากัน โดยใช้เกณฑ์วัดความแตกต่างในด้านทรัพยากรคือ 1) ความคล่องตัว (Liquidity) หมายถึง ความสามารถในการเปลี่ยนเป็นทรัพยากรอื่นได้ง่าย 2) เสถียรภาพ (Stability) หมายถึง ความมั่นคง ความสามารถในการเก็บไว้โดยไม่เสื่อมค่า 3) ความเหมาะสม (Relevance) หมายถึง ความมากน้อยของความเหมาะสมของทรัพยากรขององค์การที่มีประสิทธิผล เป็นองค์การที่สามารถเตรียมพร้อมที่จะรับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสามารถในการต่อรอง เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่มีความเหมาะสมต่อไป 4) ความเป็นสากล (Universality) หมายถึง ความสามารถที่จะใช้ได้กับ

ทุกองค์การ ทรัพยากรที่มีความเหมาะสมเป็นสากลสำหรับทุกองค์การ เช่น คน สิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพในการปฏิบัติงาน เทคโนโลยีสำหรับการปฏิบัติกิจกรรมและทรัพยากรที่ไม่มีการแข่งขันกัน การแย่งชิงกันมีน้อย เนื่องจากไม่เหมาะกับองค์การหลายองค์การ หรืออาจหาได้อย่างเพียงพอ โดยการเปลี่ยนกันเองระหว่างองค์การ 5) ทรัพยากรทดแทน (Sub-Situation) หมายถึงความสามารถในการใช้ทรัพยากรเท่าที่หน่วยงานมีอยู่ให้เป็นประโยชน์แทนการเสาะหาทรัพยากร ซึ่งหายากยิ่งมาใช้เช่นเดียวกับคู่แข่ง

การประเมินประสิทธิผลตามเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ และการประเมินผลในแง่ระบบและทรัพยากรเป็นการวัดประสิทธิผลจากเครื่องมือเพียงอย่างเดียว เรียกว่า “การวัดประสิทธิผลเชิงเดียว” (Univariate Effectiveness Measures) ซึ่งแนวคิดการใช้เครื่องมือวัดประสิทธิผลเชิงเดียวยังไม่ครอบคลุมและเหมาะสม เช่น การวัดประสิทธิผลขององค์การโดยวัดจากกำไรเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะไม่มีองค์การใดสามารถอยู่รอดในระยะยาวได้ หากมุ่งสนองเป้าหมายเพื่อผลกำไรประการเดียว โดยไม่สนใจต่อความต้องการและเป้าหมายของคนในองค์การและของส่วนตัวได้ ในปัจจุบันมีบางองค์การที่มุ่งทำงานโดยมีเป้าหมายหลายประการ ดังนั้นการประเมินประสิทธิผลขององค์การจึงจำเป็นต้องครอบคลุมตัวแปรหรือเกณฑ์หลาย ๆ เกณฑ์ เพื่อให้การประเมินประสิทธิผลขององค์การได้ประโยชน์ในอันที่จะปรับปรุงองค์การอย่างแท้จริง (Steers. 1977:39)

การประเมินประสิทธิผลโดยใช้หลายเกณฑ์ เป็นการวิเคราะห์ประสิทธิผลขององค์การโดยใช้เกณฑ์หลายอย่างในการวัดประเมินผล ซึ่งพิจารณาจากตัวแปรหลักที่อาจมีผลต่อความสำเร็จขององค์การ และพยายามแสดงให้เห็นว่าตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน ผู้ที่ให้แนวคิดในการประเมินองค์การโดยวิธีนี้ แคพล์โลว์ (Caplow. 1964 : 21) ได้เสนอว่า ประสิทธิผลขององค์การนั้นสามารถวัดจากตัวแปร 4 ตัว คือ 1) ความมั่นคง (Stability) ขององค์การ 2) การประสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Intergration) 3) ความสมัครใจ (Voluntarism) หรือความสามารถขององค์การในการทำให้สมาชิกเกิดความพึงพอใจและปรารถนาที่จะมีส่วนร่วมต่อไป และ 4) ความสัมฤทธิ์ผล (Achievement) หรือผลรวมของกิจกรรมขององค์การ เฟรนแลนด์เดอร์ และพิคเกิล ได้กำหนดเกณฑ์การวัดหรือเกณฑ์การประเมินประสิทธิผลขององค์การ โดยพิจารณาองค์การในเรื่องของการเติบโตและการอยู่รอด โดยอาศัยระบบภายในและระบบภายนอกองค์การมาสนับสนุนซึ่งกันและกัน ประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการคือ 1) ความสามารถในการทำผลกำไรขององค์การ 2) ความมากน้อยของการที่องค์การสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่สมาชิก 3) ความมากน้อยของควมมีคุณค่าขององค์การที่มีต่อสังคมที่องค์การนั้นตั้งอยู่ (อภิวรรักษ์ ชุตติมาศ. 2537 : 87; อ้างอิงจาก Friendlinder and pickle. 1964 : 21) มอทท์ (Mott. 1972 : 20-24) ได้เสนอปัจจัยการประเมินประสิทธิผลขององค์การ 3 ประการ คือ 1) ความสามารถในการผลิต 2) ความสามารถในการปรับตัว 3) ความสามารถ

ในการยืดหยุ่นได้ ส่วน พาร์สัน (สุจินต์ นีมอนงค์. 2539 : 53 ; อ้างอิงจาก Parsons. 1966 : 44) ได้เสนอเครื่องมือวัดประสิทธิผลขององค์การชื่อว่า AGIL ซึ่งระบุกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง 4 กิจกรรมที่องค์การจะต้องดำเนินการให้บรรลุประสิทธิผล ได้แก่ 1) A : Adaptation to the Environment หมายถึง การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม 2) G : Goal Attainment หมายถึง การบรรลุเป้าหมาย 3) I : Integration Social Stability หมายถึง การบูรณาการให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งจะนำมาซึ่งความมั่นคงของสังคม 4) L : Latency หมายถึง สิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน ซึ่งหมายถึงการผุดงไว้ซึ่งรูปแบบและสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมการกระตุ้น การจูงใจ สเตียร์ส ได้เสนอแนวคิดที่ใช้วัดประสิทธิผลขององค์การ โดยให้พิจารณาสิ่งที่สัมพันธ์กัน 3 ประการคือ 1) แนวคิดที่เกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายสูงสุด (Goal Optimization) 2) แนวคิดเกี่ยวกับระบบ (System Perspective) และ 3) เน้นความสำคัญเรื่องพฤติกรรมของคน (Human Behavior) โดยได้เสนอสิ่งสำคัญที่เป็นตัวกำหนดประสิทธิผลขององค์การ (Factors Contributing to Organization Effectiveness) ได้แก่ 1) ลักษณะขององค์การซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างและเทคโนโลยี 2) ลักษณะของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การ 3) ลักษณะบุคลากรในองค์การ และ 4) นโยบายการบริหารและการดำเนินการ ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel. ได้เสนอแนวคิดในการประเมินประสิทธิผลองค์การโดยพิจารณาจาก 1) ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) 2) การบรรลุเป้าหมาย (Achievement) 3) ความสามัคคีของครู (Job Satisfaction) 4) ความมุ่งมั่นในชีวิต (Central Life Interests)

2.1.2 การประเมินประสิทธิผลโดยใช้เกณฑ์หลายเกณฑ์

การประเมินประสิทธิผลโดยใช้เกณฑ์หลายเกณฑ์ (The Multiple Criteria of Organizational Effectiveness) เป็นการวิเคราะห์ประสิทธิผลขององค์การโดยใช้เกณฑ์หลายอย่างในการประเมินผล ซึ่งพิจารณาจากตัวแปรหลักที่อาจมีผลต่อความสำเร็จขององค์การและพยายามแสดงให้เห็นว่าตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน ผู้ที่ให้แนวคิดในการประเมินประสิทธิผลโดยวิธีนี้ได้แก่

แนวคิดของแคพลอร์ (ภรณ์ กิริติบุตร. 2529 : 59; อ้างอิงจาก Caplow. 1964) ซึ่งเสนอว่าประสิทธิผลขององค์การควรวัดจากตัวแปร 4 ตัวคือ

1. ความมั่นคง หมายถึงความสามารถในการรักษาโครงสร้างขององค์การ
2. ความผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียว หมายถึงความสามัคคี
3. ความสมัครใจ หมายถึงความสามารถในการจัดให้มีการพึงพอใจสำหรับสมาชิก
4. ความสำเร็จ หรือสัมฤทธิ์ผล

แนวคิดของพาร์สัน (Hoy and Miskel. 1991 : 380; citing Parsons. n.d.) เสนอแนวคิดในการวัดประสิทธิผลขององค์กร โดยพิจารณาจาก 4 ตัวแปร คือ

1. การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม
2. การบรรลุเป้าหมาย
3. การประสานเป็นอันหนึ่งอันเดียว
4. การดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและการกระตุ้นจิตใจ

แนวคิดของ แคตเวลล์ และ สปริงค์ (วิโรจน์ สารรัตนะ. 2542 : 28-36 อ้างอิงจาก capwell and Spinks. 1990) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ประเมินความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน 6 ด้าน จำนวน 43 รายการ คือ

1. ด้านหลักสูตร ประกอบด้วย
 - 1.1 โรงเรียนมีจุดหมายทางการศึกษาที่ชัดเจน
 - 1.2 โรงเรียนมีแผนงานที่ได้รับการวางแผนไว้อย่างสมดุลและเป็นระบบสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้
 - 1.3 โรงเรียนมีแผนงานพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่ต้องการ
 - 1.4 ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนในระดับสูง
2. ด้านการตัดสินใจ ประกอบด้วย
 - 2.1 บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายโรงเรียนในระดับสูง
 - 2.2 คณะครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับโรงเรียนในระดับสูง
 - 2.3 ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับโรงเรียนในระดับสูง
3. ด้านทรัพยากร ประกอบด้วย
 - 3.1 โรงเรียนมีทรัพยากรอย่างพอเพียงที่จะช่วยให้ครูทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 3.2 โรงเรียนมีครูที่มีความสามารถและมีแรงจูงใจ
4. ด้านภาวะผู้นำ มีผู้บริหารที่สามารถปฏิบัติได้ดังนี้
 - 4.1 แบ่งสรรหน้าที่และทรัพยากรเพื่อปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ
 - 4.2 จัดสรรทรัพยากรได้สอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษา
 - 4.3 พัฒนาในวิชาชีพของครู
 - 4.4 กระตุ้นครูเกี่ยวกับข้อแผนพัฒนาวิชาชีพและใช้ครูที่มีทักษะ
 - 4.5 ตระหนักถึงสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในโรงเรียนในระดับสูง
 - 4.6 สร้างความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานอื่น ชุมชน ครูและนักเรียน

- 4.7 มีรูปแบบการบริหารที่ยืดหยุ่น
- 4.8 มีความพยายามที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
- 4.9 จัดให้มีข้อมูลย้อนกลับสำหรับครูอยู่ในระดับสูง
- 4.10 ตรวจสอบแผนงานและวัดความก้าวหน้าตามจุดมุ่งหมาย

5. ด้านบรรยากาศ ประกอบด้วย

- 5.1 โรงเรียนกำหนดค่านิยมที่สำคัญ
- 5.2 ผู้บริหาร ครู นักเรียน แสดงความผูกพันและจงรักภักดีต่อจุดหมายและค่านิยมของโรงเรียน
- 5.3 จัดสภาพแวดล้อมน่าอยู่ ตื่นเต้น และท้าทายต่อครูและนักเรียน
- 5.4 มีบรรยากาศการยอมรับและเชื่อถือกันของครูกับนักเรียน
- 5.5 มีบรรยากาศความไว้วางใจและการสื่อสารแบบเปิดในโรงเรียน
- 5.6 มีความคาดหวังในโรงเรียนว่านักเรียนทุกคนจะทำดี
- 5.7 มีพันธะที่เข้มแข็งที่จะให้การเรียนรู้เกิดขึ้นในโรงเรียน
- 5.8 ผู้บริหาร ครู และนักเรียน คาดหวังความสำเร็จในระดับสูง
- 5.9 นักเรียนมีขวัญกำลังใจในระดับสูง
- 5.10 นักเรียนมีการยอมรับนับถือและความเป็นเจ้าของของผู้อื่น
- 5.11 จัดให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน
- 5.12 ความเป็นระเบียบวินัยที่ดีในโรงเรียน
- 5.13 ผู้บริหารอาวุโสเกี่ยวข้องกับเรื่องวินัยของนักเรียนในระดับต่ำ
- 5.14 อัตราการขาดเรียนของนักเรียนต่ำ
- 5.15 อัตราการพักการเรียนของนักเรียนต่ำ
- 5.16 อัตราความประพฤติเหลวไหลของนักเรียนต่ำ
- 5.17 ครูมีขวัญและกำลังใจในระดับสูง
- 5.18 ครูมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในระดับสูง
- 5.19 อัตราการขาดงานของครูต่ำ
- 5.20 การย้ายของครูมีเพียงเล็กน้อย

6. ด้านผลลัพธ์ของโรงเรียน ประกอบด้วย

- 6.1 อัตราการออกกลางคันของนักเรียนต่ำ
- 6.2 คะแนนทดสอบแสดงถึงความสำเร็จในระดับสูง

6.3 การศึกษาต่อหรือหางานทำของนักเรียนอยู่ในระดับสูง

7. ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย

- 7.1 ความต้องการได้รับการกำหนดและจัดลำดับความสำคัญ
- 7.2 จัดลำดับความสำคัญสอดคล้องกับความต้องการ
- 7.3 ทรัพยากรการเงินถูกจัดสรรตามลำดับความสำคัญนั้น
- 7.4 คณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียน มีส่วนร่วมด้วยอย่างเหมาะสม
- 7.5 ผู้มีส่วนร่วมมีความพึงพอใจในกระบวนการมีส่วนร่วม
- 7.6 มีการประเมินผลกระทบจากการจัดสรรทรัพยากร
- 7.7 มีการจัดทำเอกสารการเงินแก่คณะครูและบุคคลอื่น เพื่อความเข้าใจอยู่เสมอ
- 7.8 กำหนดระเบียบเพื่อติดตามและควบคุมการใช้จ่ายที่เหมาะสม
- 7.9 สามารถโอนประเภทของเงินเมื่อความต้องการเปลี่ยนไป

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนนั้น สามารถกระทำได้หลายแนวทาง แต่แนวทางที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ได้แก่ การประเมินโดยใช้เกณฑ์หลายเกณฑ์ เพราะสามารถวัดได้ครอบคลุมตัวแปรมากกว่า

2.2 ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา

ประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นเรื่องยากที่จะให้นิยามได้อย่างชัดเจนว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง อาจต้องมีการอภิปรายหรือถกเถียงกันได้ไม่รู้จบ หากจะมองในทัศนะของผู้ปกครอง โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพก็อาจจะหมายถึงเด็กมีความสุขหรือไม่ เด็กได้คะแนนดีหรือไม่ โรงเรียนสะอาดสะอ้านเป็นระเบียบเรียบร้อยดีหรือไม่ ครูเอาใจใส่เด็กดีหรือไม่ที่โรงเรียนมีคนที่ดีที่ชอบและเชื่อถือได้หรือไม่ หรือตนควรจะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนดีหรือไม่ เป็นต้น ในทัศนะของครู ก็อาจมองว่าเด็กทุกคนได้เรียนรู้หรือไม่ คณะครูเอาใจใส่เด็กและมีความผูกพันกับภารกิจการหน้าที่ดีหรือไม่ ผู้บริหารให้การสนับสนุนดีหรือไม่ และตนควรทำงานอยู่ในโรงเรียนนี้อีกต่อไปหรือไม่ เป็นต้น หรือในทัศนะของผู้บริหารอาจมองว่า โรงเรียนเป็นที่นิยมกันหรือไม่ โรงเรียนเป็นอย่างไรเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่น เด็กมาเรียนโรงเรียนนี้กันหรือไม่ เรามีคณะครูที่ดีหรือไม่ ผู้ปกครองมีการบ่นตำหนิหรือไม่ เป็นต้น (วิโรจน์ สารรัตนะ. 2542 :21-22 อ้างอิงจาก Holt and Hinds. 1994)

สำหรับในการศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้ผู้วิจัยจะศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียนก่อนประถมศึกษาในแนวคิดของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน ในการประเมินประสิทธิภาพของโรงเรียน เพราะ

เป็นเกณฑ์ประเมินที่ครอบคลุมตัวแปรหลายตัวดังกล่าว เพื่อให้ได้ซึ่งประโยชน์ในการปรับปรุงประสิทธิภาพของโรงเรียนอย่างแท้จริง โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1.ความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน (Adaptability) ความสามารถของโรงเรียนที่จะสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์การ รวมไปถึงความสามารถของฝ่ายบริหารขององค์การ ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานภายในโรงเรียน ในด้านการบริหาร การกำหนดนโยบาย การใช้นวัตกรรม หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาวะปัจจุบันที่กำลังเปลี่ยนแปลง เพื่อให้โรงเรียนก้าวทันกับสภาพแวดล้อมและประสบผลตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน หรือ เพราะผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการดำรงอยู่และพัฒนาของทุกองค์การ จนเราสามารถกล่าวได้ว่าองค์การจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับความรู้และความสามารถของผู้บริหาร เพราะการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาของผู้บริหารจะสร้างผลกระทบในวงกว้างแก่องค์การ เช่นเดียวกับงานอื่น ๆ ภายในองค์การ การสร้างองค์การจะประสบความสำเร็จไม่ได้ หากขาดความเข้าใจ และการส่งเสริมจากผู้บริหาร ฌีวูพันธ์ เขจรนันท์. (2544:107-109) กล่าวว่าไว้ว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างองค์การดังต่อไปนี้ 1).การริเริ่ม ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงและการสร้างนวัตกรรมใหม่ขององค์การ 2).การมีส่วนร่วม ผู้บริหารสมควรมีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม ในการสร้างองค์การ โดยเฉพาะการเป็นส่วนสำคัญในการวางแผนและการดำเนินงานขององค์การ 3). การส่งเสริม ผู้บริหารต้องส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการพัฒนาองค์การอย่างเต็มที่ ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยทำการสนับสนุนทั้งในด้านงบประมาณ ทรัพยากร การให้ความสำคัญ และกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน 4). การเป็นต้นแบบ ผู้บริหารต้องประพฤติตัวเป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินงาน และการนำแนวทางใหม่มาปฏิบัติ มิเช่นนั้นสมาชิกอื่นในองค์การอาจมองไม่เห็นภาพที่เป็นรูปธรรม หรือไม่กล้าปฏิบัติตามแนวทางใหม่ 5). การเปิดโอกาส ผู้บริหารต้องให้โอกาสแก่บุคลากรในการสร้างความเปลี่ยนแปลงและทดลองสิ่งใหม่ ๆ ตลอดจนยอมรับต่อความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญของการเรียนรู้และประสบการณ์ขององค์การ 6). การติดตามผล ผู้บริหารต้องแสดงความใส่ใจและความมุ่งมั่น ในการสร้างองค์การ จากการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะสามารถให้คำแนะนำจะทำการปรับปรุงได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนสร้างความมั่นใจในเชิงจิตวิทยาแก่สมาชิก 7). การให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บริหารที่เป็นกุญแจสำคัญขององค์การ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ดังนั้นองค์การที่ไม่มีประสิทธิภาพในการบรรลุถึงการผลิตประสิทธิภาพและความพอใจอาจเป็นสัญญาณว่ามีความจำเป็นต้องปรับหรือดัดแปลงการปฏิบัติการในด้านการบริหาร และนโยบายให้เหมาะสมขึ้น หรือสภาพแวดล้อมจากการเรียกร้องผลผลิตซึ่งแตกต่างออกไป หรือให้ตัวป้อนซึ่งแตกต่างไปจากเดิม ซึ่งก่อให้เกิดความ

จำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลง หากองค์กรไม่สามารถหรือไม่ปรับตัว ความอยู่รอดขององค์กรก็จะอยู่ในอันตราย กิปสัน (Gibson. 1979 : 3) และเบนนิส (Bennis. 1971 : 131) ได้กล่าวว่า องค์กรไม่ว่าตัวบุคคลหรือองค์การทางสังคมจะต้องทำงานเพื่อรักษาตัวเองให้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก โดยอาศัยพื้นฐานของความเป็นระบบเปิดขององค์กร องค์กรที่มีประสิทธิภาพคือจะต้องมีโครงสร้างที่ปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาพของความเป็นจริงได้ทันเวลาที่ หรือภายใต้การปรับเปลี่ยนทั้งภายในและภายนอกองค์กร กล่าวได้ว่าการปรับตัวจึงหมายถึงความสามารถในการแก้ปัญหาของ องค์กรภายใต้เหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งภายในและภายนอกองค์กร แต่แคพลอว์ (caplow. 1964 : 121) กล่าวว่า “ในระยะยาวแล้ว ปัญหาพื้นฐานขององค์กรก็คือการรักษาไว้ (Maintain) หรือการเพิ่มความมั่นคง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันความสมัครใจและความสำเร็จ” ซึ่งเป็นคำกล่าวสะท้อนให้เห็นความจำเป็นในการปรับตัวขององค์กรให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

นอกจากนี้ สเตียร์ส (Steers. 1976:163) พบว่าการปรับตัวและโมโนทัศน์ที่มีความคล่องตัวและการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่นักวิจัยใช้กันมากในเรื่องของการวัดประสิทธิผลในโรงเรียนต่าง ๆ การปรับตัวถูกนำมากำหนดเป็นความสามารถของนักศึกษามีอาชีพ ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจที่เป็นตัวแทนโรงเรียนได้รับการคาดหวังในการแสดงออกที่ดีหลีกเลี่ยงการปฏิเสธ และปรับตัวเมื่อประสิทธิภาพลดลง แต่การปรับตัวบางครั้งก็ไม่ได้ผล ถ้าครูและผู้บริหารนำมาใช้บ่อยโดยไม่รู้จักเปลี่ยนแปลง ตรงข้ามกับการค้นพบของ Capwell พบว่าการวัดผลเกณฑ์การปรับตัวแล้วยังมีน้อยมาก มีแต่ใช้แบบสอบถามมีการวัดผล อย่างไรก็ตามแบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดด้าน จิตใจสำหรับการประเมินความคล่องตัวในการจัดองค์การ ยังมีจำนวนน้อยอยู่ ยิ่งกว่านั้นการศึกษาส่วนมากประเมินความพร้อมที่ปรับตัวมากกว่าการตอบสนองต่อการปรับตัวในเรื่องการปฏิบัติ (Ratsoy, Babcock, and Well. 1978) ใช้แบบสอบถามพฤติกรรมฉบับหนึ่งในการศึกษาการปรับตัวของโรงเรียนต่อการเปลี่ยนแปลงในแผน

สรุปได้ว่าการปรับตัวของโรงเรียน หรือการเปลี่ยนแปลงจะประสบความสำเร็จนั้น ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจและความเป็นผู้บริหารหรือผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียน

2.2.2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement)จากหลักการพื้นฐานของการวิจัยทางการศึกษา คือ ความสนใจในเรื่องการพัฒนาการทางด้านทักษะ และความรู้ของนักเรียนแต่ละคน โดยศึกษาว่าลักษณะของความแตกต่างทางด้านบุคลิกภาพและประสบการณ์ทางการศึกษาของนักเรียนแต่ละคนมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรเมื่อเข้ามาสู่ระบบโรงเรียน กระบวนการของห้องเรียนและกระบวนการของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ

ของนักเรียนแต่ละคนได้มาน้อยเพียงใด (Bryk and Raudenbush. 1989 : 159) การวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนที่ผ่านมา ใช้การศึกษา ปัจจัยนำเข้า – ผลลัพธ์ (Input – Output) (Brandsma and Knuver. 1989 : 777 – 779) หรือการศึกษากระบวนการ – ผลผลิต (Process – Output) (Kanjawasee. 1989 : 11 ; citing Bidwell and Kasarda. 1980) อย่างไรก็ตามหนึ่งเป็นกรอบในการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน ดังนั้น การวิจัยทางการศึกษาที่เกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนเพื่อตรวจสอบคุณภาพและประสิทธิภาพของระบบการจัดการศึกษา ควรพิจารณาให้ครอบคลุมทั้งปัจจัยนำเข้าในการจัดการศึกษา (Educational Input) กระบวนการในการจัดการศึกษา (Educational Process) และผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา (Educational Outcomes) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ (Academic Achievement) และผลสัมฤทธิ์ที่ไม่ใช่วิชาการ (Non – academic Achievement) ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาแบ่งออกได้เป็น 3 ประการ คือ 1) ด้านความรู้-ความคิด 2) ด้านความรู้สึก 3) ด้านการปฏิบัติ (บุญเรือง ศรีเหรียญ. 2542:14-15. อ้างอิงจาก สมศักดิ์ สินธุเวชชัย. 2541:30) กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีคุณภาพในแง่ที่เป็นผู้พัฒนาตน มีความสามารถและทักษะเชิงกระบวนการในการดำรงชีวิต มีสุขภาพพลานามัยและบุคลิกภาพดี พัฒนางานมีทักษะกระบวนการทำงานและมีความสามารถในการ จัดการพัฒนาสังคม มีเจตคติ คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและร่วมพัฒนาสังคม โดยการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านที่เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียน มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อกันเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาที่พึงประสงค์ (พระธรรมปิฎก. 2539 : 243 – 254)

สำหรับการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาเป็นการจัดที่มุ่งเน้นการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่นักเรียนในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม-จิตใจ และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 ก : 31-47)

ดังนั้น การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้ให้ความหมายไว้ว่าผลของการเรียนรู้หรือพัฒนาการโดยรวมที่เกิดขึ้นจริงของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541 : 11) ซึ่งควรยึดหลักการประเมินดังนี้

1. ต้องประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินต้องมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันของเด็ก โดยจัดการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติตามตารางกิจกรรมประจำวัน
4. จัดทำการประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน การเลือกใช้เครื่องมือและการจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

5. ไม่ใช้การประเมินด้วยแบบทดสอบ เพราะไม่เหมาะสมกับวัยและระดับพัฒนาการของเด็กอายุ 3-6 ปี การประเมินเด็กควรจะขึ้นอยู่กับแหล่งข้อมูลหลาย ๆ ด้านมิใช่ขึ้นอยู่กับคะแนนสอบ

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3-6 ปี ได้แก่ การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การรวบรวมผลงานหรือชิ้นงานที่แสดงออกถึงการทำงานอย่างเต็มความสามารถในพัฒนาการแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล ทั้งนี้จะมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กโดยการจัดทำเป็นแฟ้มรายบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 31-34) ดังนี้

พัฒนาการด้านร่างกาย หมายถึง ความสามารถในการทำงานของกล้ามเนื้อใหญ่ เช่น การเคลื่อนไหว ทรงตัว ยืน วิ่ง นอกจากนี้ตามแนวการจัดประสบการณ์ยังหมายถึงความสามารถ ดังต่อไปนี้

1. มีร่างกายเจริญเติบโตตามวัย
2. พัฒนากล้ามเนื้อและประสาทสัมผัส
3. มีสุขนิสัยในการรักษาสุขภาพอนามัย
4. เรียนรู้การระวังและรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

สรุป พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กนั้นพัฒนาไปตามวุฒิภาวะและการเรียนรู้ซึ่งเริ่มจากง่ายไปยาก พัฒนาจากส่วนใหญ่ไปหาย่อยและเพิ่มขึ้นตามวัยของเด็ก

พัฒนาการทางอารมณ์ – จิตใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดจากการกระตุ้นของสิ่งเร้าซึ่งมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและจิตใจอาจจะแสดงออกมาในรูปดังนี้

1. รู้จักผ่อนคลายความเครียด มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
2. ควบคุมอารมณ์ของตนเองและแสดงออกได้เหมาะสมกับวัย
3. มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
4. มีวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย
5. พัฒนาคุณภาพ จริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย
6. มีความรักและชื่นชมในศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงามของท้องถิ่นและประเทศชาติ

7. เห็นคุณค่าและมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อม

พัฒนาการทางสังคม หมายถึง การพัฒนาความสามารถในการแสดงออกทางพฤติกรรมของมนุษย์ สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับ พัฒนาการทางสังคมจึงมีความ

สำคัญและจำเป็นที่บุคคลในสังคมต้องเรียนรู้ เพื่อการปรับตนเองให้ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษาแล้วพฤติกรรมทางสังคมที่มุ่งให้เกิดมีดังนี้

1. รู้จักเข้าใจตนเองและบุคคลใกล้ชิด
2. รู้จักบุคคล ความสำคัญของครอบครัว สังคม และชุมชน
3. มีสังคมนิสัยที่ดี สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
4. มีความสนใจ และมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
5. มีความภูมิใจในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และความเป็นไทย

พัฒนาการทางสติปัญญา หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดหาเหตุผลและสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2537 ค: 25) ซึ่งในแนวการจัดประสบการณ์ หมายถึงความสามารถในเรื่องดังต่อไปนี้

1. สามารถใช้ภาษาในการสื่อความหมาย
2. มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานทางคณิตศาสตร์
3. มีความสามารถในการรับรู้ โดยใช้ประสาทสัมผัส
4. มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและการใช้เหตุผล
5. มีความคิดสร้างสรรค์
6. มีความจำดี
7. มีนิสัยรักการเรียนรู้ และมีความสนใจต่อสิ่งที่พบเห็น

ซึ่งสอดคล้องกับกาเย และบริกส์ (Gagne' and Briggs. 1974 : 23-70) ได้จัดแบ่งผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนอันเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนไว้ 5 ประการ คือ

1. ทักษะด้านสติปัญญา (Intellectual Skill) เป็นความสามารถในด้านการใช้สมองเพื่อการเรียนรู้และการคิดในด้านต่าง ๆ ที่เป็นผลมาจากการเรียนการสอนในโรงเรียน
2. ยุทธศาสตร์การคิด (Cognitive Strategiew) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวของมนุษย์ที่คอยควบคุมการเรียนรู้
3. การเรียนรู้ข้อสนเทศทางด้านการออกเสียง (Verbal Information) เป็นผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการใช้คำพูด ที่ผู้เรียนสามารถบอกข้อเท็จจริง ความคิด หรือการเรียกชื่อ โดยผู้เรียนมีระบบความคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้นอยู่ ก่อนแล้ว
4. ทักษะการเคลื่อนไหว (Motor Skill) เป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ในการทำกิจกรรม
5. เจตคติ (Attitudes) เป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับความรู้สึก อารมณ์ ซึ่งไม่สามารถสังเกตเห็นได้

จากเอกสารงานวิจัยที่นำเสนอข้างต้นเห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นอีกตัวหนึ่งซึ่งทำให้เกิดประสิทธิผลในโรงเรียน โดยนักเรียนมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจและสติปัญญา ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ประสิทธิภาพ และนโยบายของโรงเรียน

2.2.3. ความสามัคคีของครู (Unity) นอกเหนือจากคุณสมบัติส่วนตัวของผู้บริหารแล้ว สถานการณ์ขององค์กรก็มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กร ดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยยังเชื่อว่าความสามัคคีกลมเกลียวกันของครูโรงเรียนมีความสัมพันธ์ และมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการบริหารองค์กร เพราะความสามัคคีของสมาชิกในองค์กรมีความสำคัญ ทำให้เกิดความยึดมั่นในกลุ่ม (Wood and others. 1986 : 45) ความยึดมั่นในกลุ่ม จะทำให้การแสดงออกในลักษณะความเป็นมิตร สมาชิกมีความรู้สึกกระตือรือร้นในการทำงาน และเต็มใจที่จะเสียสละส่วนตัวเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่ม ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องความสามัคคีนี้ มีผู้ให้ความหมายและอธิบายเอาไว้ดังนี้ เพอร์กีและ สมิธ (Purkey and Smith. 1986 : 427 – 452) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิผลและไม่มีประสิทธิผล ซึ่งผลวิจัยที่พบข้อหนึ่งก็คือการที่ครูในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันดีเป็นตัวแทนที่เกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ในทำนองเดียวกัน พาร์สัน (Parson) ยังได้เสนอแนวคิดไว้ว่าปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาองค์กรที่มีประสิทธิผลคือการบูรณาการให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (Integration) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแคพลอร์ (Caplow) ที่ว่า ความสามัคคีหรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเป็นตัวแทนหนึ่งที่ใช้กำหนดประสิทธิผลขององค์กร (ภรณ์ กิริติบุตร. 2529 : 5 ; อ้างอิงจาก Parsons. 1964 : 33 ; Caplow. 1964 : 21) โรบบินส์ (Robbins. 1984 : 30) ได้ให้ความหมายของความสามัคคี (Esprit de Corps) ว่าหมายถึงการส่งเสริมให้มีการทำงานร่วมกันเป็นทีมเป็นคณะ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียว หรือความมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันขึ้นภายในองค์กร นอกจากนี้ความสามัคคียังหมายถึงการปฏิสัมพันธ์ของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดการพึ่งพาอาศัยและประสานสอดคล้องกันในระหว่างระบบย่อย ซึ่งจะมีผลกระทบถึงส่วนอื่น ๆ ในทางที่ดีได้ (อรุณ รักธรรม. 2533 : 124)

ความสามัคคีของผู้ร่วมงานในองค์กร ทำให้เกิดความสอดคล้องต้องกัน (Harmony) และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Unity) ขึ้น ซึ่งสิ่งนี้แกนนอน (Gannon. 1982 : 21) ถือว่าเป็นหลักทางการบริหารที่สำคัญอย่างหนึ่ง นอกจากนั้น ความสามัคคียังเป็นหลักการที่ทำให้เกิดความเข้มแข็ง (Strength) ขึ้นในหน่วยงานและทำให้เกิดเอกภาพในการบังคับบัญชา ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการทำงานร่วมกันเป็นทีม และการติดต่อสื่อสารกัน กูนต์.โอ ดอนเนล และ ไวทริช (Koontz, O'Donnell, & Wiehrich. 1986 : 11) กล่าวว่า ความสามัคคีเป็นส่วนประกอบที่จำเป็นที่ทำให้เกิดบรรยากาศภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ขึ้นด้วย กล่าวคือสถานการณ์การทำงานจะมีขวัญและกำลังใจสูง ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนสามารถแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้

อย่างอิสระและกว้างขวาง ฮัทชินสัน (Hutchinson. 1971 : 9) สำหรับปฏิญญา สาร (2526 : 4) กล่าวถึงความสามัคคีว่าเป็นความเห็นพ้องต้องกัน ความร่วมมือกัน และความสามัคคีกลมเกลียวกัน เป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดของหน่วยงานที่จะทำงานให้ได้รับความสำเร็จ

ความร่วมมือร่วมใจ ทำงานอย่างสามัคคีกลมเกลียว คือตัวการหลักของความสำเร็จของหน่วยงานหรือองค์การทุกชนิด (เทียม โชควัฒนา. 2534 : 176) นอกจากนี้ จุฑาทิพย์ ชีรภาค (2529:36) กล่าวถึงพฤติกรรมความสามัคคีว่าต้องแสดงออกดังนี้ 1)การปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้ 2) รับผิดชอบต่อส่วนร่วมมากกว่าตนเอง 3) เข้ามีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจการของส่วนรวม 4) เป็นผู้ประสานความสามัคคีในกลุ่ม 5) ไม่แบ่งแยกพวกเขาพวกเรา 6) รักหมู่คณะมีใจหวังดีและช่วยเหลือเกื้อกูลในทางไม่ผิดศีลธรรม 7) มองคนอื่นในแง่ดีเสมอ ส่วน สุรรัตน์ พันธุ์ดี (2529:51) กล่าวว่า ความสามัคคีจะแสดงออกด้วยพฤติกรรม ดังนี้ 1) รู้จักทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ 2) มีความรักใคร่ปรองดอง ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท 3) มีความเห็นอกเห็นใจกันและให้ความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ 4) รู้จักแบ่งงาน แบ่งหน้าที่ให้สมาชิกทำตามความสามารถ และ ฐิตารัตน์ ศรีสวัสดิ์ (2532:44) กล่าวว่า พฤติกรรมการแสดงออกของความสามัคคีมีลักษณะดังนี้คือ 1)มีความรักใคร่กลมเกลียวและเห็นอกเห็นใจ และปรองดองกัน 2) ไม่ยุยงให้เกิดการแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และไม่แก่งแย่งชิงดีกัน 3)ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน

จากการศึกษาของ ฮาลปิน (Halpin. 1966 : 154-164) พบว่าความสามัคคีนั้นสะท้อนให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับผู้นำ ซึ่งมีความหมายและความสำคัญต่อประสิทธิผลของงานเป็นอย่างยิ่ง เป็นการยืนยันผลการศึกษาของฮาลปินและครอฟท์ (Halpin and Croft in Muliak. 1963) ที่พบว่าความสามัคคี มีความสัมพันธ์ต่อขวัญและกำลังใจ ความกระตือรือร้น และความสนใจของครูและผู้บริหารในอันที่จะปฏิบัติการกิจให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมาย นอกจากนี้ฮาลปิน (Halpin. 1966 : 219) ยังศึกษาพบอีกว่าในการทำงานที่มีระดับความสำเร็จของงานที่เกิดขึ้นสูงส่งผลต่อความสามัคคี และนภา ศรีพรรณกุล (2533 : บทคัดย่อ) พบว่าความสามัคคีกลมเกลียวของบุคคลในหน่วยงานเป็นปัจจัยสำคัญอันดับหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของกิจกรรมกลุ่มคุณภาพ

นอกเหนือจากนี้ แคพลอร์ (Caplow. 1964 : 119-124) ก็ได้เสนอว่าตัวแปรที่กำหนดใช้ในการวัดประสิทธิผลขององค์การที่สำคัญมีอยู่ 4 ประการคือ ความมั่นคง ความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความสนใจ และสัมฤทธิ์ผล

ดังนั้น ความสามัคคีของครูจึงมีความสำคัญกับประสิทธิผลของโรงเรียน เพราะถ้าองค์กรมีบุคลากรที่มีความสามัคคีก็จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน ลดอัตราการขาดงานและการลาออก ซึ่งจะส่งผลโดยตรงกับประสิทธิผลขององค์กร

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับประสิทธิผล

นักการศึกษาหลายท่าน ได้ศึกษาวิจัยและเสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลขององค์การแตกต่างกันไป เช่น แนวคิดที่มีชื่อเสียงของสตีเยอร์ส (Steers. 1977:8) กล่าวว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลได้แก่ 1) ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การ 2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม 3) ปัจจัยด้านบุคคล 4) ปัจจัยด้านนโยบายบริหารและการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ เรดและคณะ (Reid and others. 1988 : 24,29) ได้สังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งพบว่าปัจจัยหลายประการ เช่น ปัจจัยในการดำเนินการบริหารปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านโรงเรียน (Mann. 1989 : 77-83) พบว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่คุณลักษณะและพฤติกรรมของครู คุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหาร บรรยากาศในโรงเรียน ในทำนองเดียวกันได้สังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งพบปัจจัยหลายประการ เช่น ปัจจัยในด้านการบริหารงาน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านโรงเรียน วิกเพิลเบิร์ก และ คณะ (Wimpelberg and others. 1989 : 89) ได้สังเคราะห์งานวิจัยพบว่า ตัวแปรสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร เปอร์ก็ และสมิธ (Purkey and Smith. 1986 : 427 –452) ได้รวบรวมและสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิผล พบว่า การที่ครูใหญ่มีพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการอย่างดี เป็นปัจจัยสำคัญที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน เช่นกัน เอเวอร์ฮาร์ด และมอร์ริส (Everhard and Morris. 1985 : 3-6) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิผลว่าผู้บริหารต้องสามารถบริหารภายในด้านต่าง ๆ คือ บริหารคน เช่นการบริหารความขัดแย้ง การพัฒนาบุคลากร การบริหารองค์การและการบริหาร การเปลี่ยนแปลง และการิตา (Garita. 1986 : 1546) พบว่าในโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ครูใหญ่จะสนับสนุนครูรวมทั้งสร้างบรรยากาศที่ดี ในแต่ละปัจจัยดังกล่าวข้างต้นยังมีตัวแปรย่อย ๆ ซึ่งนับว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

จากแนวความคิดของนักการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าส่วนใหญ่จะมีแนวคิดที่คล้ายกันและแตกต่างกันบ้าง ซึ่งพอจะสรุปได้ว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านโรงเรียน เช่น ที่ตั้งของโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน อัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็น ผู้บริหาร พฤติกรรมผู้นำฉันท์เพื่อนร่วมงาน การมุ่งเน้นทางวิชาการ การแก้ปัญหาความขัดแย้ง และปัจจัยด้านครู ได้แก่ความผูกพันต่อองค์การ การปฏิบัติงานตามบทบาท การจูงใจ

4. ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านครู

สำหรับในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านมาบูรณาการในแต่ละปัจจัยที่เห็นว่าน่าจะสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนก่อนประถมศึกษาตามสภาพสังคมไทย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน
2. ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำ ซึ่งจำแนกเป็น
 - พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน
 - พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์
3. ปัจจัยด้านครู ได้แก่ การปฏิบัติงานตามบทบาท บุคลิกลักษณะของครู โดยมีรายละเอียดของแต่ละปัจจัยดังต่อไปนี้

4.1 ปัจจัยด้านโรงเรียน

ปัจจัยด้านโรงเรียนเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะการที่โรงเรียนจะมีประสิทธิผลย่อมมาจากการดำเนินการด้านโรงเรียนที่เหมาะสม เช่น การกำหนดอัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียน การสรรหาครูที่มีคุณภาพ มีวุฒิการศึกษาที่เหมาะสม เรดและคณะ (Reid and others. 1988 : 26 , 30) สำหรับโรงเรียนเอกชนปัจจัยดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับผู้บริหารโรงเรียน เพราะผู้บริหารโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่สามารถกำหนดนโยบายต่าง ๆ ในด้านโรงเรียนได้อย่างเป็นอิสระ จึงทำให้เกิดความแตกต่างในแต่ละโรงเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาตัวแปรบางตัวในปัจจัยด้านโรงเรียนเพื่อวิเคราะห์ว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิผลสูงจะมีลักษณะเช่นไร โดยตัวแปรที่นำมาศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

4.1.1 สภาพแวดล้อมของโรงเรียน

สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญมาก จากการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหลายอย่างช่วยให้เด็กมีประสบการณ์ มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 ก : 8) ได้ให้ความหมายสภาพแวดล้อมทางกายภาพไว้ว่า หมายถึง การจัดอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ และสภาพแวดล้อมเหมาะสมกับสภาพการใช้งาน

จรรยาพร ธรณินทร์ (2541 : 229) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดีของโรงเรียนเอกชนคือ 1) โรงเรียนที่มีบรรยากาศร่มรื่น ปลอดภัย มีอุปกรณ์ให้เรียนรู้ ทดลองให้เล่น 2) มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมให้ท้าทายต่อการเรียนรู้ใหม่ ๆ 3) มีบรรยากาศห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาดนเอง 4) ให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มที่ 5) มีสถานที่ที่สงบเงียบและห้องเรียนที่สามารภใช้เสียงสนุกได้เต็มที่ 6) บรรยากาศที่ดี / แสง / สี / ความร้อน / เสียง ไม่มีมลพิษ 7) มีสนามเด็กเล่น / เครื่องเล่น / แหล่งนันทนาการ 8) มีสถานที่

ซึ่งนักเรียนทำงานตามลำพังหรือทำงานเป็นกลุ่มได้ 9) มีเฟอร์นิเจอร์ เครื่องมือ เครื่อง
อำนวยความสะดวกในการเรียน

บาเรนไทน์ (Ballantine. 1993 : 252-253) กล่าวว่าสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลและมีความสัมพันธ์ต่อระบบของโรงเรียน และกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 101-107) กำหนดรายละเอียดของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนก่อนประถมศึกษา มีความสำคัญต่อเด็ก เนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ดังนั้นการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็กจึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของการเรียนรู้ของเด็กมาก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จึงจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 1) ความสะอาด ความปลอดภัย
- 2) ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
- 3) ความสะดวกในการทำกิจกรรม
- 4) ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วม สนามเด็กเล่น
- 5) ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อ และ

เครื่องเล่น

- 6) บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่าง ๆ

สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนมีหลักสำคัญในการจัดคือ ต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของตัวเอง ให้เกิดความรู้สึกรอบอุ่น มั่นใจ และมีความสุข ซึ่งอาจจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนี้

1. พื้นที่อำนวยความสะดวกเพื่อเด็กและครู

- 1.1 ที่แสดงผลงานของเด็ก อาจจัดเป็นแผ่นป้ายหรือที่แขวน

ผลงาน

- 1.2 ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็กอาจจัดทำเป็นกล่องหรือจัดใส่แฟ้มราย

บุคคล

- 1.3 ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก อาจทำเป็นช่องตามจำนวนเด็ก
- 1.4 ที่เก็บเครื่องใช้ของครู เช่น อุปกรณ์การสอนของส่วนตัวครู ฯ
- 1.5 ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ

2. พื้นที่ปฏิบัติการกิจกรรมและการเคลื่อนไหวต้องกำหนดให้ชัดเจน ควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น

3. พื้นที่จัดมุมประสบการณ์หรือมุมเล่น สามารถจัดได้ตามความเหมาะสม ขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน เช่น มุมบล็อก อยู่ห่างจากมุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติอยู่ติดกับมุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์อยู่ใกล้มุมศิลปะ ที่สำคัญจะต้องมีของเล่น วัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างเพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นในมุมประสบการณ์อย่างเสรีมักถูกกำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้โอกาสได้เล่นอย่างเสรีประมาณ 60 นาที การจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

3.1 ในห้องเรียนควรมีมุมประสบการณ์

3.2 ควรมีการผลัดเปลี่ยนชื่อของเล่นตามมุมบ้าง ตามความสนใจของเด็ก

3.3 ควรจัดให้มีประสบการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้ไปแล้วปรากฏอยู่ในมุมประสบการณ์ เช่น เด็กเรียนรู้เรื่องผีเสื้อ ครูอาจจัดให้มีการเลี้ยงต่อนอน หรือผีเสื้อสตัฟฟ์ใส่กล่องไว้ให้เด็กดูในมุมธรรมชาติศึกษาหรือมุมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

3.4 ควรเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมประสบการณ์ ทั้งนี้เพื่อจูงใจเด็กรู้สึกเป็นเจ้าของ อยากเรียนรู้ อยากเข้าเล่น

3.5 ควรเสริมสร้างวินัยให้กับเด็ก โดยมีข้อตกลงร่วมกัน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนที่ให้นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีทั้ง 4 ด้าน

4.2 ปัจจัยด้านผู้บริหาร

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการหรือพัฒนางานต่าง ๆ ให้บรรลุประสงคที่วางไว้ ผู้บริหารจะต้องมีการฝึกฝนและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ นำการเปลี่ยนแปลงมาสู่โรงเรียน ซึ่งมีปัจจัยย่อยที่สำคัญสำหรับตัวผู้บริหาร ดังนี้

4.2.1 พฤติกรรมผู้นำ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารจะช่วยสร้างความผูกพันจะยกระดับคุณธรรม จริยธรรม และความประพฤติของผู้นำและผู้ตาม ช่วยสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอันจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพของการบริหารการศึกษา (Sergiovanni. 1990 : 19-27) ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้พฤติกรรมผู้บริหารที่แสดงออกแบบมุ่งสัมพันธ์และมุ่งงานเป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออก ซึ่งความเป็นมิตรต่อผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงาน เช่น มีความเอื้อเฟื้อต่อกัน แสดงความใจกว้าง และมีความเสมอภาค จากความหมายนี้พฤติกรรมผู้นำจะเป็นกระบวนการของผู้นำที่จะชักจูง หรือกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานในโรงเรียนให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งในเรื่องของการตั้งจุดประสงค์

นั้น ผู้บริหารควรตั้งเกณฑ์การประเมินไว้ และให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบความคาดหวังที่ผู้บริหารมีต่อพวกเขาเกี่ยวกับความหมายของพฤติกรรมผู้นำที่มีผู้ให้ทัศนะไว้จากการค้นคว้าและรวบรวมที่สำคัญดังนี้

คุนซ์ และโอ-ดอนเนลล์ (Koontz and O'Donnell) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมผู้นำเป็นการใช้อิทธิพลต่อบุคคลให้ปฏิบัติตามเพื่อความสัมพันธ์ผลของเป้าหมายร่วมกัน (ถวิล เกื้อกุลวงศ์. 2530 : 219) ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของเทอร์รี่ (Terry) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมผู้นำเป็นกิจกรรมของการใช้อิทธิพลต่อคนอื่น เพื่อให้บุคคลมานะพยายามอย่างเต็มอกเต็มใจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม นอกจากนี้ บาร์นาร์ด (Barnard) และซิลเวอร์ (Silver) ยังได้ให้ความหมายไว้ใกล้เคียงกัน สรุปได้ว่า บุคคลที่มีอำนาจในการบริหารเป็นบุคคลที่ได้รับการนับถือ เนื่องจากการมีความรู้และตำแหน่ง ดังนั้นอำนาจหน้าที่ของพฤติกรรมผู้นำ (Authority of leadership) จึงมีอิทธิพลต่อหน้าที่ในตำแหน่งนั้น จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมผู้นำมีลักษณะเป็นกระบวนการที่ผู้นำใช้ลักษณะส่วนบุคคล ทักษะ บทบาท กลวิธี ที่จะมียิทธิพลต่อผู้ตาม ชักจูงกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ตามปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดร่วมกันระหว่างผู้นำกับผู้ตามและเมื่อพิจารณาถึงผู้นำในองค์การ ผู้นำจะใช้อำนาจหน้าที่ของตนแสดงพฤติกรรมผู้นำ (พรณี สุวตถิ 2537 : 87) ได้กล่าวสรุปถึงความสำคัญของพฤติกรรมผู้นำไว้ 4 ประการคือ 1) สามารถแสดงพฤติกรรมในการนำและความมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานในทุกสถานการณ์ 2) เป็นตัวการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทำให้องค์การ มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น 3) ทำให้ผู้ร่วมงานดำเนินกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และ 4) สามารถนำหน่วยงานหรือองค์การไปสู่ความสำเร็จ ฮัสปิน และเฮมฟิลล์ (ฮัสเมธ เดียววิศเรศ. 2527:63-66 ; อ้างอิงจาก Halpin and Hemphill. 1955 : 39-55 *Harvard Education Review*.) ได้แบ่งพฤติกรรมภาวะผู้นำ ซึ่งได้รับความสนใจกันอย่างกว้างขวาง และนำไปใช้ในการวิจัยกันมาก โดยนำหลักมนุษยสัมพันธ์และการทำงานเข้ามศึกษาเกี่ยวข้อง ซึ่งพิจารณาพฤติกรรมผู้นำออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านมิตรสัมพันธ์ (Consideration) เป็นพฤติกรรมความเป็นผู้นำที่แสดงออกซึ่งความเป็นมิตร ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความเห็นอกเห็นใจ คือมุ่งคนให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงานมากกว่า

2. ด้านกิจสัมพันธ์ (Initiating Structure) เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวผู้นำกับผู้ร่วมงาน โดยถือภารกิจเป็นหลัก การทำงานติดต่อสื่อสารเป็นทางการ เพื่อให้ได้ผลงานดี คือมุ่งงานคำนึงถึงผลงานเป็นหลัก

ความสำคัญของพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร เนื่องจากพฤติกรรมผู้นำเป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตาม ชักจูง กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นภาระหน้าที่อันจำเป็น และสำคัญยิ่งของ

ผู้บริหารหรือหัวหน้างาน เพราะผู้บริหารจะต้องอำนวยความสะดวกให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้ภาวะหน้าที่ของผู้บริหารสำเร็จเรียบร้อยดี

โดยสรุปจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพฤติกรรมผู้นำ เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่มุ่งเน้นการสร้างคนและสร้างงานให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เป็นเครื่องมือหรือสื่อที่จะบอกได้ว่าการบริหารโรงเรียนจะบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าบทบาทของพฤติกรรมผู้นำ มีความสำคัญต่อความสำเร็จของโรงเรียน ดังนั้นจึงได้ระบุให้พฤติกรรมผู้นำเป็นมิติหนึ่งที่ใช้วัดปัจจัยด้านการบริหารของโรงเรียนก่อนประถมศึกษา เพราะมีงานวิจัยหลายเรื่องให้ข้อค้นพบที่สอดคล้องกันว่าประสิทธิผลของโรงเรียนมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จมักมีปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้นำเป็นปัจจัยหลัก ดังนั้นทางทฤษฎีระบบสังคมจึงกำหนดให้พฤติกรรมผู้นำเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในระดับการจัดการ (Managerial Level) ที่เป็นเครื่องมือบ่งบอกให้เห็นว่าได้ทำการตอบสนองการกระทำตามหน้าที่ที่สำคัญของระบบสังคมด้านการทำให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ระบุคำจำกัดความหมายถึงระดับสถานะการปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่มุ่งเน้นการสร้างมิตรสัมพันธ์และมุ่งเน้นการสร้างงานที่ดีกับครูในโรงเรียนโดยปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างเพื่อนร่วมงานที่สามารถกำหนดมาตรฐานการทำงานอย่างเป็นระบบ กระตุ้นให้ครูได้ร่วมมือกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน

4.3 ปัจจัยด้านครู

ในเรื่องลักษณะของบุคลากรในองค์กรนั้นมีความสำคัญต่อประสิทธิผลขององค์กรเพราะพฤติกรรมของบุคลากรส่งผลต่อการปฏิบัติงาน (Job Performance) ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร (ภรณ์ กิริติบุตร. 2529 : 93 ; อ้างอิงจาก Bass. 1985) และสตีเยอร์ส (steers. 1977 : 8) เชื่อว่าตัวแปรที่มีผลโดยตรงต่อความสำเร็จขององค์กรคือพฤติกรรมของคนในองค์กรนั่นเอง ซึ่งแคทซ์ และคาน (Katz and Kahn) เห็นว่าพฤติกรรมสำคัญ 3 ประการด้วยกันที่องค์กรจะต้องได้รับการสนองตอบจากคนในองค์กร เพื่อองค์กรจะสามารถมีประสิทธิผลสูงสุด คือ 1) องค์กรจะต้องมีความสามารถในการสรรหา และบำรุงรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรมนุษย์ซึ่งมีคุณภาพ 2) องค์กรจะต้องมีความสามารถที่จะทำให้พนักงานขององค์กรปฏิบัติได้ตามบทบาทที่กำหนดไว้ (Dependable Role Performance) ส่วนประกอบที่สำคัญของประสิทธิภาพขององค์กรคือ การคาดคะเนได้ทั้งในเรื่องของเครื่องมือเครื่องใช้ และเรื่องของคน 3) องค์กรต้องการให้พนักงานมีพฤติกรรมทางสร้างสรรค์และเป็นธรรมชาติ (Daniel Katz and Kahn. 1966: 114-115) สิ่งที่น่าสนใจในเรื่องของลักษณะบุคลากรมี 2 ประการด้วยกันคือ 1) การปฏิบัติงานตามบทบาท และ 2)บุคลิกลักษณะของครู

4.3.1 การปฏิบัติงานตามบทบาท (Performance in Organization)

องค์กรจะต้องมีความสามารถในการทำให้บุคลากรปฏิบัติงานเป็นที่เชื่อถือได้ ตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ซึ่งไม่ได้หมายความว่าสมาชิกทุกคนจะต้องปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ แต่จะต้องปฏิบัติงานตามบทบาทความรับผิดชอบของตนเป็นอย่างดี ในเรื่องนี้สตีเยอร์ส (Steers. 1977 : 124-126) ได้เสนอตัวแปรที่สำคัญต่อการปฏิบัติงานที่ดีของบุคลากรในองค์การ 2 ประการคือ 1) ความสามารถหรือสมรรถนะ (Capacity) ซึ่งมีปัจจัยที่กำหนดสมรรถนะคือ ความสามารถลักษณะเฉพาะตัว (Trait) และความสมัครใจ 2) ความชัดเจนของบทบาทและการยอมรับ (Role Charity and Acceptance) โดยเห็นว่าเมื่อองค์การมีข้อกำหนดชัดเจนและบุคลากรยอมรับข้อกำหนดของบทบาทเหล่านั้น บุคลากรจะมีความเต็มใจทุ่มเทพลังงานเพื่อกิจกรรมและเป้าหมาย ซึ่งสตีเยอร์ส (Steers) เสนอว่าปัจจัย 3 ประการของการปฏิบัติงานที่ดีของแต่ละบุคคลในปัจจุบันด้วย การตั้งใจ เป้าหมาย ความต้องการ ความสามารถ และความชัดเจนของบทบาท

4.3.2 บุคลิกลักษณะของครู ครูระดับก่อนประถมเป็นผู้ที่มีความสำคัญ

ยิ่งรองลงมาจากบิดา มารดาของตน ภาพของครูและการกระทำ การปฏิบัติตนของครูเป็นสิ่งที่ประทับใจเด็ก ดังนั้นครูจึงต้องระมัดระวังอารมณ์ ท่วงท่า การพูด ตลอดจนการกระทำต่างๆ เพราะเด็กจะถือเป็นแบบอย่าง นอกจากนี้ครูอนุบาลยังทำหน้าที่เชื่อมโยงชีวิตของเด็กกระหว่างบ้านกับโรงเรียนอีกด้วย ซึ่งคุณลักษณะที่สำคัญของครูอนุบาลจึงมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ครูอนุบาลที่ดีจะต้องมีจิตใจรักเด็ก พร้อมทั้งจะอุทิศเวลาเพื่อเด็ก จากหนังสือสารานุกรมโลก (World Book Children International) (มณฑิรา สุจริตกุล. 2540 : 40) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูอนุบาลไว้ว่า “สิ่งที่ครูอนุบาลควรจะมีคือต้องเป็นผู้ที่สามารถเข้ากับเด็กได้ ทำงานร่วมกับเด็กได้ มีความอดทน สามารถพูดจากับเด็กได้รู้เรื่อง ครูจะเป็นผู้ช่วยให้เกิดเกิดความรู้สึกรักอิสระแต่ขณะเดียวกันต้องฝึกฝนให้เขาเป็นคนมีระเบียบ มีวินัย มีสุขนิสัย และเป็นผู้ที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก”

2. คุณสมบัติส่วนตัวดี เช่น สติปัญญาดี มีความเฉลียวฉลาด มีความรู้กว้างขวาง เชื่อมมั่นในตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กระตือรือร้นและสุขภาพอนามัยดี เป็นต้น

3. ความสามารถในการสอนและการปกครอง หรืออาจพูดอีกนัยหนึ่งว่าสอนดี และปกครองนักเรียนได้ดี เช่น อธิบายได้แจ่มชัด เด็กปฏิบัติตามได้ สอนแล้วเด็กสามารถคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ สอนสนุกและสามารถปกครองนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยตลอดเวลา เป็นต้น

4. ประพฤติดี เช่น ละเว้นการกระทำที่เป็นอบายมุขทั้งปวง กระทำแต่สิ่งที่เป็นกายสุจริต วชิสุจริต และมโนสุจริต

นอกจากนี้ยังมีการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูอนุบาล (มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช. 2538 : 387-390 , 399-400 ; กรมพัฒนาชุมชน. 2528: 123-124)
กล่าวไว้ว่า

คุณลักษณะของครูอนุบาล หมายถึง ลักษณะประจำพร้อมทั้งการกระทำที่ชี้ให้เห็นถึง
ความดีของครูผู้ทำหน้าที่สอนและอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วย ซึ่งแตกต่างไปจากครูผู้สอนใน
ระดับอื่น ๆ ดังนั้น ครูอนุบาลควรมีลักษณะดังนี้

1. รักเด็ก ถ้าครูอนุบาลมีนิสัยรักเด็กอย่างแท้จริงแล้ว จะทำให้อยู่กับเด็กได้
อย่างมีความสุขและเต็มใจที่จะทำงานต่าง ๆ อย่างเต็มกำลังความสามารถ
2. ให้ความอบอุ่นแก่เด็ก เนื่องจากเด็กวัยนี้ต้องการความอบอุ่น ซึ่งถ้าหาก
เด็กได้รับความอบอุ่นเหมือนอยู่บ้าน จะทำให้เด็กเกิดความไว้วางใจและอยากมาโรงเรียน
3. เมตตากรุณา บุคคลที่จะอยู่กับเด็กควรเป็นผู้มีจิตใจรักและเอ็นดูเด็ก
ปรารถนาให้เด็กมีความสุข และถ้าหากครูอนุบาลได้อบรมเด็กในสิ่งเหล่านี้แล้ว ก็จะทำให้เด็กมี
จิตใจที่อ่อนโยน มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่นเช่นเดียวกันกับที่เคยได้รับมา
4. อารมณ์ดี ครูอนุบาลควรมีอารมณ์ดี และควบคุมอารมณ์ตนเองได้
5. ใจเย็น ครูอนุบาลต้องเป็นคนใจเย็น เนื่องจากเด็ก ๆ มักจะมีปัญหาให้อยู่
เสมอ ๆ บางครั้งอาจเกี่ยวโยงถึงผู้ใหญ่ด้วย อาจได้รับการต่อว่าหรือกล่าวร้ายต่าง ๆ ดังนั้นครู
อนุบาลจึงต้องเป็นผู้ที่มีความใจเย็น
6. อดทน ครูอนุบาลต้องมีความอดทน เนื่องจากต้องทำหน้าที่ในการอบรม
เลี้ยงดูเด็ก ซึ่งเด็กวัยนี้ยังเล็กอยู่ไม่สามารถเข้าใจหรือทำอะไรได้เหมือนผู้ใหญ่ จึงต้องใช้เวลา
และความอดทน
7. ขยัน เป็นผู้ที่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และรับผิดชอบ
งานในหน้าที่
8. ยุติธรรม ครูอนุบาลต้องมีความยุติธรรม เนื่องจากเด็กอนุบาลมักจะมี
ปัญหามาให้ตัดสินอยู่เสมอ ๆ ดังนั้น ครูอนุบาลจะวางตัวเป็นกลาง
9. ซื่อสัตย์ เนื่องจากครูอนุบาลต้องปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลหลายฝ่าย และ
ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก ๆ ด้วย
10. ยิ้มแย้มแจ่มใส ครูอนุบาลต้องเป็นผู้ที่มีความยิ้มแย้มแจ่มใส ดูแล้วน่าคบหา
สมาคมด้วย ทำให้ผู้อยู่ใกล้ชิดรู้สึกอบอุ่น
11. แคล่วคล่องว่องไว ครูอนุบาลต้องเป็นผู้ที่แคล่วคล่องว่องไว กระฉับกระเฉง
เนื่องจากเด็กวัยนี้โดยธรรมชาติแล้วเป็นคนที่อยู่ไม่นิ่ง ซุกซน

12. หน้าตา ทรงทรงและท่าทางดี ครูอนุบาลควรฝึกการนั่ง การเดิน การยืน ให้ถูกต้อง น่าดู เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก หน้าตานี้ควรแต่งพองาม ทรงผมเหมาะสม กับวัย

13. สุขภาพดี ครูอนุบาลต้องรักษาสุขภาพให้แข็งแรง เนื่องจากต้องใช้เสียงพูด ต้องเคลื่อนไหวอยู่เสมอ และต้องร่วมกิจกรรมกับเด็กด้วย

14. การแต่งกายดี ครูอนุบาลควรแต่งกายให้น่าดู สะอาดเรียบร้อยเหมาะสม กับวัย

15. วาจาสุภาพไพเราะ ครูอนุบาลจะต้องรู้จักใช้คำพูด ควรใช้คำพูดที่เด็ก สามารถเข้าใจความหมายได้ พูดจาสุภาพ อ่อนหวานไพเราะ เนื่องจากเด็กวัยนี้อยู่ในระยะเวลา เรียนรู้ภาษาจะจดจำสิ่งที่ได้ยินและจะพูดตาม

16. กิริยามารยาทดี ครูอนุบาลควรมีกิริยามารยาทพองาม รู้จักกาลเทศะ รู้จักมารยาทต่าง ๆ ในสังคม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก

17. ตรงต่อเวลาหน้าที่ ครูอนุบาลต้องตรงต่อเวลาและหน้าที่ เพื่อเป็น แบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนร่วมงาน อีกทั้งควบคุมดูแลการจัดกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

18. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เนื่องจากครูอนุบาลต้องปฏิบัติงานร่วมกับบุคคล หลายฝ่าย ซึ่งจะต้องสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ ดังนั้นมนุษยสัมพันธ์จึงเป็นสิ่งจำเป็น

19. เข้าใจธรรมชาติ และความต้องการของเด็ก ครูอนุบาลต้องมีความรู้ เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กวัย 2-7 ปี และสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ให้กับเด็กได้

20. ชอบศิลปะ ครูอนุบาลควรจะวาดภาพระบายสีได้ อย่างน้อยวาดภาพ ลายเส้นบนกระดาษดำได้ ร้องเพลงได้ ทำท่าทางประกอบเพลงได้ สามารถเล่นดนตรีได้ สิ่งเหล่านี้จะทำให้การสอนน่าสนใจสำหรับเด็กยิ่งขึ้น

21. รับฟังคำพูดและตอบคำถามเด็ก เนื่องจากเด็กวัยนี้มีความอยากรู้อยากเห็น ชอบถามถึงสิ่งต่างๆ ที่อยากรู้ และมีความสงสัยอยู่เสมอ ดังนั้น ครูอนุบาลต้อง เป็นผู้ที่สามารถตอบคำถามเด็กได้ตรงกับความจริงเท่าที่เด็กจะเข้าใจความหมายได้

22. ให้ความร่วมมือกับพ่อแม่ผู้ปกครองเด็ก ครูอนุบาลควรสร้างความสัมพันธ์ อันดี ระหว่างบ้านกับสถานศึกษา ควรปฏิบัติตนเป็นมิตรที่ดีต่อพ่อแม่และผู้ปกครองเด็ก ยินดีให้ ความร่วมมือและช่วยเหลือแนะนำเพื่อแก้ปัญหาเด็ก

23. ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง ครูอนุบาลควรประเมินผลการ ปฏิบัติงานของตนเองในทุก ๆ ด้านด้วยความเที่ยงตรง ได้แก่ ด้านการสอน การเรียนของเด็ก การผลิตและใช้สื่อการสอน การปรับตัวของเด็ก การส่งเสริมพัฒนาการ การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน พ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กอนุบาล และงานธุรการประจำชั้น

ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการสร้างเด็กอนุบาล ครูจะต้องให้เด็กเชื่อมั่นว่าจะเป็นผู้นำของเด็กได้ จะต้องเป็นผู้มีความรู้วิชาพื้นฐาน และมีคุณลักษณะที่จะทำงานกับเด็ก และทำให้เด็กชอบด้วย สำหรับในด้านเพศและสถานภาพส่วนตัวของครูระดับอนุบาล เบญจา แสงมะลิ (2516:23) ได้กล่าวว่า การวิจัยที่ผ่านมาไม่สามารถที่จะพิสูจน์ได้ว่าครูอนุบาลที่ประสบความสำเร็จนั้นเป็นเพศใด แต่งานหรือโสด อายุเท่าใด ระดับการศึกษาเพียงใด แม้แต่ศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหารการศึกษา ก็ยังไม่สามารถวัดความสำเร็จของครูอนุบาลได้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

จุมพล พูลภัทรชีวิน (2532 : 91-92) ได้ศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียนเอกชนพบว่า โรงเรียนเอกชนที่มีสัมฤทธิ์ผลสูงสามารถจัดวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนสื่อการสอนได้ทันสมัยและพร้อมกว่าโรงเรียนเอกชนที่มีสัมฤทธิ์ผลต่ำ นอกจากนี้การจัดสวัสดิการของครูในโรงเรียนเอกชนสัมฤทธิ์ผลต่ำไม่ดี จากการสัมภาษณ์ครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนเอกชนที่มีสัมฤทธิ์ผลต่ำรายงานว่าบรรยากาศในการทำงานดี ครูและผู้บริหารมีความเข้าอกเข้าใจ ในขณะที่ครูโรงเรียนเอกชนสัมฤทธิ์ผลสูงรายงานว่าระบบการบริหารเป็นถึงประชาธิปไตยถึงแม้จะมีการติดตามผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง

ชวลิต หมิ่นนุช (2535:269) ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของภาวะผู้นำของคณบดีที่มีผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยศึกษาจากคณบดีจำนวน 118 คน และหัวหน้าภาควิชาจำนวน 307 คน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของคณบดีส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง
2. คณบดีส่วนใหญ่มีพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งกิจสัมพันธ์ (วัดด้วย LPC) หรือมีพฤติกรรมผู้นำแบบกิจสัมพันธ์และมุ่งมิตรสัมพันธ์ค่อนข้างสูง (วัดด้วยมาตร LBDQ)
3. ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารงานวิชาการของคณบดีมีประสิทธิผลสูงมี 5 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เอื้อต่อการบริหารงานตามทฤษฎีของพิตเลอร์ ซึ่งประกอบด้วยอำนาจในตำแหน่ง โครงสร้างของงาน และความสัมพันธ์ระหว่างคณบดีกับผู้ร่วมงาน 2) ปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้นำ ซึ่งได้แก่ ผู้นำแบบมุ่งกิจสัมพันธ์ (วัดด้วยมาตร LPC) ส่วนพฤติกรรมผู้นำแบบกิจสัมพันธ์หรือมุ่งมิตรสัมพันธ์สูง (วัดด้วยมาตร LBDQ) ในสถานการณ์เอื้อสูง 3) ปัจจัยด้านความสามัคคีของคณาจารย์คณะวิชา 4) ปัจจัยด้านการฝึกอบรมด้านการบริหารและ 5) ปัจจัยด้านประสบการณ์ในการบริหารงาน

ภัทราวดี สุทธิธนกุล (2535 : 279) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยอิทธิพลที่มีต่อประสิทธิผลขององค์การ : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการที่ทำหน้าที่ให้บริการในจังหวัดอุทัยธานี โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างข้าราชการส่วนต่าง ๆ 8 ส่วนราชการ อำเภอละ 60 คน ผลการศึกษาพบว่า

- 1.ข้าราชการส่วนใหญ่มองว่าประสิทธิผลองค์การอยู่ในระดับปานกลาง
- 2.ความเหมาะสมของกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ไม่ทำให้เกิดประสิทธิผลขององค์การ
- 3.การประสานงานที่ดีจะทำให้การทำงานขององค์การมีประสิทธิผล
- 4.การให้บริการโดยการยึดตัวบุคคล ไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การ
- 5.วิธีการบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชา ไม่ทำให้เกิดประสิทธิผลในองค์การ
- 6.ค่านิยมที่เอื้อต่อการทำงาน จะทำให้เกิดประสิทธิผลขององค์การ

กุลกานต์ เล็กสกุล (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานของผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เกณฑ์การเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครอง และความสัมพันธะระหว่างลักษณะพื้นฐานของผู้ปกครองกับเกณฑ์การเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างคือผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 380 คน วิธีการศึกษาใช้แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะทั้งเลือกตอบ เดิมคำตอบ และตรวจสอบรายการ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ผู้ปกครองส่วนใหญ่พิจารณาโรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้านเป็นอันดับแรก

2. พร้อมในทุก ๆ ด้านคือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มากกว่าโรงเรียนที่เน้นให้เด็กอ่าน เขียน ทำเลข เพื่อสอบเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียง และผู้ปกครองเลือกโรงเรียนที่เป็นระดับอนุบาลโดยเฉพาะมากกว่าโรงเรียนที่มีอนุบาลและประถม

3. ด้านการบริการ ผู้ปกครองคำนึงถึงอรรถาธิบายของผู้สอน ตลอดจนคำนึงถึงตัวผู้สอนมากกว่าผู้บริหาร หรือพี่เลี้ยงเด็ก

4. ด้านการจัดสวัสดิการ ผู้ปกครองพิจารณาโรงเรียนที่มีการบริการอาหารกลางวัน อาหารว่าง และนมให้เด็ก โดยเน้นให้เด็กได้รับอาหารที่เพียงพอและมีคุณค่าทางโภชนาการและปลอดภัยจากสารเจือปน

กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536 : 283) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนโดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 230 โรงเรียนแบบผู้บริหาร 230 คน และครูผู้สอน 981 คน จากการศึกษาพบว่าโรงเรียนที่มีผู้บริหารดำรงตำแหน่งทางการบริหารแตกต่างกัน มีประสิทธิผลไม่แตกต่างกัน ตัวพยากรณ์ที่จะทำให้โรงเรียนมี 6 ประการ เรียงตามลำดับ 1) พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ 2) ขนาดของโรงเรียน

3) ความสามัคคีของครู 4) พฤติกรรมผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ 5) การได้รับการอบรมทางการบริหาร และ 6) อัตราส่วนระหว่างครูที่มีวุฒิปริญญาต่อครูที่มีวุฒิต่ำกว่า

สุวิมล เพ็ชรสุข (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนสำหรับให้บุตรหลานเข้าเรียนอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนมากที่สุดคือ 1) ปัจจัยเกี่ยวกับตัวครู ได้แก่ ครูให้การบ้านสม่ำเสมอ และสามารถฝึกให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ 2) ปัจจัยเกี่ยวกับที่ตั้ง ได้แก่ การรับส่งสะดวกและอยู่ใกล้บ้าน 3) ปัจจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลพัฒนาการของนักเรียน ให้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ 4) ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน ได้แก่ การเน้นการเตรียมความพร้อมและส่งเสริมให้เด็กอ่าน เขียน คิดคำนวณได้ 5) ปัจจัยเกี่ยวกับการบริการความปลอดภัย ได้แก่ การมีรถรับส่งอย่างปลอดภัยและมีครูดูแลระหว่างเดินทาง ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับการบริการอื่น ๆ ได้แก่ ควรจัดห้องนอนปรับอากาศและสระว่ายน้ำ มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองน้อยกว่าปัจจัยอื่น ๆ

บุญเรือน หมั่นทรัพย์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนเอกชนคาทอลิก ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำด้านกิจสัมพันธ์และมิตรสัมพันธ์ ปัจจัยด้านครู ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม ความสามัคคี ความพึงพอใจ ปัจจัยด้านนักเรียนซึ่ง ได้แก่ พฤติกรรมด้านการเรียนการสอน สังคม และการเรียนพิเศษ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำด้านกิจสัมพันธ์และมิตรสัมพันธ์ ปัจจัยด้านครู ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม ความสามัคคี และปัจจัยด้านนักเรียน ได้แก่ พฤติกรรมด้านสังคมกับกลุ่มเพื่อน เป็นตัวทำนายประสิทธิผลการจัดการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรายุทธ์ เศรษฐขจร (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยการวิเคราะห์ห่อภิมาณผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยปัจจัยด้านนักเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด (.367) รองลงไปคือ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน (.362) ปัจจัยด้านครูผู้สอน (.314) และปัจจัยด้านโรงเรียน (.311) ตามลำดับ

สายชน หมวกเหล็ก (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชนมากที่สุดคือ 1) ปัจจัยเกี่ยวกับตัวครู ได้แก่ ครูเอาใจใส่ดูแลนักเรียนและให้การ

บ้านสม่ำเสมอ 2) ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้แก่ โรงเรียนเน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กเป็นสำคัญ และส่งเสริมให้เด็กอ่าน เขียน คำนวณได้ 3) ปัจจัยเกี่ยวกับการบริการ อาหารและสุขภาพ ได้แก่ การจัดบริการอาหารเสริมและอาหารกลางวันที่สะอาดและถูกหลักโภชนาการ และมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน 4) ปัจจัยเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้แก่ โรงเรียนช่วยเหลือผู้ปกครองโดยแบ่งชำระค่าเทอมได้ในอัตราส่วนที่เหมาะสม 5) ปัจจัยเกี่ยวกับที่ตั้ง ได้แก่ โรงเรียนตั้งอยู่แหล่งที่สะดวกในการเดินทางรับ-ส่งนักเรียน และตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่มีกลิ่น เสียง หรือสิ่งที่เป็นอันตรายอยู่ข้างเคียง สำหรับปัจจัยการบริการอื่น ๆ ได้แก่ สระว่ายน้ำ และห้องนอนปรับอากาศ มีผลต่อการตัดสินใจน้อยกว่า 5 ปัจจัยดังกล่าว

ประทีน วิเศษสุวรรณ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารการศึกษาที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัจจัยการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ด้านพฤติกรรมการบริหาร ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมผู้นำทางการบริหาร พฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการ และพฤติกรรมผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง และปัจจัยด้านวัฒนธรรมโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ได้แก่ วิวัฒนาการของโรงเรียน และการประสานงานเพื่อความสัมพันธ์ของบุคลากรในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยการบริหารการศึกษา ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมผู้นำทางการบริหาร พฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการ พฤติกรรมผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านวัฒนธรรมโรงเรียน และปัจจัยด้านขนาดโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอย่างมีนัยสำคัญ

4. ปัจจัยการบริหารการศึกษาที่มีอำนาจในการพยากรณ์ประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมโรงเรียน และปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการบริหาร คือ พฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการและพฤติกรรมผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 81.80

5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

อีเกอร์ (Eager. 1987 : 1941) ศึกษาถึงกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผล โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู ผลการวิจัยพบว่ากลยุทธ์ที่สำคัญได้แก่ (1) การแสดงให้เห็นว่ามีความสนใจต่อนักเรียน (2) การภูมิใจในโรงเรียนและความสำเร็จของนักเรียน (3) การให้โปรแกรมการเรียนที่มีคุณภาพต่อนักเรียน (4) มีความเชื่อว่าเราเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผล (5) แสดงความสนใจนักเรียนแต่ละคน (6) ฟังความคิด

เห็นของนักเรียน (7) จัดหลักสูตรที่สนองต่อวัตถุประสงค์ของโรงเรียน (8) มีการเอาใจใส่ดูแลนักเรียน (9) พัฒนาโปรแกรมการเรียนที่นักเรียนพอใจ (10) เป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน (11) มีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองถึงความก้าวหน้าของนักเรียน (12) แจ้งให้นักเรียนทราบอย่างชัดเจนถึงพฤติกรรมที่เขาควรประพฤติ

แบส (Bass. 1989 : 1492) ศึกษาบทบาทของครูใหญ่ในโรงเรียนที่มีประสิทธิผลว่า มีการวิเคราะห์ว่าการบริหารงานที่แสดงความเป็นผู้นำทางวิชาการอย่างไร ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่รับผิดชอบงานกิจกรรมทางวิชาการทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินผลบุคลากร และการนิเทศงาน สำหรับผู้ช่วยครูใหญ่ จะรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายโดยเฉพาะการเยี่ยมห้องเรียน วินัยของนักเรียน

สมิธ (Smith. 1991 : 228-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของระบบโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพในมลรัฐจอร์เจีย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน คือ การวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ การจัดบรรยากาศทางวิชาการและการมีผู้นำที่เข้มแข็ง ในขณะเดียวกันก็พบว่า การตั้งความหวังไว้สูง ๆ และความร่วมมือช่วยเหลือกัน มีความสัมพันธ์ทางลบกับประสิทธิภาพของโรงเรียน

เพอร์สัน (Person. 1993 : 3071-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสำรวจหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลที่ได้รับจากการจัดการของวิทยาลัยในรัฐคาโรไลนาเหนือ โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือ ผู้บริหาร คณะครูในวิทยาลัย และเจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ ในวิทยาลัย โดยผู้ที่ตอบกลับมาจะถือว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา พบว่า การบริหารแบบส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญกับประสิทธิผลที่ได้รับจากการจัดการ และจากแบบสอบถามความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ

จากเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นหัวใจในการบริหารงานของโรงเรียน และมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนเพื่อพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ของชาติ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาให้กับบุคลากรภายในโรงเรียน จากรายงานวิจัยชี้ให้เห็นว่าสภาพความเป็นจริงในการบริหารงานของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับปัจจัยในทุกด้านของโรงเรียนและประสิทธิผล อีกทั้งยังมีบริหารโรงเรียนอีกไม่น้อยที่ยังมองปัญหาในการบริหารแตกต่างกัน เพราะฉะนั้นการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปวางแผนปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิผลสูงขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 จำนวน 358 โรงเรียน แบ่งตามขนาดของโรงเรียนเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก จำนวน 243 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 77 โรงเรียน และขนาดใหญ่ จำนวน 38 โรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียนเอกชนทั้งสิ้น 358 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 จำนวนผู้บริหาร 186 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบระดับชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นระดับชั้น มีขั้นตอนดังนี้

2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (ผู้บริหาร) จากตารางสำเร็จของเคริจซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้แก่งกลุ่มตัวอย่างจำนวน 186 คน

2.2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบระดับชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นระดับชั้น (Strata) ได้โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 126 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 40 โรงเรียน และ โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 20 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 186 โรงเรียน กำหนดให้ผู้บริหารในโรงเรียนที่ได้สุ่มได้ เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนเอกชน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	243	126
ขนาดกลาง	77	40
ขนาดใหญ่	38	20
รวม	358	186

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น โดยอาศัยการศึกษาจากตำรา เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้มี 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามด้านชีวสังคมของผู้บริหาร

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลในด้านโรงเรียนด้านผู้บริหาร ด้านครู ประกอบด้วยข้อคำถาม ดังนี้

2.1 แบบสอบถามด้านโรงเรียน จำแนกเป็น

2.1.1แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน วัดโดยเครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามของบุญเรือง ศรีเหรียญ (2542) และกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งใช้เกณฑ์ในการกำหนดค่าดังนี้

5 หมายถึง ผู้บริหารมีความเห็นด้วยกับข้อความที่กล่าวมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
4 หมายถึง ผู้บริหารมีความเห็นด้วยกับข้อความที่กล่าวมาก	ให้ 4 คะแนน
3 หมายถึง ผู้บริหารมีความเห็นด้วยกับข้อความที่กล่าวปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
2 หมายถึง ผู้บริหารมีความเห็นด้วยกับข้อความที่กล่าวน้อย	ให้ 2 คะแนน
1 หมายถึง ผู้บริหารมีความเห็นด้วยกับข้อความที่กล่าวน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
13	ท่านบริหารงานโดยปรับเปลี่ยนแผนตาม สถานการณ์.....	4.12	0.70	มาก
14	ท่านสอดส่องดูแลให้คณะครูปฏิบัติงานเต็มกำลัง ความสามารถ.....	4.08	0.69	มาก
15	ท่านแจ้งให้คณะครูได้ทราบถึงความคาดหวังที่จะได้ รับจากการปฏิบัติงานของคณะครู.....	4.12	0.59	มาก
16	ท่านปรึกษาหารือกับคณะครูก่อนดำเนินการเรื่อง งานหรือโครงการใหม่ๆ.....	4.17	0.80	มาก
รวมเฉลี่ย		4.14	0.47	มาก
พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน				
17	ท่านอธิบายให้คณะครูเข้าใจขั้นตอนในการปฏิบัติ งานของครูอย่างชัดเจน.....	4.18	0.69	มาก
18	ท่านนำความคิดใหม่ๆ มาใช้กับคณะครูเพื่อให้งาน ประสบความสำเร็จ.....	4.17	0.76	มาก
19	ท่านปกครองคณะครูด้วยระเบียบวินัยที่ครูต้อง รับทราบด้วยความรับผิดชอบ.....	4.26	0.62	มาก
20	ท่านสามารถพูดอธิบายงานให้คณะครูเข้าใจได้ แจ่มแจ้ง.....	4.01	0.68	มาก
21	ท่านกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของคณะครูไว้ อย่างชัดเจน.....	4.06	0.60	มาก
22	ท่านเน้นการปฏิบัติงานของคณะครูให้เสร็จทัน กำหนดเวลา.....	4.17	0.56	มาก
23	ท่านส่งเสริมคณะครูให้ปฏิบัติงานอย่างมีระเบียบ แบบแผน.....	4.13	0.64	มาก
24	ท่านมีการปรับปรุงการทำงานเพื่อให้งานมี ประสิทธิภาพ.....	4.20	0.71	มาก
รวมเฉลี่ย		4.14	0.56	มาก
รวมเฉลี่ยปัจจัยด้านผู้บริหาร		4.14	0.50	มาก

แบบสอบถามเป็นแบบจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ ของไลเคิร์ท (Likert's Rating Scale) ซึ่งในเกณฑ์ในการกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ให้ 5 คะแนน
- 4 หมายถึง ระดับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ให้ 4 คะแนน
- 3 หมายถึง ระดับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ให้ 3 คะแนน
- 2 หมายถึง ระดับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย ให้ 2 คะแนน
- 1 หมายถึง ระดับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

รายละเอียดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1.กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อสอบถามผู้บริหารเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาให้ครอบคลุมเนื้อหาตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารด้านชีวสังคม และแบบสอบถามปัจจัยด้านโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน แบบสอบถามปัจจัยด้านผู้บริหารเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน และพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ แบบสอบถามปัจจัยด้านครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทบุคลิกลักษณะของครู โดยคำนึงถึงการใช้สำนวนภาษา ข้อคำถาม เพื่อความเข้าใจซ้ำกันและกัน ระหว่างผู้ถามและผู้ตอบ

2.ศึกษาเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราจัดอันดับคุณภาพ 5 อันดับ (Likert's Rating Scale)

3.เขียนนิยามสิ่งที่ต้องการวัดและศึกษาเนื้อหาที่จะใช้ในการสร้างแบบสอบถาม

4.สร้างแบบสอบถามปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร มี 3 ตอน ดังนี้

4.1 ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านชีวสังคมของผู้บริหาร เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การบริหาร จำนวน 4 ข้อ

4.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำแนกออกเป็น ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ดังนี้

- สภาพแวดล้อมของโรงเรียน จำนวน 6 ข้อ
- พฤติกรรมผู้นำ คือ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน จำนวน 6 ข้อ และ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ จำนวน 11 ข้อ
- การปฏิบัติงานตามบทบาท จำนวน 6 ข้อ
- บุคลิกลักษณะของครู จำนวน 15 ข้อ

4.3 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา ประกอบด้วย

- ความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน จำนวน 7 ข้อ
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 11 ข้อ
- ความสามัคคีของครู จำนวน 12 ข้อ

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เป็นผู้ตรวจสอบโครงสร้างเนื้อหาและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ แล้วนำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะ สำหรับรายละเอียดที่ให้ตรวจสอบได้แก่ตรวจสอบความชัดเจนและความครอบคลุมนิยามตัวแปร ตรวจสอบข้อคำถามแต่ละข้อว่าวัดตามนิยามหรือไม่ ภาษาชัดเจนหรือไม่ มาตราวัด (Scale) ที่ใช้เหมาะสมหรือไม่ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC = Index of Consistency) พิจารณาข้อที่มีค่า $IOC \geq .50$ พบว่าแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีค่า $IOC = .60 - 1.00$

ผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่อผู้วิจัยประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้

- 5.1 ศาสตราจารย์ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 5.3 นางสาวจินตนา ธรรมวานิช นายกสมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทย
- 5.4 ดร.วัฒนา มัคคสุวรรณ ศึกษานิเทศก์ 6 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

5.5 นางไพเราะ มีบางยาง ศึกษาในเทศก์ 8 สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

6. ประมวลความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดที่ได้จากแบบสอบถาม แล้วมา
ปรับปรุงนำเสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาพิจารณา

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการคัดเลือกข้อความแล้วแต่ละฉบับ ไปทดลองใช้กับ
ผู้บริหารจำนวน 50 คน มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละตอน โดยวิธีสัมประสิทธิ์
แอลฟา (Alpha - Coefficient) ซึ่งผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล
ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 ส่วนแบบสอบถามด้านประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อน
ประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

8. จัดทำแบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
จริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ถึงผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนของโรงเรียนแต่ละแห่งที่เป็น
กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยผู้วิจัยไปติดต่อด้วย
ตนเองที่โรงเรียนเอกชนแต่ละแห่ง และประสานกับนายกสมาคมโรงเรียนอนุบาลแห่งประเทศไทย
เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ส่งแบบสอบถามให้โรงเรียนที่เป็น
กลุ่มตัวอย่าง โดยนัดหมายวันเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืน

3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนจากโรงเรียนเอกชน โดยไปรับด้วยตนเอง และ
ส่วนหนึ่งจากไปรษณีย์ จากจำนวน 186 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 186 ฉบับ คิดเป็น
ร้อยละ 100%

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล

1.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ ได้
แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 186 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 %

1.2 นำแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 มาตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

ตอบในช่อง 5	มีค่าคะแนนเท่ากับ	5
ตอบในช่อง 4	มีค่าคะแนนเท่ากับ	4
ตอบในช่อง 3	มีค่าคะแนนเท่ากับ	3
ตอบในช่อง 2	มีค่าคะแนนเท่ากับ	2
ตอบในช่อง 1	มีค่าคะแนนเท่ากับ	1

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (SPSS for window / Statistical Package for the Social Sciences for windows) โดยดำเนินการดังนี้

2.1 วิเคราะห์หาค่าความถี่และร้อยละของแบบสอบถามตอนที่ 1

2.2 แบบสอบถามตอนที่ 2,3 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์เป็นรายข้อและรายด้าน และโดยรวม และใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538:9) ดังนี้

2.2.1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนแปลความหมายดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50- 5.00 หมายถึง ผู้บริหารมีความเห็นด้วยกับข้อความที่กล่าวในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50- 4.49 หมายถึง ผู้บริหารมีความเห็นด้วยกับข้อความที่กล่าวในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ผู้บริหารมีความเห็นด้วยกับข้อความที่กล่าวในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ผู้บริหารมีความเห็นด้วยกับข้อความที่กล่าวในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ผู้บริหารมีความเห็นด้วยกับข้อความที่กล่าวในระดับน้อยที่สุด

ระดับความคิดเห็นของพฤติกรรมผู้นำ

- ค่าเฉลี่ย 4.50- 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นของพฤติกรรมผู้นำในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50- 4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นของพฤติกรรมผู้นำในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50- 3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นของพฤติกรรมผู้นำในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50- 2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นของพฤติกรรมผู้นำในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นของพฤติกรรมผู้นำในระดับน้อยที่สุด

ระดับความคิดเห็นของการปฏิบัติงานตามบทบาท

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นของการปฏิบัติงานตามบทบาทในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นของการปฏิบัติงานตามบทบาทในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นของการปฏิบัติงานตามบทบาทในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นของการปฏิบัติงานตามบทบาทในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นของการปฏิบัติงานตามบทบาทในระดับน้อยที่สุด

ระดับความคิดเห็นบุคลิกลักษณะของครู

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นบุคลิกลักษณะของครูอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นบุคลิกลักษณะของครูอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นบุคลิกลักษณะของครูอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นบุคลิกลักษณะของครูอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นบุคลิกลักษณะของครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2.2 ประสิทธิภาพของโรงเรียน

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.3 วิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา

ศึกษา จำแนกตามปัจจัยโดยหาค่าสหสัมพันธ์ของพหุคูณ (Multiple Correlation)

2.4 วิเคราะห์หาตัวทำนายปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับ
ก่อนประถมศึกษา จำแนกตามปัจจัยโดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple
Regression Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ร้อยละ (Percentage)
 - 1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
 - 1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้การหาคุณภาพของเครื่องมือ
 - 2.1 หาดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Consistency)
 - 2.2 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha
Coefficient)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation)
 - 3.2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัยและแปลผล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ในการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ แทนความหมายดังต่อไปนี้

X_1	แทน	สภาพแวดล้อมของโรงเรียน
X_2	แทน	พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน
X_3	แทน	พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์
X_4	แทน	การปฏิบัติงานตามบทบาท
X_5	แทน	บุคลิกลักษณะของครู
Y	แทน	ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนของมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย
a	แทน	ค่าคงที่ของพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
SE.b	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
t	แทน	ค่าสถิติ t พิจารณาใน t-Distribution
**	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
P	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ด้านชีวสังคมของผู้บริหาร

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมติฐานประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน

ระดับก่อนประถมศึกษา

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ด้านชีวสังคมของผู้บริหาร

ผลปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านชีวสังคม

สถานภาพด้านชีวสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	28	15.05
หญิง	158	84.95
รวม	186	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	1.08
ปริญญาตรี	139	74.73
สูงกว่าปริญญาตรี	45	24.19
รวม	186	100
ตำแหน่ง		
ผู้รับใบอนุญาต	19	10.22
ผู้รับใบอนุญาตและครูใหญ่	128	68.82
ครูใหญ่	39	20.96
รวม	186	100
ประสบการณ์		
ต่ำกว่า 5 ปี	14	7.53
ตั้งแต่ 5 – 10 ปี	46	24.73
10 ปีขึ้นไป	126	64.74
รวม	186	100

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา มีสถานภาพด้านชีวสังคม คือส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 84.95) นอกนั้นเป็นเพศชาย (ร้อยละ 15.05) ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 74.73) รองลงมา ได้แก่ สูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 24.19) และต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 1.08) ส่วนใหญ่มีตำแหน่งผู้รับใบอนุญาตและครูใหญ่ (ร้อยละ 68.82) รองลงมา ได้แก่ครูใหญ่ (ร้อยละ 20.96)

และผู้รับใบอนุญาต (ร้อยละ 10.22) และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 67.74) รองลงมา ได้แก่ ตั้งแต่ 5 – 10 ปี (ร้อยละ 24.73) และต่ำกว่า 5 ปี (ร้อยละ 7.53) ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูของโรงเรียนเอกชน จำแนกเป็นรายด้าน และรายข้อ

ข้อที่	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	ปัจจัยด้านโรงเรียน			
	สภาพแวดล้อมของโรงเรียน			
1	การจัดสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนสะอาด ถูกสุขลักษณะ.....	4.12	0.76	มาก
2	โรงเรียนมีสวนหย่อมที่ร่มรื่นสำหรับให้นักเรียน พักผ่อนในเวลาว่าง.....	3.83	0.96	มาก
3	โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่นทำให้เกิด บรรยากาศที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน.....	4.03	0.87	มาก
4	ห้องเรียนมีบรรยากาศที่ปลอดโปร่งเอื้ออำนวยต่อ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	4.05	0.77	มาก
5	ห้องเรียนอยู่ในสภาพที่ปลอดภัยใช้การได้ดีเพียงพอ กับความต้องการ.....	4.19	0.72	มาก
6	อาคารเรียนอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี.....	4.23	0.66	มาก
	รวมเฉลี่ยปัจจัยด้านโรงเรียน	4.07	0.65	มาก
	ปัจจัยด้านผู้บริหาร			
	พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์			
7	ท่านเป็นคนเปิดเผยสามารถเข้าใจได้ง่าย.....	4.07	0.71	มาก
8	ท่านพยายามให้คณะครูมีความสุขในการทำงาน.....	4.18	0.73	มาก
9	ท่านปรับพฤติกรรมของตนให้คณะครูกล้าเข้ามาพูด คุยได้ด้วยความสบายใจ.....	4.17	0.74	มาก
10	ท่านปฏิบัติต่อคณะครูอย่างเท่าเทียมกัน.....	4.16	0.80	มาก
11	ท่านเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน.....	4.17	0.73	มาก
12	ท่านนำข้อเสนอแนะของคณะครูไปพิจารณาปรับใช้ ให้เกิดประโยชน์.....	4.09	0.73	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
13	ท่านบริหารงานโดยปรับเปลี่ยนแผนตาม สถานการณ์.....	4.12	0.70	มาก
14	ท่านสอดคล้องดูแลให้คณะครูปฏิบัติงานเต็มกำลัง ความสามารถ.....	4.08	0.69	มาก
15	ท่านแจ้งให้คณะครูได้ทราบถึงความคาดหวังที่จะได้ รับจากการปฏิบัติงานของคณะครู.....	4.12	0.59	มาก
16	ท่านปรึกษาหารือกับคณะครูก่อนดำเนินการเรื่อง งานหรือโครงการใหม่ๆ.....	4.17	0.80	มาก
รวมเฉลี่ย		4.14	0.47	มาก
พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน				
17	ท่านอธิบายให้คณะครูเข้าใจขั้นตอนในการปฏิบัติ งานของครูอย่างชัดเจน.....	4.18	0.69	มาก
18	ท่านนำความคิดใหม่ๆ มาใช้กับคณะครูเพื่อให้งาน ประสบความสำเร็จ.....	4.17	0.76	มาก
19	ท่านปกครองคณะครูด้วยระเบียบวินัยที่ครูต้อง รับทราบด้วยความรับผิดชอบ.....	4.26	0.62	มาก
20	ท่านสามารถพูดอธิบายงานให้คณะครูเข้าใจได้ แจ่มแจ้ง.....	4.01	0.68	มาก
21	ท่านกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของคณะครูไว้ อย่างชัดเจน.....	4.06	0.60	มาก
22	ท่านเน้นการปฏิบัติงานของคณะครูให้เสร็จทัน กำหนดเวลา	4.17	0.56	มาก
23	ท่านส่งเสริมคณะครูให้ปฏิบัติงานอย่างมีระเบียบ แบบแผน.....	4.13	0.64	มาก
24	ท่านมีการปรับปรุงการทำงานเพื่อให้งานมี ประสิทธิภาพ.....	4.20	0.71	มาก
รวมเฉลี่ย		4.14	0.56	มาก
รวมเฉลี่ยปัจจัยด้านผู้บริหาร		4.14	0.50	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ปัจจัยด้านครู				
การปฏิบัติงานตามบทบาท				
25	คณะครูปฏิบัติงานได้ตรงตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ของโรงเรียน.....	4.03	0.61	มาก
26	คณะครูปฏิบัติงานตามบทบาทและหน้าที่ของตน.....	4.12	0.59	มาก
27	คณะครูหมั่นศึกษาหาความรู้และนำแนวคิดใหม่มาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน.....	3.96	0.67	มาก
28	คณะครูมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของโรงเรียน.....	4.04	0.65	มาก
29	คณะครูมีแรงจูงใจในการทำงาน.....	3.81	0.82	มาก
30	งานที่คณะครูได้รับมอบหมาย ตรงกับความสามารถของตน.....	3.97	0.73	มาก
รวมเฉลี่ย		3.99	0.47	มาก
บุคลิกลักษณะของครู				
31	เป็นผู้ที่มีความเป็นกันเองกับนักเรียน.....	4.26	0.58	มาก
32	ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ มาสอนนักเรียนอยู่เสมอ.....	4.03	0.67	มาก
33	เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทั้งในการทำงานและการจัดการเรียนการสอน.....	4.05	0.63	มาก
34	แต่งกายเหมาะสมกับความเป็นครู.....	4.35	0.62	มาก
35	มีความแจ่มใส ร่าเริงและเป็นกันเองกับนักเรียนอยู่เสมอ.....	4.23	0.63	มาก
36	มีอารมณ์มั่นคง ไม่อ่อนไหวต่อสิ่งที่มากระทบ.....	3.98	0.65	มาก
37	มีความเมตตากรุณาต่อนักเรียน.....	4.37	0.58	มาก
38	ใช้คำพูดและการแสดงออกที่เป็นกัลยาณมิตร.....	4.20	0.63	มาก
39	รู้จักควบคุมอารมณ์และมีอารมณ์ขัน	4.06	0.65	มาก
40	มีความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉงในงานที่รับผิดชอบ.....	4.18	0.66	มาก
41	เป็นผู้ที่มองโลกในแง่ดี และไม่ถือคติในการทำงานร่วมกับผู้อื่น.....	4.07	0.67	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
42	เป็นผู้ที่มีจิตใจเป็นนักประชาธิปไตย.....	4.12	0.66	มาก
43	มีความเสียสละ และรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่...	4.19	0.63	มาก
44	เป็นผู้ที่มีจิตใจหนักแน่น รอบคอบ สุขุมอ่อนโยน.....	4.08	0.67	มาก
45	วางตัวและประพฤติตัวเป็นแบบอย่างแก่นักเรียน.....	4.25	0.61	มาก
รวมเฉลี่ย		4.16	0.49	มาก
รวมเฉลี่ยปัจจัยด้านครู		4.11	0.45	มาก

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังนี้

ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู โดยรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07, 4.14, 4.11$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้อในแต่ละด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยด้านโรงเรียนที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรื่องที่มีความคิดเห็นมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เรื่องอาคารเรียนอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี ($\bar{X} = 4.23$) ห้องเรียนอยู่ในสภาพที่ปลอดภัยใช้การได้ดีเพียงพอกับความต้องการ ($\bar{X} = 4.19$) และเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนสะอาดถูกสุขลักษณะ ($\bar{X} = 4.12$) ตามลำดับ ส่วนเรื่องที่มีความคิดเห็น ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ เรื่องโรงเรียนมีสวนหย่อมที่ร่มรื่นสำหรับให้นักเรียนพักผ่อนในเวลาว่าง ($\bar{X} = 3.83$)

ปัจจัยด้านผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ และพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรื่องที่มีความคิดเห็นมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เรื่องผู้บริหารปกครองคณะครูด้วยระเบียบวินัยที่ครูต้องรับทราบด้วยความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.26$) ผู้บริหารมีการปรับปรุงการทำงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.20$) ผู้บริหารพยายามให้คณะครูมีความสุขในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.18$) และเรื่องผู้บริหารอธิบายให้คณะครูเข้าใจขั้นตอนในการปฏิบัติงานของครูอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.18$) ตามลำดับ ส่วนเรื่องที่มีความคิดเห็นค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ เรื่องผู้บริหารสามารถพูดอธิบายงานให้คณะครูเข้าใจได้แจ่มแจ้ง ($\bar{X} = 4.01$)

ปัจจัยด้านครูที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ได้แก่ การปฏิบัติงานตามบทบาท และบุคลิกลักษณะของครู มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรื่องที่มีความคิดเห็นมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เรื่องมีความเมตตากรุณาต่อนักเรียน ($\bar{X} = 4.37$) แต่งกายเหมาะสมกับความเป็นครู ($\bar{X} = 4.35$) และเรื่องเป็นผู้ที่มีความเป็นกันเองกับนักเรียน ($\bar{X} = 4.26$) ตามลำดับ ส่วนเรื่องที่มีความคิดเห็น ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ เรื่องคณะครูมีแรงจูงใจในการทำงาน ($\bar{X} = 3.81$)

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ

ข้อที่	ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	ความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน			
46	ท่านมีความสามารถในการแก้ปัญหาในการบริหารงานได้ดี.....	3.91	0.65	มาก
47	โรงเรียนของท่านได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน.....	3.90	0.79	มาก
48	ท่านกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา ได้สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบันที่กำลังเปลี่ยนแปลง.....	4.01	0.67	มาก
49	ท่านปฏิบัติตามแผนงานของโรงเรียนและสนองความต้องการของชุมชน.....	3.96	0.73	มาก
50	ท่านเปิดโอกาสให้มีการจัดหลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม.....	4.02	0.65	มาก
51	มีการปรับการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม.....	3.99	0.74	มาก
52	มีการรับแนวคิดวิธีการใหม่ในการจัดการศึกษามาใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	4.08	0.66	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.98	0.57	มาก
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
53	เด็กนักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการทางด้านร่างกายในระดับใด.....	4.05	0.70	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
54	เด็กนักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีการพัฒนาการทางด้านสังคมในระดับใด.....	3.95	0.66	มาก
55	เด็กนักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจในระดับใด.....	3.93	0.71	มาก
56	เด็กนักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาในระดับใด.....	3.88	0.73	มาก
57	เด็กนักเรียนในโรงเรียนสนิทสนมกับเพื่อนหรือผู้ใหญ่ได้เหมาะสมกับวัย.....	3.87	0.68	มาก
58	เด็กนักเรียนมีความสุขที่ได้มาโรงเรียน.....	4.07	0.68	มาก
59	เด็กนักเรียนมีความรับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสมกับวัย.....	3.78	0.72	มาก
60	เด็กนักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นต่อการเรียน...	3.83	0.74	มาก
61	เด็กนักเรียนสามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง.....	3.76	0.73	มาก
62	เด็กนักเรียนมีระเบียบวินัย.....	3.77	0.77	มาก
63	เด็กนักเรียนสามารถทำงานร่วมกับเพื่อน.....	4.02	0.68	มาก
รวมเฉลี่ย		3.90	0.56	มาก
ความสามัคคีของครู				
64	คณะครูในโรงเรียนมีความกระตือรือร้น ตั้งใจทำงานร่วมกัน.....	4.11	0.68	มาก
65	คณะครูในโรงเรียนของท่านมักจะช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน	4.09	0.77	มาก
66	คณะครูในโรงเรียนของท่านยอมรับซึ่งกันและกัน.....	4.03	0.72	มาก
67	คณะครูในโรงเรียนของท่านมีความภาคภูมิใจที่อยู่ในโรงเรียนนี้.....	4.07	0.75	มาก
68	คณะครูในโรงเรียนของท่านส่วนใหญ่ให้ความช่วยเหลือต่อเพื่อนร่วมงาน.....	4.07	0.68	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
69	คณะครูในโรงเรียนของท่านมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน.....	4.03	0.75	มาก
70	คณะครูในโรงเรียนของท่านมักจะปรึกษาหารือกันในการทำงาน.....	4.09	0.69	มาก
71	คณะครูในโรงเรียนของท่านร่วมมือกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน.....	4.08	0.70	มาก
72	คณะครูในโรงเรียนของท่านมีความสนุกกับการทำงานในโรงเรียน.....	3.99	0.76	มาก
73	คณะครูในโรงเรียนของท่านร่วมกันทำงานเป็นทีม....	4.10	0.72	มาก
74	คณะครูในโรงเรียนของท่านร่วมกันวางแผนพัฒนาโรงเรียน.....	3.98	0.79	มาก
75	คณะครูในโรงเรียนของท่านมักจะให้ความสนใจร่วมกันต่อนักเรียนที่มีปัญหา.....	4.10	0.77	มาก
รวมเฉลี่ย		4.06	0.61	มาก
รวมเฉลี่ยประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน		3.98	0.52	มาก

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนทุกข้อมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีความคิดเห็นมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เรื่องคณะครูในโรงเรียนมีความกระตือรือร้น ตั้งใจทำงานร่วมกัน ($\bar{X} = 4.11$) คณะครูในโรงเรียนร่วมกันทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.10$) และเรื่องคณะครูในโรงเรียนมักจะให้ความสนใจร่วมกันต่อนักเรียนที่มีปัญหา ($\bar{X} = 4.10$) ตามลำดับ ส่วนเรื่องที่มีความคิดเห็นค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ เรื่องเด็กนักเรียนสามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.76$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน เป็นรายด้าน

ปัจจัยที่สัมพันธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ปัจจัยด้านโรงเรียน			
สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X_1)	4.07	0.65	มาก
ปัจจัยด้านผู้บริหาร			
พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน (X_2)	4.14	0.50	มาก
พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ (X_3)	4.14	0.47	มาก
ปัจจัยด้านครู			
การปฏิบัติงานตามบทบาท (X_4)	3.99	0.47	มาก
บุคลิกลักษณะของครู (X_5)	4.16	0.49	มาก
ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน (Y)			
ความสามารถในการปรับตัว	3.98	0.57	มาก
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.90	0.56	มาก
ความสามัคคีของครู	4.06	0.61	มาก

ตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน มีค่าอยู่ระหว่าง 3.99 ถึง 4.16 ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกตัวแปร โดย มีบุคลิกลักษณะของครู (X_5) มีค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติสูงสุด ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมาคือ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน (X_2) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ (X_3) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X_1) การปฏิบัติงานตามบทบาท (X_4) ($\bar{X} = 4.14, 4.14, 4.07$ และ 3.99 ตามลำดับ) สำหรับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน(Y) มีค่าเท่ากับ 3.98 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ส่วนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ การปฏิบัติงานตามบทบาท และบุคลิกลักษณะของครู พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.47 ถึง 0.65 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน มีค่าเท่ากับ 0.52

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมติฐานประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ระดับ
ก่อนประถมศึกษา ผลปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครู กับประสิทธิผล
ของโรงเรียน

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y
X ₁	1.00	.63**	.55**	.35**	.24**	.67**
X ₂		1.00	.80**	.43**	.26**	.67**
X ₃			1.00	.55**	.43**	.60**
X ₄				1.00	.67**	.61**
X ₅					1.00	.51**
Y						1.00
R = 0.82 R ² = 0.68 F = 76.08 sig = .01						

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรปัจจัย ได้แก่ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X₁) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน (X₂) พฤติกรรมผู้นำแบบ มุ่งสัมพันธ์ (X₃) การปฏิบัติงานตามบทบาท (X₄) และบุคลิกลักษณะของครู (X₅) มีความ สัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ ระหว่าง 0.24 ถึง 0.80 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ได้แก่ สภาพแวดล้อมของ โรงเรียน (X₁) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน (X₂) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ (X₃) การปฏิบัติ งานตามบทบาท (X₄) และบุคลิกลักษณะของครู (X₅) กับประสิทธิผลของโรงเรียน (Y) มีความ สัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปรเช่นกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.51 ถึง 0.67 และตัวแปรที่มีความสำคัญทางบวกมากที่สุดได้แก่ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน (X₂) Y เท่ากับ .67 และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกต่ำสุด ได้แก่มุคิกลักษณะของครู (X₅) Y เท่ากับ .51

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระกับประสิทธิผลของ โรงเรียนเอกชน พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.82 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และสัมประสิทธิ์ของการวัดร่วมกัน (R²) เท่ากับ 0.68 แสดงว่าปัจจัย ได้แก่ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X₁) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน (X₂) พฤติกรรมผู้นำแบบ

มุ่งสัมพันธ์ (X_3) การปฏิบัติงานตามบทบาท (X_4) และบุคลิกลักษณะของครู (X_5) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ได้ร้อยละ 68.00

ตาราง 7 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปัจจัยด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครู ที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา

ตัวแปร	b	SE.b	β	t
ปัจจัยด้านโรงเรียน				
สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X_1)	0.29	0.04	0.36	6.60**
ปัจจัยด้านผู้บริหาร				
พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน (X_2)	0.35	0.07	0.38	4.89**
พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ (X_3)	-0.14	0.09	-0.12	-1.61
ปัจจัยด้านครู				
การปฏิบัติงานตามบทบาท (X_4)	0.28	0.07	0.26	4.12**
บุคลิกลักษณะของครู (X_5)	0.22	0.06	0.21	3.56**
a = -0.08 R = 0.82 R ² = 0.68 F = 76.08 **				

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบของพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน (X_2) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (X_1) การปฏิบัติงานตามบทบาท (X_4) และบุคลิกลักษณะของครู (X_5) ส่งผลทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.35 , 0.29 , 0.28 และ 0.22 ตามลำดับ ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.38 , 0.36 , 0.26 และ 0.21 ตามลำดับ โดยพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน (X_2) ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสูงสุด ส่วนบุคลิกลักษณะของครู (X_5) ส่งผลทางบวกต่ำสุดต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.21 ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบเท่ากับ 0.22 โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ ร้อยละ 68.00 แสดงว่าตัวแปรสภาพแวดล้อมของโรงเรียน(X_1) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน(X_2) การปฏิบัติงานตามบทบาท(X_4) บุคลิกลักษณะของครู(X_5) สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา (Y)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทสรุปผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

1. ความมุ่งหมายของการศึกษา
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายทั่วไปของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยมีความมุ่งหมายเฉพาะในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
4. เพื่อหาปัจจัยที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 358 โรงเรียน แบ่งตามขนาดของ

โรงเรียนเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก จำนวน 243 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 77 โรงเรียน และขนาดใหญ่ จำนวน 38 โรงเรียน รวมจำนวน ผู้บริหาร 358 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 จำนวนผู้บริหาร 186 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มแบบระดับชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นระดับชั้น (Strata) ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จำนวน 126 คน ขนาดกลาง จำนวน 40 คน และขนาดใหญ่ จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น โดยอาศัยการศึกษาจากตำรา เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้มี 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามด้านชีวสังคมของผู้บริหาร

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลในด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู ประกอบด้วยข้อคำถาม ดังนี้

2.1 แบบสอบถามด้านโรงเรียน จำแนกเป็น

2.1.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน วัดโดยเครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามของบุญเรือง ศรีเหรียญ (2542) และกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2.1.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำ ประกอบด้วยพฤติกรรมแบบผู้นำแบบมุ่งงานและพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ วัดเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถาม ซึ่งวิจิตร วีระกุล (สุชาติ อินทร์พงษ์พันธุ์ 2538 : 124-127 ; อ้างอิงจาก วิจิตร วีระกุล. 2518 : 19-21) ได้แปลและเรียบเรียงมาจากแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ ชื่อ Leader Behavior Description Questionnaire (LBDQ) ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.1.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาท ผู้วิจัยได้พัฒนามาจาก ราย จันทร์กลัด (2535 : 214) โดยมีลักษณะแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.1.4 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของครู ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดมาจาก บัญชา แสนหวี (2539) โดยมีลักษณะแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา นำมาจากเครื่องมือวัดประสิทธิผลองค์กรการ IPOE (Index of Perceived Organization Effectiveness) ของฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel. 1991 : 400) และของ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536 : 278 – 281) บุญเรือน หมั่นทรัพย์ (2538 : 154) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ ของไลเคิร์ท (Likert's Rating Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนของโรงเรียนแต่ละแห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยผู้วิจัยไปติดต่อด้วยตนเองที่โรงเรียนเอกชนแต่ละแห่ง และประสานกับนายกสมาคมโรงเรียนอนุบาลแห่งประเทศไทย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ส่งแบบสอบถามให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยนัดหมายวันเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืน
3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนจากโรงเรียนเอกชน โดยไปรับด้วยตนเอง และส่วนหนึ่งจากไปรษณีย์ จากจำนวน 186 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 186 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100%

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด มาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสอบถามมาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 วิเคราะห์หาความถี่และค่าร้อยละของแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลด้านชีวสังคมของผู้บริหาร แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2.2 วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 ที่สอบถามปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลในด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู ตอนที่ 3 ที่สอบถามประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.3 วิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามปัจจัยโดยหาค่าสหสัมพันธ์ของพหุคูณ (Multiple Correlation)

2.4 วิเคราะห์หาตัวทำนายปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามปัจจัยโดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

2.5 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (SPSS for window / Statistical Package for the Social Sciences for windows)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ดังนี้

1. ตัวแปรปัจจัยประกอบด้วย ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน ปัจจัยด้านครู ได้แก่ การปฏิบัติงานตามบทบาทและบุคลิกลักษณะของครูในโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่ความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามัคคีของครู อยู่ในระดับมาก

3. ตัวแปรสภาพแวดล้อมของโรงเรียน พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ การปฏิบัติงานตามบทบาทและบุคลิกลักษณะของครู มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ตัวแปร สภาพแวดล้อมของโรงเรียน พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน การปฏิบัติงานตามบทบาท และบุคลิกลักษณะของครู มีอำนาจในการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 68.00

อภิปรายผล

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและอภิปรายผลจากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

1. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในปัจจุบันทุกโรงเรียนต่างต้องการบริหารงานโรงเรียนให้ไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้และได้มีการพัฒนาทักษะในการบริหารความรู้ความเข้าใจ วิสัยทัศน์ในการบริหารโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นคุณลักษณะของผู้บริหาร ตลอดจนยังพยายามที่จะพัฒนาปัจจัยประกอบในหลาย ๆ ด้าน ที่จะต้องมีส่วนสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้เป็นไปตามทิศทางที่พึงประสงค์ และเกิดประสิทธิผลต่อการบริหารงานในการจัดการศึกษาของโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับเรดและคณะ (Reid and other. 1988 : 24-29) กล่าวว่า โรงเรียนจะมีประสิทธิผลหรือไม่ นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างซึ่งมีความสัมพันธ์และสำคัญกับผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานไปสู่ความสำเร็จประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยด้านโรงเรียน โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย ที่ทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นภายในโรงเรียน สำหรับการจัดการเรียนการสอนแล้ว ส่งผลต่อโรงเรียนและบุคลากร ตลอดจนนักเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนได้เห็นความสำคัญของสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดคือ อาคารเรียนอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนให้ความสนใจในการดูแลตรวจสอบสภาพของอาคารเรียน พร้อมทั้งมีระบบในการควบคุมมาตรฐานของโรงเรียนในแต่ละด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ บาเรนไทน์ (Ballantine. 1993 : 252-253) ที่กล่าวว่าสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลและความสัมพันธ์ต่อระบบของโรงเรียน

เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่าห้องเรียนอยู่ในสภาพที่ปลอดภัยใช้การได้ดีเพียงพอ การจัดสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนสะอาด ถูกสุขลักษณะ ห้องเรียนมีบรรยากาศที่ปลอดโปร่ง เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น ทำให้เกิดบรรยากาศที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนโรงเรียนที่สวนหย่อมที่ร่มรื่น สำหรับให้นักเรียนพักผ่อนในเวลาว่าง ทุกด้านดังกล่าว ผู้บริหารโรงเรียนมีปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่าโรงเรียนเอกชนจะต้องจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ตลอดจนปัจจุบันโรงเรียนเอกชนจะต้องพัฒนา

โรงเรียนในด้านสภาพแวดล้อมให้เป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน และสำนักงานมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ประกอบกับโรงเรียนเอกชนมีระบบการ
บริหารจัดการที่คล่องตัวในการทำงาน ซึ่งย่อมจะส่งผลต่อความเชื่อมั่น ศรัทธาแก่ผู้ปกครอง
ในการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้โรงเรียนเอกชนมีปัจจัยด้าน
โรงเรียนโดยรวมรายด้านและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ (2540:101-107) ที่กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนก่อน
ประถมศึกษามีความสำคัญต่อเด็กเนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า
ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ดังนั้นการจัดสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม
ตามความต้องการของเด็ก จึงมีความสำคัญต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

1.2 ปัจจัยด้านผู้บริหาร โดยเฉพาะพฤติกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนที่แสดงออก
ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำมุงงาน และพฤติกรรมผู้นำมุงสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานได้
อย่างมีระบบ มีบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร ทำงานร่วมกันด้วยความไว้วางใจ อยู่ร่วมกัน
อย่างอบอุ่น และให้ความเคารพซึ่งกันและกัน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนได้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับ
ปัจจัยด้านผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ท่านปกครองคณะครูด้วยระเบียบวินัยที่ครูต้อง
รับทราบด้วยความรับผิดชอบ

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน
เพื่อต้องการพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน เพื่อนำโรงเรียนไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา
ซึ่งสอดคล้องกับเซอร์จิโอวานนี (SerHiovanni. 1990 : 19) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมของผู้บริหารเป็น
การสร้างคามผูกพัน เป็นมิตรต่อผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นการกระตุ้นให้ตระหนักถึงเป้าหมาย
วัตถุประสงค์หลักของสถาบัน อันจะนำมาซึ่งคุณภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษา
เช่นเดียวกับฮัลปีนและแฮมบิลก์ (สุเมธ เดียววิศรศ. 2527 : 63-66 ; อ้างอิงจาก Halpin and
Hemphill. 1955 : 39-51 *Hasvard Educational Review.*) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้นำโดยแบ่งผู้นำ
ออกเป็น 2 แบบ คือ ผู้นำแบบมุงงาน ผู้นำประเภทนี้จะยึดสถาบันเป็นหลัก พฤติกรรมที่
แสดงออกจะเน้นความสำคัญของการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ชอบอ้าง
ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ บริหารงานแบบรวบอำนาจ ประสิทธิภาพของการทำงาน ก็คือ
การทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายโดยคำนึงถึงสถาบันเป็นหลัก ส่วนผู้นำแบบมุงสัมพันธ์
จะยึดบุคคลเป็นหลักเป็นผู้นำที่อาศัยความคิดเห็นการตัดสินใจของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น
ปฏิบัติงานใด ๆ ก็มักจะคำนึงถึงความเหมาะสม ความต้องการ ความจำเป็น ความเดือดร้อน
ของบุคคลที่เกี่ยวข้องก่อนสิ่งอื่นใดเสมอ เป็นผู้นำที่มีลักษณะเข้าใจ ผู้ใต้บังคับบัญชามีความ
สัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลในหน่วยงาน ผู้บริหารโรงเรียนที่มีแนวคิดที่ยึดบุคคลเป็นหลัก
จะเน้นความสำคัญของผู้ร่วมงาน พยายามใช้ระเบียบกฎเกณฑ์และข้อบังคับให้น้อยที่สุด

เท่าที่จะทำได้ การปกครองบังคับบัญชาจะใช้วิธีการกระจายอำนาจ มีความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน และพยายามให้ผู้ร่วมงานทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขเป็นประการสำคัญ

1.3 ปัจจัยด้านครู โดยเฉพาะองค์ประกอบที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของครู ได้แก่ การปฏิบัติงานตามบทบาท บุคลิกลักษณะของครู เพราะในเรื่องลักษณะของบุคลากรในโรงเรียน นั้นมีความสำคัญและสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เพราะพฤติกรรมของบุคลากรจะส่งผล ต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้บริหารได้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยด้านครูอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอีกทั้งโรงเรียนจะปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้อุบายในการปฏิบัติการสอนและการจัดกิจกรรม โดยมอบหมายให้ตรงกับความสามารถและความถนัดของครูแต่ละคน ตลอดจนภาพลักษณ์การปฏิบัติงานของครู ซึ่ง สอดคล้องกับมณทิรา สุจริตกุล. 2540 : 40 ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูอนุบาลไว้ว่า “สิ่งที่ครูอนุบาลควรจะมีคือ ต้องเป็นผู้ที่สามารถเข้ากับเด็กได้ ทำงานร่วมกับเด็กได้ มีความอดทน สามารถพูดจากับเด็กได้รู้เรื่อง ครูจะเป็นผู้ช่วยให้เกิดความรู้สึกอิสระแต่ละขณะเดียวกันต้องฝึกฝนให้เขาเป็นคนมีระเบียบ มีวินัย มีสุขนิสัย และเป็นผู้ที่จะช่วยเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก ฉะนั้นผู้บริหารจึงควรเอาใจใส่ดูแล ช่วยเหลือ แนะนำ ให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ซึ่ง สเตียร์ส (Steers.) ได้เสนอว่าลักษณะบุคคลในองค์กรซึ่งจะมีพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน (Job performance) อันจะนำไปสู่ความสำเร็จ หรือความล้มเหลวขององค์กร

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานครได้แก่

1. ความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3. ความสามัคคีของครู มีระดับประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานครได้มีการพัฒนาคุณภาพและปรับปรุงโรงเรียนในทุกด้าน เพื่อนำโรงเรียนไปสู่การประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการตรวจสอบคุณภาพให้เป็นไปตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 22-24) ได้กำหนดให้การบริหารและการจัดการศึกษาทุกระดับ จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก โดยมีสำนักงานรับรองคุณภาพการศึกษา องค์กรมหาชนเป็นผู้ประเมินคุณภาพ จากเหตุผลดังกล่าวผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จึงต้องพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ ส่งผลให้จัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก

3. ตัวแปรปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลทุกด้าน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน เช่นเดียวกัน ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญที่จะต้องพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง จึงมุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ไปพัฒนาตนเอง เพื่อนำเอาความรู้ใหม่ ๆ มาพัฒนางานในหน้าที่อันจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนเอกชนโดยตรง ประกอบกับโรงเรียนจะต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วด้วย โดยการปรับเปลี่ยนและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนสอนของครูในโรงเรียนเอกชนให้สนองตอบต่อสถานการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับกมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536 : 283) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ในทางบวกและสามารถทำนายหรือพยากรณ์ต่อประสิทธิผลในการจัดการศึกษามี 6 ประการ ตามลำดับดังนี้ พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ , ขนาดโรงเรียน, ความสามัคคีของครู , ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ การได้รับการอบรมทางการบริหารและอัตราส่วนระหว่างครูที่มีวุฒิปริญญาต่อครูที่มีวุฒิต่ำกว่า

4. ตัวแปรปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ได้แก่ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนที่กล่าวได้สูงสุด คือ ปัจจัยด้านผู้บริหารได้แก่ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงาน และ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่สภาพแวดล้อมของโรงเรียนตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสตีเยร์ส (Steers. 1977 : 8) ที่เห็นว่าปัจจัยด้านองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านนโยบายบริหาร เป็น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลขององค์การ ซึ่งจะทำให้องค์การได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่องค์การได้กำหนดเป้าหมายไว้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเรดและคณะ (Reid and others. 1988 : 24, 29) ได้สังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งพบว่าปัจจัยหลายประการ เช่น ปัจจัยในด้านการบริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแมน (Mann. 1989 : 77-83) ที่พบว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่คุณลักษณะและพฤติกรรมของครู คุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหาร บรรยากาศในโรงเรียน ในทำนองเดียวกันได้สังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของ

โรงเรียน ซึ่งพบปัจจัยหลายประการ เช่น ปัจจัยในด้านการบริหารงาน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ วิมเพิลเบิร์ก และคณะ (Wimpelberg and others. 1989 : 89) ได้สังเคราะห์งานวิจัยพบว่า ตัวแปรสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับ เปรอร์รี่ และสมิท (Purkey and Smith. 1986 : 427 – 452) ได้รวบรวมและสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิผล พบว่า การที่ครูใหญ่มีพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการอย่างดี เป็นปัจจัยสำคัญที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาค้นพบว่าตัวแปรปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ประกอบด้วย พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานและพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ และ ปัจจัยด้านครู ประกอบด้วย การปฏิบัติงานตามบทบาท และบุคลิกลักษณะของครู มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดให้มีการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน ในเรื่อง สภาพแวดล้อมของโรงเรียน พัฒนาผู้บริหาร ในเรื่องพฤติกรรมผู้นำ พัฒนาครู ในเรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาท บุคลิกลักษณะของครู ให้สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริหาร และปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสภาวะที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อยกระดับคุณภาพของโรงเรียนให้มีประสิทธิผลใน 3 ด้าน คือความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามัคคีของครู ให้เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของผู้ปกครองและสังคม ตามนโยบายการปฏิรูปของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อที่จะส่งเสริมให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผล

2. ผู้บริหารควรจะได้พัฒนาพฤติกรรมผู้นำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนางานพัฒนาคน และพัฒนาโรงเรียน

3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนควรพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนให้เป็นไปตามเกณฑ์ของสำนักงานมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนได้รับการพัฒนาตนเองและโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนในระดับที่เปิดทำการสอนทั้งระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษาในโรงเรียนเดียวกัน

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับ
ก่อนประถมศึกษา กับโรงเรียนในสังกัดของรัฐ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2536). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมพัฒนาชุมชน. (2528). คู่มือพัฒนาสตรีและเด็ก. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดศรีเดชา.
- กรมวิชาการ. (2530). รายงานการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาระดับอนุบาล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2533). คู่มือผู้บริหารเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2536). พระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2538). ประกันคุณภาพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2540 ก). คู่มือประเมินพัฒนาการเด็กระดับอนุบาลชั้นปีที่ 1-3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2540 ข). คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3-6 ปี). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2540 ค). การประเมินผลจากสภาพจริง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
- _____. (2541). คู่มือผู้บริหารเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการวิเคราะห์สาระสำคัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (ม.ป.ป.). ปฏิรูปการศึกษาในแนวทางการปฏิรูปสถานศึกษาให้เป็นโรงเรียนในอุดมคติตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ในบัญญัติ 10 ประการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี
- กิติมา ปรีดีดีล. (2529). ทฤษฎีบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชนะการ.
- กุลกานต์ เล็กสกุล. (2535). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2529, เมษายน). "การสร้างความเป็นเลิศ," มิตรครู. 28(8) : 10-12.
- จรวายพร ธรินทร์. (2541). ร่วมวงบริหาร. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเพิ่มเสริมกิจ.

- จำรัส นองมาก. (2536). การรับรองมาตรฐานคุณภาพโรงเรียนเอกชน : แนวทางพัฒนาเพื่อเสริมบทบาทการแบ่งเบาภาระของรัฐ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรรมการศาสนา.
- จุฑาทิพย์ ชีรภาค. (2529) วิเคราะห์จริยธรรมในหนังสืออ่านนอกเวลาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2532). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียนเอกชน รายงานการวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- ชลิต หมีนุช. (2535). อิทธิพลของภาวะผู้นำของคณบดีที่มีต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการพัฒนา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญชัย อาจิณสมาจาร. (2527.ตุลาคม). "ลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล : จุดเริ่มต้นสำหรับการประเมินตัวเอง," มิตรครู. 26(18) : 16-17.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2534). นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2544). ยอดกลยุทธ์การบริหารสำหรับองค์กรยุคใหม่. กรุงเทพฯ : บริษัทด้านยุทธศาสตร์การพิมพ์.
- โณทัย อุดมบุญญานุกาพ. (2528,พฤษภาคม). "คุณภาพของครูกับอนาคตของประเทศ", วารสารประชาศึกษา. 35(8) : 7-9.
- ถวิล เกื้อกูลวงศ์. (2530). การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.
- เทียม โชควัฒนา. (2534.) บันทึกความจำเทียม โชควัฒนา พ.ศ. 2514 – 2515. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- ธิดารัตน์ ศรีสวัสดิ์. (2532). ผลของบทบาทสมมติที่มีต่อเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนารีนุกูล จังหวัดอุบลราชธานี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นภา ศรีพรรณกุล. (2533). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกิจกรรมกลุ่มคุณภาพ, วิทยานิพนธ์
พบ.ม. (ภาควิชาพัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

บุญเรือง ศรีเหรียญ. (2542). การศึกษาองค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผล
การเรียนรู้และประสิทธิผลของโรงเรียนโดยใช้รูปแบบระดับชั้นลดหลั่นสอดแทรกเชิง
เส้น. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บุญเรือน หมั่นทรัพย์. (2538). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับมัธยม
ศึกษาของโรงเรียนเอกชนคาทอลิก. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บุญเลิศ ไพรินทร์ และ อัมพร เกตุปรีชาสวัสดิ์. (2530). การประเมินประสิทธิผลของสถาบัน
พัฒนาข้าราชการพลเรือน. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน
สำนักงาน ก.พ.

เบญจา แสงมะลิ. (2540, เมษายน). "บทบาทครูกับการศึกษาปฐมวัย," วารสารการศึกษาปฐมวัย
1 (4) : 8-11.

บัญชา แสงทวิ. (2539). การศึกษารูปแบบเชิงเหตุผลของตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของ
ครูผู้สอนในการจัดประสบการณ์ให้แก่ักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา. ปรินญา
ณินพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประสิทธิ์ สาระสันต์. (2542). พฤติกรรมการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จทางการบริหาร
ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
ประยุกต์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เปรมสุรีย์ เชื้อมทอง. (2536). จิตลักษณะของผู้บริหารและสภาวะการณ์ของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับ
ประสิทธิผลของโรงเรียน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พนม พงษ์ไพบูลย์. (2532, สิงหาคม – กันยายน). "ทัศนะบางประการเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน,"
วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 13(6) : 7-9.

พรรณี สุวดีถิ. (2537). "การวิเคราะห์สภาพองค์การโรงเรียนประถมศึกษา." วิทยานิพนธ์ คด.
(การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.

- พระธรรมปิฎก (ปอ.ประยุตโต). (2539). *การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)*.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิคีมทอง.
- ภรณ์ กীরติบุตร. (2529). *การประเมินประสิทธิผลขององค์การ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โอ.เอส
ปรินติ้งเฮาส์ จำกัด.
- ภัทราวดี สุทธิธนกูล. (2535). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การ ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการที่ทำหน้าที่ให้บริการในจังหวัดอุทัยธานี*. วิทยานิพนธ์ ร.ม.(การบริหารรัฐกิจ).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ปิญโญ สาร. (2526). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- มณฑิกา สุจริตกุล. (2540). *ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการศึกษาของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- มะลิวัลย์ โอพาริกพันธ์. (2540). *ทัศนะของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มัจฉรี โอสถานนท์. (2539). *การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของครูในโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- มารศรี สุธานี. (2540). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่ง แก้วแดง. (2531). “แนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนเอกชน,” ในคู่มือการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ. กองสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2543). *ปฏิวัติการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.

- ราย จันทรลัด. (2535). "ปัจจัยการบริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี." ปรินญา
นิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- วรสิทธิ์ สฤกษ์ดีภิรักษ์. (2542). ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับอนุบาล
ของโรงเรียนเอกชนในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2542). กระบวนทัศน์ใหม่ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์-มีนาคม). "ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่
บางครั้งก็พลาดได้" ข่าวสารการวิจัยการศึกษา. 18(3) : 8-11.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2542). การบริหารโรงเรียนแบบกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ : บริษัทอักษรา
พิพัฒน์ จำกัด.
- วิไล ธนวิวัฒน์. (2541). การศึกษาสภาพแวดล้อมและปัญหาโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถม
ศึกษาในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2544). การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : บริษัทเอ็กสเปอร์
เน็ต จำกัด.
- วุฒิชัย มุลศิลป์. (2532). พัฒนาการของการศึกษาเอกชน "รายงานวิจัยเสนอต่อสำนักงานคณะ
กรรมการการศึกษาแห่งชาติ". กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- ศุภร วัฒนพฤกษา. (2538). ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัฒนพฤกษา
แผนกอนุบาลต่อการจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- สมฤดี หงส์ไพศาลวิวัฒน์. (2523 : ตุลาคม – ธันวาคม). "ธุรกิจโรงเรียนอนุบาลเอกชน," วารสาร
บริหารธุรกิจ 4 (8) : 24-26.
- สรายุทธ์ เศรษฐขจร. (2539). การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (การบริหาร
การศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สายชน หมวกเหล็ก. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สาลี เหมือนมงคลกุล. (2534). แนวโน้มของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยศึกษาของไทยในปีพุทธศักราช 2544. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2529). เอกสารชุดอบรมบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หน่วยที่ 8 แนวทางการบริหารโรงเรียนที่เปิดสอนชั้นเด็กเล็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2536). เอกสารและผลงานวิจัยของการจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2537). รายงานการวิจัย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2538). เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2537. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2541). คู่มือการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2542). เอกสารและผลงานวิจัยของการจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2529). งานบริหารโรงเรียนการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนเล่ม 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สามเจริญพานิช.
- _____. (2530). การจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กและการศึกษาดูงาน. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- _____. (2533). แผนการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์.
- _____. (2542). มาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพการศึกษา : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2538). เอกชนเคียงคู่รัฐจัดการศึกษา 23 ปี สข. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

- _____. (2527). รายงานการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาประชาบาล.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2530). แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520. กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์.
- _____. (2532). คู่มือการบริหารโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2532). ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2533). การจัดประสบการณ์ขั้นเด็กเล็กและการศึกษาดูงาน. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์
การพิมพ์.
- _____. (2535). แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539). กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2539). คู่มือการรับรองมาตรฐานคุณภาพโรงเรียนเอกชน ผ่านกระบวนการปฏิรูป
การศึกษา (ฉบับโรงเรียน). ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2539). แนวโน้มการจัดการศึกษาเอกชน ประเภทสามัญศึกษาในอนาคต.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2540). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544). กรุงเทพฯ :
อรรถพลการพิมพ์.
- _____. (2541). คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ
ศึกษา (ฉบับปรับปรุง). ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2542). คู่มือปฏิบัติงาน ตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา กรมการศาสนา.
- _____. (2544). แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปและส่งเสริมการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2536) แนวการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : พริกหวาน
กราฟฟิคส์.
- สุขุม หลานไทย. (2537). ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความพอใจในการทำงาน
ของครูในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินต์

กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

สุจินต์ นิมนนท์. (2539). ปัจจัยตัวกำหนดประสิทธิผลการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ของสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.ถ่ายเอกสาร.

สุชาติ อินทร์พงษ์พันธ์. (2538). การศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นตามทัศนะของครู สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุนันทา เลาพันธ์. (2531). การพัฒนาองค์การ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา.

สุรีย์ มุสิกะ. (2542). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ใน กรุงเทพมหานคร. ปรียญานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สุริรัตน์ พันธุ์ดี. (2529). การศึกษาจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านกระบอก อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุวิมล เพ็ชรสุข. (2538). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน สำหรับบุตรหลานเข้าเรียนอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. ปรียญานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สุเมธ เดียววิศเรศ. (2527). พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งวัฒนาการพิมพ์.

สุโขทัยธรรมาราช, มหาวิทยาลัย. (2538). การจัดการศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา หน่วย 8-15. 2539. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2539). ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา, เอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

โสภิตอนงค์ บุญช่วย. (2531). สภาพการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

อำนาจ เกทพ้อคำ. (2541). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร

อำรุง จันทวานิช และคณะ. (2527). *รายงานการวิจัยและประเมินประสิทธิภาพการประถมศึกษาองค์กำหนดประสิทธิภาพของการประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

Armstrong, David G., Herson, Kenneth T. and Savage, Tom V. (1989) *Education Introduction*. 3rd ed. New York : Macmillan Publishing Company.

Barnard, Chester I. (1971). *The Function of the Executive*. Cambridge, Massachusetts : Harvard University Press.

Ballantine, Jeane H. (1993). *The Sociology of Education A Systematic Analysis*. 3rd ed. New Jersey : Prentice-Hall Inc.

Bennis, W. and Nanus, B. (1971). *Leaders : The Strategies for Taking Change*. New York : Harper & Row.

Bosker, R.J. and Scheerens, J. (1989,May). "Issues in the Interpretation of the Results of School Effectiveness Research," *International Journal of Education Research*. 13(7) : 741-751.

Brandsma, H. P. and Knuver, J. W. M. (1989,May). "Effects of School and Classroom Characteristics on Pupil Progress in Language and Arithmetic," *International Journal of Educational Research*. 13(7) : 777 –788.

Brooks – Gunn, J. and Furstenburg, F. (1986, July). "The Children of Adolescent Mothers : Physical, academic and Psychological outcomes," *Developmental Review*. 9(11) : 224-225.

Bryk, Anthony S. and Raudenbush, Stephen W. (1989). *Hierarchical Linear Models: Applications and Data Analysis Methods*. New York : Sage Publications.

Casteter, William B. (1976). *The Personal Function in Educational Administration*. 2nd ed. New York : macmillan Publishing Co.

- Eager, Hedley John. (1987, May). "Identification of key strategies for School Effectiveness and How They are Implemented as Perceived by Administrators and Teachers in Selected Exemplary Private Secondary Schools," *Dissertation Abstracts International*. 48(08A) : 1941.
- Everard, K.B. and Geoffery Morris (1985). *Effective School Management*. London : Harper and Row publishers.
- Friendlander, F. and Peckle, H. (1968,May). "Component of Excessiveness in Small Organization." *Administrative Science Quarterly*. 13(5) : 289-304.
- Gannon, Management M. (1982). *An Integrated Framework..2nd*. ed. Boston : Little, Brown and Co.,
- Garita, Garro G. (1986,May). "The Relationship Between School Effectiveness and Selected Variables Associated with Principal's Effectiveness in Public Academic Secondary Schools in san Jose, Costa Rica," *Dissertation Abstracts International*. 47 (5) : 1546.
- Gellerman, S.W. (1970). *Motivation and Productivity*. Bombay : D.B. Taraporevala Sons & Co.,
- Geoegepolus, B.S., and Tannennbaum, A.S. (1975,July). "The Study of Organizational Effectiveness." *America School Sociology Review*. 22 (10) : 53.
- Gibson, James L., others Ivancevich, J.M. and Donnelly, J.H. (1979). *Organization : Behavior,Structure,Process*, Texas : Business publication, Inc.
- Halpin, A. (1966). *Theory and Research in Administration*. London : Macmillan Publishing co.,
- Hoy, Wayne K. and Furguson, Judith. (1985, Spring). "Theoretical Framework and Exploration Organization Effectiveness of Schools," *Educational Administration Quarterly*. 10(21) : 131.
- Hoy, Wayne K., and Miskel, Cecil G. (1991). *Educational Administration theory Research and Practice*. Singapore : McGraw-Hill Inc.,
- _____. (2001). *Education Administration theory Research and Practice*, Singapore : McGraw – Hill Inc

Hutchinson, J. (1971). *Management Strategy and Tactics*. New York : Holt, Rinehart and Winston.

_____. (1967). *Organizations : Theory and Classical concepts*. New York : Holt, Rinehart and Winston.

Kanjanawasee, Sirichai. (1989). *Alternative Strategies for Policy Analysis : An Assessment of School Effects on Students' Cognitive and Affective Mathematics Outcomes in Lower Secondary Schools in Thailand*. Dissertation Me.D. Education Adminisistration. California : Graduate school, University of California, Las Angeles. Phot. copied.

Katz, Daniel and Kahn, Robert L. (1978). *The Social Psychology of Organizations*. 2nd ed. New York : John Wiley & Son.

Koontz, H., O'Donnell, C., and Wiehrich, H. (1986). *Essential of Management*. New York : McGraw-Hill Book Co.,

Krejcie, Robert V. and Morgan Duryle W. (1970, August). "Determining Sample Size for Research Activities," *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 608.

Larson, K. A. (1989). Early Secondary School Adjustment for At-Risk and Highest – Risk Students,". *In Paper Presented at The Annual Meeting of The American Educational Research Association*, San Francisco : California.

Likert, Rensis. (1977). *The Human Organization*. New York : McGraw-Hill.

Lunenburg, Federick C. and Ornstein, Alan C. (1996). *Educational Administration : Concepts And Practices*. California : Wadworth Publishing Company.

Mann, Dale. (1989,september). "Effective Schools as a Dropout Prevention Strategies." *NASSP Bulletin* 73 (2) : 77.

Maslow, Abraham H. (1970). *Motivation Personality*. New York : Harper & Row Publishing Inc.

Mott, Paul E. (1972). *The Characteristic of Efficient Organizations*. New York : Harper & Row Publishers Inc.

- Mueller, C. W. and parcel, T. L. (1981,July). "Measures of Socioeconomic Status: Alternatives and Recommendations," *Child Development*. 52 (4) : 13 – 30.
- Natriello, G., Mcdill, E. and Pallas, A. (1990). *Schooling Disadvantaged Children : Racing Against Catastrophe*. New York : Teachers College Press.
- O'Neal, Saudra Worrall. (1987,March). "Classifying Job Character is tics of Educational Administrations. An Examination of Satisfier and Motivators." *Dissertation Abstracts International*. 47 (1): 3269.
- Person, James Lunceford. (1993,August). "An Examination of the Relationship Between Participative Management and perceived Institutional Effectiveness in North Carolina Community Colleges," *Dissertation Abstracts International*. 53(09) : 3071-A.
- Porter, L.W. and Steers, R.M. (1973,December). "Organization, Work and Personal Factor in Employee Turnover and Absuntecism." *Psychological Bulletin*. 80 (1973) : 151 – 176.
- Price, James L. (1968). *Organizational Effectiveness : An Inventory of Porpositions*. Homewood, Illinois : Richard D. Irwin Inc.
- Purkey, Stewart C. and Marshall, Smith S. (1986,November). "Effective Schools : A Review," *The Elementary School Journal* . 83 (3) : 427 – 452.
- Raudenbush, Stephen W., Chinnapat Bhumirat and Mohamed kamali. (1992,February). "Predictors and Consequences of Primary Teachers' Sense of Efficacy and Students' Perceptions of Teaching Quality in Thailand," *International Journal of Educational Research*. 17(2) : 165-177.
- Reid Ken, Hopkins David, and Holly (1988). *Toward the Effective School*. Oxford : Basic Blacked.
- Reley, Richard W., Robinson, Sharon P. and Conaty, Joseph C. (1994). "Education Reforms and Student at Risk : A review of the Current State of the Art". <http://www.ed.gov/pubs/EdReformStudies/EdReforms/index.html>.
- Robbins, S. (1984). *Management : Concepts and Practices*. Englewood Cliffs, N.J.: prentice-Hall.

- Scheerens, Jaap and Creemers, Bert P. M. (1989,December). "Conceptualizing School Effectiveness," *International Journal of Education Research*. 13(7) : 691 – 706.
- Schein, E. (1991). *Organizational Psychology*. 2nd ed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall.
- Seashore, S.E. and Yuchtman, E. (1967,December). "Factorial Analysis of Organization performance," *Administrativ Schience Quarterly*. 12 (4) : 337-395.
- Sergiovanni, Thomas J. and others. (1980). *Educational Governance and Administration*. New york : McGraw-Hill.
- Steers, Richard M. (1977). *Organizaiton : Effectiveness : A Behavioral Views*. California : Goodyear publishing company Inc.,
- Wallerstein, J. S. and Kelly, J. B. (1980). *Surviving the Breakup : How Children and Parents Cope with Divorce*. New York : Basic Books.
- White, K. R. (1982,December). "The Relation Between Socioeconomic Status and Academic Achievement," *Psychological Bulletin*. 91(3) : 461-481.
- Willims. (1992). *Monitoring School Performance : A Guide for Educations*. London : Falmer Press.
- Wimpelberg, Robert W. , Charle Teddie, and Samuel Stringfield (1989,February). "Sensitivity to Context. The Past and Future of Effective Schools Research," *Educational Adminstration Quarterly* 24 (4) : 89.
- Wood, Julia T., Philips, Gerald M. and Douglas J. (1986). *Group discusion*. New York : Harper & Row Publishers.

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ
จดหมายขอความอนุเคราะห์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ศาสตราจารย์ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. นางสาวจินตนา ธรรมวานิช นายกสมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทย
4. ดร.วัฒนา มัคคสุวรรณค์ ศึกษาพิเศษ 6 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ
5. นางไพเราะ มีบางยาง ศึกษาพิเศษ 8 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ทม 1012/0941

วันที่ ๔ มกราคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย

เนื่องด้วย นางสาวสมณฑา จุลชาติ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพาณิชย์ และ รองศาสตราจารย์ภากร ศรีไพโรจน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางสาวสมณฑา จุลชาติ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์ภากรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ทม 1012/๐๑40

วันที่ ๒๘ มกราคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสุมณฑา จุลชาติ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพาณิชย์ และ รองศาสตราจารย์ภาณุ ศรีไพโรจน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ นางสุมณฑา จุลชาติ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์ภาณุ หะวานนท์)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1012/๐๙3๙

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๘ มกราคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นายกสมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสุนทนา จุลชาติ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ และ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ นางสุนทนา จุลชาติ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-4481781-2 มือถือ 01-8896505

ที่ ทม 1012/๐๑38

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๘ มกราคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุนฉา จุลชาติ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพาณิชย์ และ รองศาสตราจารย์นภา ศรีไพโรจน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ไพเราะ มีบางยาง คีษานีเทศก์ 8 และ อาจารย์วัฒนา มัคคสวรรค์ คีษานีเทศก์ 6 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางสาวสุนฉา จุลชาติ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภา ศรีไพโรจน์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บัณฑิตที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาบัณฑิตที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร
2. แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลชีวสังคมของผู้บริหาร ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การบริหาร
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบัณฑิตที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลในด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ประกอบด้วยความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามัคคีของครู
3. แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผล จะแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

ถ้าตอบในช่อง มากที่สุด	หมายถึง	มีประสิทธิผลในระดับมากที่สุด
ถ้าตอบในช่อง มาก	หมายถึง	มีประสิทธิผลในระดับมาก
ถ้าตอบในช่อง ปานกลาง	หมายถึง	มีประสิทธิผลในระดับปานกลาง
ถ้าตอบในช่อง น้อย	หมายถึง	มีประสิทธิผลในระดับน้อย
ถ้าตอบในช่อง น้อยที่สุด	หมายถึง	มีประสิทธิผลในระดับน้อยที่สุด
4. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์โดยรวมต่อโรงเรียน และ ผู้บริหารของโรงเรียนเอกชน ในการกำหนดนโยบาย วางแผน ส่งเสริมและสนับสนุน ร่วมกันปรับปรุงโรงเรียนเอกชนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป
5. ผู้วิจัยและเก็บรักษาคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ การนำเสนอผลการศึกษา เป็นไปในภาพรวม ไม่มีผลกระทบต่อนาม

นางสมณฑา จุลชาติ

นิสิตปริญญาโทการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลชีวสังคมของผู้บริหาร ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง
ประสบการณ์การบริหาร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของผู้ตอบ
แบบสอบถาม

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ระดับการศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

3. ตำแหน่ง

() ผู้รับใบอนุญาต

() ครูใหญ่

() ผู้รับใบอนุญาตและครูใหญ่

4. ประสบการณ์การบริหารงานในตำแหน่งผู้บริหาร

() ต่ำกว่า 5 ปี

() ตั้งแต่ 5 - 10 ปี

() 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลในด้านโรงเรียน ด้าน
ผู้บริหาร ด้านครู

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับด้านโรงเรียน
ด้านผู้บริหาร และด้านครู ตามความเห็นของท่าน

ข้อ ที่	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1	ปัจจัยด้านโรงเรียน					
	สภาพแวดล้อมของโรงเรียน					
	การจัดสภาพแวดล้อมภายในบริเวณ โรงเรียนสะอาดถูกสุขลักษณะ.....					
2	โรงเรียนมีสวนหย่อมที่ร่มรื่นสำหรับให้ นักเรียนพักผ่อนในเวลาว่าง.....					
	โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่นทำให้ เกิดบรรยากาศที่เหมาะสมกับการเรียนการ สอน					

ข้อ ที่	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
4	ห้องเรียนมีบรรยากาศที่ปลอดภัยโปร่งเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
5	ห้องเรียนอยู่ในสภาพที่ปลอดภัยใช้การได้ดีเพียงพอกับความต้องการ					
6	อาคารเรียนอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี... <u>ปัจจัยด้านผู้บริหาร</u> <u>พฤติกรรมผู้นำ</u>					
7	ท่านเป็นคนเปิดเผยสามารถเข้าใจได้ง่าย					
8	ท่านพยายามให้คณะครูมีความสุขในการปฏิบัติงาน.....					
9	ท่านปรับพฤติกรรมของตนให้คณะครูกล้าเข้ามาพูดคุยได้ด้วยความสะดวกสบายใจ					
10	ท่านปฏิบัติต่อคณะครูอย่างเท่าเทียมกัน.....					
11	ท่านเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน.....					
12	ท่านนำข้อเสนอแนะของคณะครูไปพิจารณาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์					
13	ท่านบริหารงานโดยปรับเปลี่ยนแผนตามสถานการณ์.....					
14	ท่านสอดส่องดูแลให้คณะครูปฏิบัติงานเต็มกำลังความสามารถ.....					
15	ท่านแจ้งให้คณะครูได้ทราบถึงความคาดหวังที่จะได้รับการปฏิบัติงานของคณะครู					
16	ท่านปรึกษาหารือกับคณะครูก่อนดำเนินการเรื่องงานหรือโครงการใหม่ ๆ					
17	ท่านอธิบายให้คณะครูเข้าใจขั้นตอนในการปฏิบัติงานของครูอย่างชัดเจน.....					
18	ท่านนำความคิดใหม่ ๆ มาใช้กับคณะครูเพื่อให้งานประสบ ความสำเร็จ.....					

ข้อ ที่	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
19	ท่านปกครองคณะครูด้วยระเบียบวินัยที่ครู ต้องรับทราบด้วยความรับผิดชอบ					
20	ท่านสามารถพูดอธิบายงานให้คณะครูเข้าใจ ได้แจ่มแจ้ง					
21	ท่านกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของคณะ ครูไว้อย่างชัดเจน					
22	ท่านเน้นการปฏิบัติงานของคณะครูให้เสร็จ ทันกำหนดเวลา					
23	ท่านส่งเสริมคณะครูให้ปฏิบัติงานอย่างมี ระเบียบแบบแผน					
24	ท่านมีการปรับปรุงการทำงานเพื่อให้งานมี ประสิทธิภาพ.....					
ปัจจัยด้านครู						
การปฏิบัติงานตามบทบาท						
คณะครูในโรงเรียนปฏิบัติตามบทบาทต่อไปนี้ นี้อยู่ในระดับใด						
25	คณะครูปฏิบัติงานได้ตรงตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโรงเรียน					
26	คณะครูสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทและ หน้าที่ของตน.....					
27	คณะครูหมั่นศึกษาหาความรู้และนำแนวคิด ใหม่มาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน					
28	คณะครูมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของ โรงเรียน.....					
29	คณะครูมีแรงจูงใจในการทำงาน					
30	งานที่คณะครูได้รับมอบหมาย ตรงกับ ความสามารถของตน					

ข้อ ที่	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	บุคลิกลักษณะของครู					
	คณะครูในโรงเรียนมีบุคลิกลักษณะต่อไปนี้ อยู่ในระดับใด					
31	เป็นผู้ที่มีความเป็นกันเองกับนักเรียน ...					
32	ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ มาสอนนักเรียน อยู่เสมอ					
33	เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทั้งในการ ทำงานและการจัดการเรียนการสอน					
34	แต่งกายเหมาะสมกับความเป็นครู					
35	มีความแจ่มใส ร่าเริงและเป็นกันเองกับ นักเรียนอยู่เสมอ ๆ					
36	มีอารมณ์มั่นคง ไม่อ่อนไหวต่อสิ่งที่มากระทบ					
37	มีความเมตตากรุณาต่อนักเรียน					
38	ใช้คำพูดและการแสดงออกที่เป็นกัลยาณมิตร					
39	รู้จักควบคุมอารมณ์และมีอารมณ์ขัน					
40	มีความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉงในงานที่ รับผิดชอบ.....					
41	เป็นผู้ที่มองโลกในแง่ดี และไม่มีอคติในการ ทำงานร่วมกับผู้อื่น					
42	เป็นผู้ที่มีจิตใจเป็นนักประชาธิปไตย					
43	มีความเสียสละ และรับผิดชอบต่อการปฏิบัติ หน้าที่					
44	เป็นผู้ที่มีจิตใจหนักแน่น รอบคอบ สุขุม อ่อนโยน					
45	วางตัวและประพฤติตัวเป็นแบบอย่างแก่ นักเรียน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามด้านประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนตามความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

ข้อ ที่	ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน	ระดับความเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน					
46	ท่านมีความสามารถในการแก้ปัญหาในการบริหารงานได้ดี					
47	โรงเรียนของท่านได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน					
48	ท่านกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา ได้สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบันที่กำลังเปลี่ยนแปลง.....					
49	ท่านปฏิบัติตามแผนงานของโรงเรียนและสนองความต้องการของชุมชน					
50	ท่านเปิดโอกาสให้มีการจัดหลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม.....					
51	มีการปรับการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม					
52	มีการรับแนวคิดวิธีการใหม่ในการจัดการศึกษา มาใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ...					
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
53	เด็กนักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการทางด้านร่างกายในระดับใด					
54	เด็กนักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการทางด้านสังคมในระดับใด					
55	เด็กนักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจในระดับใด					

ข้อ ที่	ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน	ระดับความเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
56	เด็กนักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการ ทางด้านสติปัญญาในระดับใด					
57	เด็กนักเรียนส่วนใหญ่สนทนากับเพื่อนหรือ ผู้ใหญ่ได้เหมาะสมกับวัย					
58	เด็กนักเรียนมีความสุขที่ได้มาโรงเรียน					
59	เด็กนักเรียนมีความรับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่ได้ เหมาะสมกับวัย					
60	เด็กนักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นต่อการ เรียน					
61	เด็กนักเรียนสามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ ได้ด้วยตนเอง					
62	เด็กนักเรียนมีระเบียบวินัย					
63	เด็กนักเรียนสามารถทำงานร่วมกับเพื่อน..... ความสามัคคีของครู					
64	คณะครูในโรงเรียนมีความกระตือรือร้น ตั้งใจ ทำงานร่วมกัน					
65	คณะครูในโรงเรียนของท่านมักจะช่วยเหลือ สนับสนุนซึ่งกันและกัน					
66	คณะครูในโรงเรียนของท่านยอมรับซึ่งกันและ กัน					
67	คณะครูในโรงเรียนของท่านมีความภาคภูมิใจที่ อยู่ในโรงเรียนนี้					
68	คณะครูในโรงเรียนของท่านส่วนใหญ่ให้ความ ช่วยเหลือต่อเพื่อนร่วมงาน					
69	คณะครูในโรงเรียนของท่านมีความเป็นน้ำหนึ่ง ใจเดียวกัน					
70	คณะครูในโรงเรียนของท่านมักจะปรึกษารือ กันในการทำงาน					

ข้อ ที่	ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน	ระดับความเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
71	คณะกรรมการในโรงเรียนของท่านร่วมมือกันแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน.....					
72	คณะกรรมการในโรงเรียนของท่านมีความสนุกกับ การทำงานในโรงเรียน					
73	คณะกรรมการในโรงเรียนของท่านร่วมกันทำงานเป็น ทีม					
74	คณะกรรมการในโรงเรียนของท่านร่วมกันวางแผน พัฒนาโรงเรียน.....					
75	คณะกรรมการในโรงเรียนของท่านมักจะให้ความ สนใจร่วมกันต่อนักเรียนที่มี ปัญหา					

ขอขอบคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลเป็นอย่างดี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	สมณทา จุลชาติ
เกิดวันที่	6 มีนาคม 2514
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนชาตศึกษา 73 ซอยวัดใหม่พิเรนทร์ แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ 10600 โทร. 02-466-2029 โทรสาร 02-472-7859
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	378 ซอยอิสรภาพ 42 ถนนอิสรภาพ แขวงวัดอรุณฯ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ 10600 โทร. 02-448-1781-2
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532	มัธยมศึกษาปีที่ 6 วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2534	อนุปริญญา สาขานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2536	การศึกษาระดับบัณฑิต (สุขศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ